

Zangalık Bilinci

Yazma serüvenine başladığım günden bu yana,

her moralimi bozduklarında bana moral veren,

devam etmem için beni yüreklendiren

Abidin ÇÜNEYLİ'ye

teşekkürlerimle..

İLK BASAMAK

Rahmetli Öztürk'ün Anısına

İstanbul!. Senden yemeye çalışanlara karşı çok katısin. Fazla değil, ekmek parası kadar bile pay vermiyorsun. Sen insanı yiyorsun. Ayın onbeşi.. Bir buçuk aydır yaklaşık iki milyona yakın para geçmiş elime. Ev kirası, elektrik, su, yol parası, hadi bunları anladık ama biraz da yiyecek parası kalsa bari. Kalan çar-çur olup gitti. Yarı aç yarı tok yaşadım. Üstelik daha borçlarım var ödenmedik.. Gene işsizim..

İşsiz kaldığım dönemlerde kitap satmayı akıl etmesem, boğaz köprüsüne çıkardım herhalde. Neyse.. şu ithal muz kolileri de az işe yaramıyor değil hani! Kitapları koliye doldurdum. Omzumun üzerine yerleştirdim. Biraz başımdan destek, bir el alttan, bir el yandan. Koliyi ve kendimi düşürmeden, birkaç molayla geldim balık pazarına. Biraz sağa sola yalpalayarak,

“Öz kooşş..” diye bağırdım.

Öztürk koliyi elimden aldı. Büyük bir teneke levha ile aynı büyüklükte bir karton getirdi. Kartonu park etmiş arabanın üzerine koydum. Öztürk iki tane kola kasası getirdi. Kasaları yola koyup, üzerine teneke levhayı yerleştirdim. Karton.. Karton.. Eyvah karton!. Park etmiş araba yerinden kalkmış gidiyor. Bunlar gelip tezgahın önünü kapatır, sen görmeden içindeki kaybolur. Geline kızacağını düşünür, zaman geçtikçe küfürleri biriktirirsin. Ama bir bakarsın ki araba yok olmuştur. “Boş yere arabaları olmuyor ki, senden daha kurnaz, daha akıllılar” diye düşünür, içini çekersin. Neyse ki araba karşıya

park etti. Başka bir arabaya yer açmış meğer. Sanki bütün bu arabalılar birbirlerini tanıyorlar. Bizden başka bir frekansta yaşıyor gibiler. Biz onları göremiyoruz, onlarsa bizi görüyor, ne tür tavır takınacağımızı bile bildiklerinden hiç muhatap olmuyorlar. Yoksa şu kartonumu seyahate çıkararak adam, “kimin bu? Alsanıza arabanın üzerinden.” deme zahmetini göstermez miydi? Sınıf, sınıf diyorlar, bence en belirgin sınıflar,

- 1- Arabalılar
- 2- Arabasızlar

Kartonu teneke levhanın üzerine yerleştirdim. Kitapları da dizdim mi tezgah kuruldu demektir.

“Ben kitapları çıkarayım sen diz” diyor Öztürk.

Kitapları çıkardıktan sonra bir sandalye getiriyor.

-“Sandalyeyi sildim, biraz kurusun ondan sonra otur.”

-“Kabanın da çok güzelmiş Öz..”

-“Beğendiysen senin olsun.”

-“Sana serseri diyorlar öz, bence sen vermek hastalığına yakalanmış, bir verme budalası.”

Öztürk günde en az elli-yüz kere tekrarladığı sözü söylüyor,

-“Ölüm var.. ölüm ölüm.”

-“Hatırlatmasan olmaz sanki!”

-Hatırlamak hatırlamaktan iyidir. Ölüm var.

Hayatta hemen hemen kaybedecek hiçbir şeyi kalmamış insanların sık sık ölümü hatırlamalarının bir tür teselli yerine geçtiğini onların arasında yaşarken öğrendiğimden, fazla üstüne gitmeyip sustum. Kitapları dizip henüz oturmuştum ki, iki pırpırlı komiserin elleri arkasında sağ taraftan geldiğini gördüm. Her günkü gibi çorapçılara, Selim ağabeye, bana umursamaz gözükerek bakıyor.

-“Ya bu adam niye bişey söylemedi Selim abi?!”

Selim Ağabey, Öztürk’ü ve Turgay’ı göstererek,

-“Ne yapın? Bu adamlara bir şey söylenir mi? Onları görünce bir de başını çevirdi adam, görmedin mi?”

Kim verdiyse, üstünden düşen bir kaban giymiş Öztürk. Kirli ama daha önceden giyindiği yırtık, perişan hırkadan daha iyi. Pantolonu yer yer lekelerle dolu. Belinde kemer yok. İkide bir yukarı doğru çekiştiriyor. Giysileri kim olduğunun etiketi gibi. Etiketle, “ben bir sokak serserisiyim” yazısı. Elleri ve suratı soğuk karası.

Turgay’ın üstü başı nispeten daha derli toplu ama yüzü falçata izleriyle dolu.

Yüzüne bakanın okuduğu, “ben bir belayım” yazısı.

Yarım saat sonra aşağıdan çok sayıda belediyeçi akına geçti.

Tezgahı öylece bırakıp, kahveye kaçtım. Zabıtayla yüzyüze gelecek kadar yırtık değilim henüz. Geri döndüğümde tezgah yerinde yok. Alıp arkadaki giyim mağazasının önüne koymuşlar. Selim ağabey dır dır söylüyor:

-“Neredesin? Adamlardan söz işittim senin yüzünden. Senin tezgahının bekçisi miyim ben?!” vb.. vb..

Hemen hemen her gün bu oyunu hem seyredip hem oynuyoruz. Önce komiser geçiyor, tespit için. Sonra zabıta sürüsü. Çorapçılar dört tarafından iple bağlı naylon üzerindeki tezgahlarını sürüyerek kilisenin arkasına kaçıyorlar. Bizim tezgahlar kaçırılmaz cinsten olduğu için Allah’a emanet.. Biraz bekleyiş.. Sonra tekrar yola. Neyse.. bu gün birden fazla geçmediler.

-“Size serseri diyorlar Selim abi.”

-“Desinler..”

-“Herkes mühendis doktorla, paralı pullu adamla arkadaşlık etmeye çalışır, sen serserilerle arkadaşlık ediyorsun diyorlar bana.”

-“Desinler.. hem o dediklerin fırsatçı olur be hatçecik.. bizden bir zarar gördün mü şimdiye kadar?”

-“Siz neden fırsatçı değilsiniz?”

-“Çünkü biz salağız. Fırsatın ne olduğunu bile bilmeyiz ki geldiğinde kaçırmayalım.”

“Hatçe bak adaşın geçiyor” diyor Öztürk.

Elinde her zamanki torbalarıyla Beşiktaş’ın yeni kadın delisi.

-“Bu torbalarla çöp mü taşıyor bu? Ne yapıyor?”

-“O ne yaptığını biliyor mu ki, biz bilelim?”

Bu insanları seviyorum. Bana yeniden gülmeyi öğrettiler. Selim ağabey karşı kaldırımda, bağıriyorum:

“Görmedim!..”

-“Neyi görmedin? Göstereyim mi?!”

-“Terbiyesiz!. Zarar görmedim.”

-“Sen daha orda mısın yahu?! Üsküdar’da akşam oldu akşam.. Acıktık be.. Ne yiyeceğiz bugün?”

Yemeği genellikle ısmarlıyorlar. “Ne yiyeceğiz bugün” sözlerinin arkasında “canın ne istiyor” sorusunun yattığını seziyor, duygulanıyorum. Gözlerim doluyor, gargaraya

getiriyorum.

-“Tanesi beşyüüzz, tanesi beşyüüzz..”

Selim Ağabey:

-“Hangisi beşyüz?”

-“Şu teksas tommiksler..”

-“Bende Öztürk beşyüze sanmıştım.”

-“Öz bak ne diyor?”

-“Kıskanıyor. Kendisine beş para bile vermezler çünkü.”

-“Hah ha.. görmedin mi şu kadın bana nasıl baktı?”

-“Dileniyorsun sandı da ondan Para versem mi vermesem mi- diye düşündü.”

Selim Ağabey gene:

-“Hatçe ne yiyoruz bugün dedik!: Anırmadık.”

Ben gene:

-“Tanesi beşyüz, beşyüz..”

-“Hangisi beşyüz,?”

-“Şu teksas tommiksler.”

-“Ben de kitaplar sanmıştım.”

-“Olur mu abi?! Şu madam bovari kitapçıda otuzbin..”

-“O kadar da değil..”

-“İnanmıyorsan gir sor abi.”

-“Sende kaç para?”

-“Yarıyariya abi.. fiyatlar yarıyariya. Hem bak.. hiç yıpranmamış. Bak şu şolohovun kapağı bile açılmamış.”

-“Hadi oradan!”

Gerçekten de gösterdiğim kitabı satın aldıktan sonra, okumak kısmet olmamış, kapağını bile açmadan satışa çıkarmak zorunda kalmıştım. İkna edemedim.. inanmadı gitti. Neyse ki Öztürk elinde dönerli yarım ekmekle çıkageldi.

“Kim verdi bunun parasını?”

Hocaya, Ali babaya, Selim ağabeye, Öztürk'e, Turgay'a, Oyuncakçı Halil'e ayrı ayrı bakıyorum. Hiç birinde çit yok. Karnım da acıkmış hani!. Israrın boş olduğunu biliyorum.

Akşamı ettik. İki kitap, dört beş tane Zagor Teksas falan. Çorba parası çıktı ya, yarına Allah kerim.. Toplasam artık diye düşünüyordum ki,

-“Kaç lira?”

Uzun boylu, kirlice iyi giyimli, yüzü tiklerle seyiren otuzbeş kırk yaşlarında bir adam.

Gösterdiği zagor.

-“Beşyüz lira.”

-“Beşbin lira mı?”

Delimi ne?! Bir kadın da bir çocuk dergisini inceliyor bu arada. İyi alıcıya benziyor. Adama bakıyorum.. kaşı gözü oynuyor. Ayakları üzerinde ileri geri, sağa sola yaylanıyor. A-a!.. bu adam gerçekten deli. Kaçırma fırsatı,

“Bin lira” diyorum. Kendime de şaşıyorum. Kurnaz olmayı öğreniyor muyum ne?!

Zagor’u alıyor. On bin lira veriyor. Çekip gitmesini bekliyorum. O kadar da deli değil. Paranın üstünü bekliyor, dokuz bin lirayı elime hazırladığım halde, sekiz bin lira veriyorum. Parayı saymadan cebine indirince, “keşke beşbin lira deseydim” diye hayıflanıyorum. Yaptığım sahtekarlığa şahit olan kadın, elindeki dergiyi fırlatmayla kalmıyor, bana da çok kötü bir bakış fırlatıp gidiyor. Boş ver dercesine omuz silkip karşı kaldırıma koştum.

-“Selim abi, selim abi yaşım otuziki, hayatımın ilk kazığını attım.. nihayet..”

-“Kime?”

-“Şu giden adam var ya.. nefti yeşil kabanlı..

-“Hah hah.. O kafadan tırtlak.

-Anladım.. onun için kolay oldu ya!

-“O adam kim biliyor musun?”

-“Nerden bileyim delinin biri!”

-“O adam fizik profesörü.. Amerika’da da kürsüsü varmış. Yazık fizik fizik diye diye kafayı tırtlatmış.”

-“Acaba neden fizik mi?”

-“Değildir tabi Hatçecik..değildir. Şunu sakın unutma! Yeryüzünde bir deliler vardır, bir de delirtenler. Sen sen ol, delilerden değil, ama delirtenlerden hep kaç..

Aykırı bir gün olmuştu benim için. Haksız kazanç merdivenini tırmananların ilk basamaklara ne tür tesadüflerle adım attıklarını öğrendiğim bir gün. Kitaplarımı topladım. Eve doğru yürürken içimde, attığım ilk kazığın beni enayiler sınıfından bir üst sınıfa yükseltmesinin sevinci, eksilen bir şeylerin yerini dolduran hüznün ve ilk kazığı bir profa atmanın doğurduğu buruk kıvanç...

MÜZİK SEVGİSİ

Alışılmadık sorular sormasını bilmeyen bir milletiz. Sorduklarımız hep alışıldık sorulardır. Nerelisin? Evli misin? Boş vakitlerinde nelerle uğraşırsın? Müzik dinler misin?... gibi.

Örneğin hiç size;

“Hiç kavak ağacının yapraklarının rüzgarla sevişmesini dinledin mi?” diye soruldu mu? Bana sorulmadı. Böyle bir soruyu ben de sormaktan çekinirim. Çünkü alışılmadık sorulara alışılmadık tepkiler alma olasılığı oldukça yüksektir.

Alışıldık sorulardan, en alışıldık olanı “nerelisin?” sorusudur. Belli ki sohbet edebilmek amacıyla sorulmuştur ama soruyu soran cevabını aldıktan sonra konuşmayı nasıl sürdürebileceğini bilemez.

Bir de “evli misiniz?” sorusu çok sık sorulur. Soruyu soran genellikle karşı cins olduğundan bu sorudan kıl kapsam da nezaketle cevap veririm. Çünkü alışıldık sorulara, alışıldık tavır almak görgü kuralı olarak henüz çocukken hepimize öğretilmiştir. Hiç “evli misin?” diye sorulduğunda “bilmiyorum” veya “sana ne” diye cevap verebilir misiniz?

“Boş zamanlarında nelerle uğraşırsın” sorusuyla pek muhatap olmazsınız, ama

“hangi tür müzik seviyorsun?” sorusunu insanlar pek sever. Hoppadanak atlarlar bu sorunun üzerine. Zira herkes pek bilgilidir bu konuda. Tumturaklı cevaplar verebilir, uzunca bir süre müzik üzerine tartışabilirler. Şimdiye kadar bu soruya verilen “hayır sevmiyorum” cevabı ile karşılaşmadığımdan dolayı, çekindiğimden mi nedir; bana “müzik dinler misin?” diye sorulduğunda, dürüst davranıp 5-10 dakikadan fazla dayanmam, cevabını veremedim bir türlü.

Hep “dinlerim” dedim. Pek yalan da sayılmazdı hani. Çünkü ne kadar da dinlememeye çalışsan bu memlekette dinletirler. Nasıl mı?

Bir ara hiç müzik dinlememeye karar vermiştim. Evdeki televizyonu bir arkadaşına verdim. Eh! Radyo, müzik seti gibi aletler de yok. Evde tam bir sessizlik. O sıra Yıldız Tilbe'nin “delikanlım” parçası moda. Bakkaldan, marketten, kasetçilerden, arabalardan, komşulardan... her yerden “delikanlım” sesi geliyor. Bir gün yolda yürürken fark ettim ki insanlar bana bakıyor. Kendime geldim ki şöyle demekteyim. “kalbim duraktır, olamam senden başkasıyla”. Hay Allah! Ben ne yapıyordum böyle! Sonraki günlerde kulaklarıma pamuk tıkayarak sokağa çıktım. Ama ı-ıh pamukları ne kadar sıkıştırsam da arabalardan ve kasetçilerden öylesine bangır bangır bir müzik sesi geliyordu ki, “delikanlım, delikanlım” diye söylemeye devam ettim. Üç gün sonra pamuk tıkamanın faydasız olduğunu anlamam her şeyi oluruna bırakma kararını almama neden oldu. Artık ne dinleyecektim ne de dinlememeye çalışacaktım. Bu kararım bir ay sonra “karabiberim vur kadehlere” nakaratını on beş gün boyunca yinelememe engel olmadı. Kendimi frenlemeye çalışsam da ancak bir saat falan dayanabiliyordum, sonra gene “karabiberim vur kadehlere...” Bu ülkede ne çok müzik kirliliği vardı böyle. Ama bir yandan da seviniyordum. Çünkü pop müzik hiç sevmediğim arabesk müzikten herhangi birinin beynime takılmasını engelliyordu.

“Ah keşkem, ah keşkem” parçası bakkal, çakal, tren, vapur, deniz, meniz, yer, gök, ötesi vb. gibi yerlerde çalınmaya başlayınca sevinmemin yersiz olduğunu anladım.

Bir on beş gün kadar sokaklarda, evde “ah keşkem, ah keşkem” diyerek dolaşım. Çok şükür “Oynama şıkıdım şıkıdım” çıktı da “ah keşkem”den kurtuldum. “Oynama şıkıdım şıkıdım”ın pabucunu “seni ham yapar bu zilliler” dama attı. İlk zamanlar “a-aa! Bu ne biçim söz” diye ayıplasam da bu tereddüdüm pek kısa sürdü. Ne de olsa “ayıp olan şey herkes tarafından benimsendi mi norm olur” sosyal kuralı beni de kapsıyordu. Ben asosyal değil, sosyal bir vatandaşım sonuçta. Ama bir gün tam “seni ham yapar bu zilliler” derken marketteki kasiyer kızla göz göze gelmem, sosyalleşmekte biraz fazla ileri gittiğim gerçeğini bana fark ettirdi. Tam da kıza para veriyordum ve kızın uzanan eli öyle

havada asılı kalmıştı.

Dinlememeye çalışmayı denemiştim ama yeniden denemeliydim. Çok katı tedbirler aldım. Arkadaşımın kasetçalarını ve bir haftalık erzakımı alarak kendimi eve kapadım. Bu arada saz eserleri ve

klasik müzik dinleyerek kendimi rehabilite etmeye çalıştım ama nafile alt komşunun oğlu pop müzik dinliyordu. Karşı komşudaysa arabesk pek revaçtaydı. Aldığım önlemlerin boşa gittiğini bulaşık yıkarken “çalkala hadi kadınıam” diye mırıldanırken fark ettim. Şarkı uzaklardan bir yerlerden öylesine gizemli bir biçimde geliyordu ki “çalkala hadi kadınıam” mıydı? Yoksa “çalkala hadi hamamım” mı? pek kavrayamamıştım. Yakından duymak için dayanılmaz bir istekle ayağımda terlikler alt kata indim. Kulağımı kapıya dayadım. Tam o sırada kapı açılmaz mı! Aynur Teyze'nin şaşkın bakışları cevap arıyor gibiydi.

-“Şeyy.. bulaşık yıkarken deterjanım bitti de, biraz verebilir misin diyecektim” diye kem küm ettim.

Aynur Teyze'nin getirdiği vim kutusuna köpüklü elimi daldırıp bir miktar deterjanı parmaklarken “çalkala hadi hadımım” sesinin sokaktan geldiğini fark ettim. “A-a bu ne biçim söz böyle!” Gerçi son zamanlarda alışılmadık kelimelerin şarkılarda söylenmesini topluca kanıksamıştık ama bu kadarı da fazlaydı.

“Çalkala hadi kadınıam mıydı;

Çalkala hadi hadımım mı?”

Bu sorulara cevap bulamazsam çatlardım. O şekilde, ayağımda terlikler, ellerim köpüklü, bir elimde deterjan bulamacı merdivenleri paldır küldür indim. Yanılmamıştım. Müzik sesi bir arabadan geliyordu ama geç kalmıştım. Otomobil köşeyi dönmüştü bile. Bir hafta merakla dolu her taraftan gelen “çalkala” seslerini takibe aldım. İzler beni hep yanlış çalkalamalara götürüyordu. Doğru “çalkala”yı yakaladığımda ise müzik bitmiş oluyor, üstelik bir de “lapacı, yağlamacı” gibi çalkalamayla ne gibi bir bağlantısı olduğunu kavrayamadığım yeni kelimeler merakımın üzerine eklenip, kafamı daha çok karıştırıyordu. Şarkının yerden, gökten, magma tabakasından, çatıdan, bacadan vb. vb. geldiği histeri dönemini, evde kapalı geçirdiğimden bir türlü kesin ve net sözleri yakalayamadım ama bu durum beni “çalkala hadi hadımım” diye mırıldanmaktan alıkoyamadı.

Bu biçimde yaşanmazdı. Hemen kasetçiye gidip bu kaseti almalıydım ama nasıl isteyeceğimi bilmiyordum. “Bana çalkala hadi...” kasetini ver diyemezdim ki Aynur Teyze'nin oğluna mı sorsaydım acaba. Öyle ya müziği mırıldanır, kime ait olduğunu

sorabilirdim. Lakin apartman komşularımın beni oldukça ciddi biri olarak tanımaları bu girişimime engel oluyordu.

Ve nihayet bir gün, Ortaköy’de çay bahçesinde otururken “buldum buldum” diyerek yerimden fırladım. İşte müthiş meraka mucip

olan giz dolu sözler bir yerlerden geliyordu. Sesi takip ettim. Bir Bar’ın kapısında durdum.

“Seni lapacı, yağlamacı”

“Anladık, başı başı” diye tepindim.

Ve nihayet net bir şekilde şu sözleri duydum.

“Çalkala hadi adamım”

“Devrine, durumuna göre çalkala”

“Demek adamımmış” diye bağırdım.

“Çalkala hadi adamım” nakaratını bir türlü kavrayamamanın nedeni, adamların çalkalamasına pek alışık olmadığımızdan olsa gerekti.

Rahatlamış bir biçimde arkamı döndüğümde Safiye ile burun buruna geldim.

-Neyin var senin? diye çıkıştı.

-Ne oldu ki? diye sordum.

-Bir de soruyorsun çay bahçesinde bağırmışsın gene.

Adım bir kez çıkmıştı dokuzaya ya, inmiyordu sekize. Bundan beş ay önce çay bahçesinde otururken “penceremi aç, yatağıma gir” sözlerini duyunca dayanamamış “bu kadar da olmaz, namussuzlar, ahlaksızlar” diye bağırmıştım. Çevredekiler tepkimi anlamsız bulmuş ve beni delirdi sanmışlardı.

-Bir şey yok canım, iyiyim dedim.

-Aziz’i çağırayım mı? diye sordu.

Aziz dediği doktor bir arkadaş.

-Ne gerek var canım. Her davranışımı deliliğe yorarsanız yandık dedim.

Bir şarkı az daha bela açıyordu başıma ya, bir çare bulmak gerekti. Önümde iki seçenek vardı.

1-Ya bu ülkeyi terk etmek

2- Ya da müziği sevmek

Bu ülkeyi terk etmem olanaksızdı. Beş parasız, işsiz, güçsüz bir garibandım. O halde müziği sevmeye çalışmalıydım. Bunun ilk şartı “alışmak”tı. Bir radyo aldım.

Kendimi sıkı bir çalışmaya tabii tuttum. En sık söylenen parçaları hızla ezberledim. Sık sık tekrarlardım. Şu anda iflah olmaz bir müzik severim. Bunun en iyi

tarafı şarkıları moda olmadan önce ezberlediğim için kriz dönemi başladığında artık bağışıklı olduğumdan hiçbirinin beni fazla etkilememesi. Şarkının tüm toplumu bulaşıcı hastalık gibi sardığı dönemleri çok kolay atlatıyorum. Gerçi arabeske henüz alışamadım ama top 10 listelerindeki hemen her parçayı ezbere biliyorum. “Müzik

üzerine ne kadar geniş bir kültürüm olduğu” konusunda artık ben de oldukça iddialıyım. Şu sıra en çok sevdiğimse

“Seni gidi fındık kıran

Yılanı deliğinden çıkaran

A benim püsküllü belam

Yakalarsam muah... muah...” şarkısı

MÜZİK SEVGİSİ II

Geçenlerde tanıştığım bir vatandaş, ismimi öğrenince. “A-a siz Müzik Sevgisinin yazarı değimlisiniz?” diye sordu.

“Evet” dedim.

“İnanın aynı şikayetler bende de var. Moda olan şarkıyı durmadan yineliyorum.”

Aynı dertten muzdarip başka insanların da bulunduğunu öğrenince anlatamadıklarımı anlatma cesareti buldum ve işte itiraf ediyorum: Günlük yaşamımda müziğin yıkıcı etkisi olduğunu kabullenmem, doktora gitme kararını almama neden oldu. Özel doktora gitmek benim gibi birisi için lüks sayıldığından. Çapa Psikiyatri Servisine gittim. Sabah 9:30’dan akşam 16:30’a kadar bekledim. Bu arada benden önce muayene olanların numaralarını bir önceki günden aldıklarını öğrenmem, beklemekteki kararlılığımı

etkilemedi. Nasılsa diğer insanlarda benim gibi bekliyorlardı. Üstelik beklemek işime yaramış, şu şekilde bir teori geliştirmeme neden olmuştu:

“Bu ülkede parası yok ama sabrı çok insanlar oldukça çok.” Teorimi daha da geliştirip tumturaklılaştırdım.

“Para azaldıkça sabır çoğalır”

Teorimi daha da geliştirecektim ki, numaramı okudular. Doktorun yanına girdim.

“Şikayetinin nedir? dedi.

“Müzik” dedim.

Azarlarcasına,

“Ne demek istiyorsun” dedi.

Hay Allah! Şikayetimi nasıl anlatacağımı ne diye önceden düşünmemiştim? Saçmalamaya başladım.

“Şey.. kulağıma müzik sesleri geliyor. Her yerden müzik sesi geliyor ve beynime takılıyor.”

Doktor merakla yüzüme bakmaktaydı. Bense “İlginç bir vaka olduğumu düşünmesi benimle daha çok ilgilenmesini sağlar” diye düşünüp seviniyordum.

“Peki” deyip, önündeki reçeteye yazdı, yazdı. Elime verdi. “Bu kadar mı?” dedim.

-Kullanıp on beş gün sonra kontrole gelmemi- söyledi.

Doktorun yazdığı ilaçları çalışkan bir öğrenci gibi muntazam almaya başladım. Aradan üç gün geçmesine rağmen “seni ham yapar bu zilliler” demeye devam ettim. Bu durumda doktorun ya dozu arttıracığını ya da daha etkili ilaçlar yazacağını düşünerek dozu arttırdım. Günde üç ilahtan beşe, sonra sekize çıktım. Kendi kendimin doktoru olmam gerektiği- aklıma daha çok yatıyordu ve böyle düşünmemin ne kadar yerinde olduğunu fark etmekte geç kalmadım. Artık hiçbir şarkıyı duymuyor, söylemiyordum. KURTULMUŞTUM.

Aradan ne kadar zaman geçti bilmiyorum. Bir gün birisi tarafından şiddetle sarsıldığını fark ettim. Safiye’ydi.

“Neyin var senin Allah aşkına!..” dedi.

“Ne oldu ki?” dedim.

“Bir haftadır tezgah açmıyorsun. Üstelik bana neden küstüğünü de anlayamadım.”

“Ne küsmesi? Ben sana küsmedim ki.” dedim.

“Yapma Allah aşkına! Beş gündür merhaba Hatice- diye selam veriyorum, almıyorsun selamımı. Dün arkandan yırtındım Hatice, Hatice...- diye. Kulaklarını neden bir doktora göstermiyorsun? Üstelik duyduğuma göre son günlerde çok içiyormuşsun.”

“Ne içmesi ayol!. Bilmez misin ben ağzıma damla koymam.”

“Niye öyleyse sersem tavuklar gibi yürüyorsun? Üstelik Salı günü Mustafa'nın tezgahının üzerine yıkılmışsın. Tezgah yerle bir olmuş. Özür bile dilememişsin.”

“Ben tezgah açmıyor muyum Safiye?” dedim.

“A-a!.. sen delirmeye başladın kesin.” dedi.

Dehşet bir durumdu bu. Ağlamaya başladım ve son bir haftadır tezgah açtığımı sandığımı ama aslında ne yaptığımı, nasıl davrandığımı kesin olarak bilmediğimi şu anda fark ettiğimi, doktora ne tür şikayetlerle gittiğimi ve aldığım ilaçları bir solukta anlattım.

“Salak!!.” dedi. “Böyle bir durumda psikiyatriste gidilir mi?”

“Nereye gidecektim peki?”

“Kızım.. bilmiyor musun psikiyatrist sadece ilaç verir. Oysa senin ruhsal değil, sosyal bir rahatsızlığın var. Sen psikologa gitmelisin” dedi. “Sosyologa gitsem daha iyi olmaz mı” dedim. “Saçmalama salak” dedi ve sağ olsun durumumla ilgilendi. Doktor Aziz'e telefon etti. Aziz, Haydarpaşa'daki Aylin Hanımla görüştü. İki gün sonra Aylin Hanımın karşısındaydım. Çıtı pıtı, yeni mezun olmuş, çiçeği burnunda bir psikologdu Aylin Hanım.

“hoş geldiniz” dedi. “Çay alır mısınız?”

“Teşekkür ederim.”

“Evet.. şikayetiniz nedir?”

“Kulağıma müzik sesi geliyor.”

Hay Allah!. Gene anlatamayacaktım galiba.

“Nasıl yani?”

“Şöyle ki, moda olan parçalar dilime takılıyor. Durmadan söylüyorum.”

“Söylemeyin” dedi.

“Sorun da bu ya Aylin Hanım. Söylememeye çalışıyorum ama başaramıyorum. Aslında ben çok dalgın bir insanım söylediğimi çok geç fark ediyorum.”

Aylin Hanım biraz düşündükten sonra,

“Sizinkisi dalgınlık sendromu” dedi.

Bu teşhisin üzerine balıklama atladım.

“Evet dalgınlık sendromu!”

“Bu sizi niye rahatsız ediyor ki.. müzik ruhun gıdasıdır. Şarkı söylemek rahatlatır.”

“Ama olur-olmaz yerlerde, sesli sesli söylüyorum. İnsanlar yadırgıyor.”

“Ah-ah!.. şu geri kalmış toplum olduğumuz gerçeği! Her biçimde karşımıza çıkıyor. Bakın Haticanım rahatsız olan siz değil, şarkı söylemenizi yadırgıyanlardır.”

Ah-ah bal akıyordu ağzından ama,

“Ama söylediğim şarkılar, isteyerek söylediğim şeyler değil ki! Bende rahatsız oluyorum” dedim.

“Valla, böyle bir şikayetle bir hastam gelmedi şimdiye kadar. İzin verirseniz ben bir telefon görüşmesi yapacağım”

Ne kadar da mütevaziydi. Genç olmasından kaynaklanan, kendinin de bilmediği, aslında bir doktor için enayilik sayılan bir mütevazilik.. Henüz hastasını etkilemek için, doktorların uyguladığı -her

şeyi ben bilirim- hastalığına yakalanmamıştı.

“Hocam” dediği birisiyle telefonda konuşmaya başladı. Durumumu kısaca anlattı. Tedavinin nasıl olması gerektiği hususunda bir süre tartıştılar. Telefonu kapatırken, sevinçten gözlerinin içi gülererek:

“Tekerleme” dedi.

“Ne?!..” dedim.

“Sabah kalkar kalkmaz tekerleme alıştırmalarına başlayacaksınız. Gün boyunca tekerleme çalışacaksınız.”

“Nasıl yani?”

“Bir liste hazırlayacaksınız. Listede bilinen tüm tekerlemeler bulunacak. Her gün bunları söyleyeceksiniz. Örneğin: sabah kalktınız yüzünüzü yıkarken bu duvarı badanalamalı mı, banamamalı mı- deyin. Sıkıldığınızda -bir berber bir berbere gel beraber bir berber dükkanı açalım demiş-e başlayabilirsiniz. Özellikle sokakta daha uzun olanları söyleyin. Bu sizin kafanızın daha çok meşgul olmasına ve şarkıları duymamanıza neden olur. Örneğin: -Erkek kürkü yırtık, kel kör kirpinin kürkünü, dişi kürkü yırtık kel kör kirpinin kürküne yamadım, dişi kürkü yırtık kel kör kirpinin kürkünü, erkek kürkü yırtık kel kör kirpinin kürküne yamadım- derken en az on beş adım atmış olursunuz. Ve o mesafedeki hiçbir şarkıyı duyumsamazsınız!”

Müthiş bir fikirdi bu. Şu doktorlar ne kadar akıllıydılar. Heyecanla yerimden kalkıp Aylin Hanımın yanaklarından öptüm. Son söylediği uzun tekerlemeyi, önündeki reçete kağıdına yazarak bana verme nezaketini gösterdi. Dışarıya çıktım.

Çalışmalara hemen başladım.

“Üç tuç tas kayısı hoşafı

üç tanç tuş kayısı hoşafı

üç tuş tanş hoşafı kayısı...”

diye diye eve geldim. Yol boyunca beynim tek bir şarkı bile duyumsamamıştı. Harika

bir şeydi bu! Eve gelir gelmez, kağıt kalemi elime alıp, bildiğim bütün tekerlemeleri yazdım. Kağıtları oturma odasına, mutfığa, yatak odasına, helaya.. vel hasıl evde dolaştığım her yerde, duvarlara yapıştırdım. O gün akşama kadar çalıştım. Gece yattığımda, tekerlemedeki kelimeler şekillenmiş beynimde dans ediyorlardı. Bir berber, bir tas, sonra üç tas görüyordum. Sonra bir badanalı duvar, arkasından üzerine hoşaf serpilmiş bir badanasız duvar. Duvarların arkasında kirpiler.. Kaçıp kaçıp saklanıyor, -sobe- diye bağıyorlar, iki iken üç, üç iken otuzüç oluyorlardı. Ben “olsun zamanla geçer” diye düşünüyordum. Okul yıllarında sıkı bir matematik sınavından çıktıktan sonra rüyamızda, sayılar üçgenler, kareler

görmüyor muyduk? Ama şimdi ne sayı ne kare ne üçgen vardı beynimin ekranında. Belli ki istedikleri yerlere yerleşmiş, yaşamlarından memnundular. Tekerlemelerle beynimin ufak çapta bir iktidar mücadelesiydi bu ve nasılsa bir süre sonra ikili bir anlaşmayla sorunu çözümleneceklerdi kendi aralarında.

Ertesi gün kafam kazan gibi olsa da çalışmalarına devam ettim. Akşama doğru dilim şişmiş, ağızımda zor dönüyor hale gelmişti gerçi ama olsundu. Bir tek tane bile şarkı söylememiştim. Bir sonraki gün tezgah açtım. Mırıl mırıl tekerlemeleri söylemeye devam ettim. Bir müşteri yüzüklere bakıyordu. Bir tanesini uzatıp:

“Ne kadar?” diye sordu.

Elinden alıp tarttım ve fiyat verdim.

“Üçyüz tas lira”

“Anlamadım!” dedi.

“Üç yüz tunç lira”

Gene:

“Anlamadım” dedi.

Sinirlenerek

“Üç tuş taş dedik ya hanfendi.” dedim.

Güldü.

“Ne kadar espiritüelsiniz.” deyip, üç yüz bin lira uzattı.

“Buyrun üçyüz taş tuşunuzu.” dedi.

A-a!. ne taşı ne tuşu? Deli miydi neydi? Sesimi çıkaramayıp parayı aldım. O uzaklaşırken, beynimi geri zamana doğru çalıştırdım. Neler söylediğimi dehşetle fark ettim. Tekerlemeye evetti ama böylesine günlük yaşamına girmesine nasıl engel olabilirdim? Yeni tekerlemeler öğrenmek bir çare olabilirdi. İki tezgah ötedeki Safiye'ye bağırdım.

“Safiye.. bildiğin bir tekerleme var mı?”

“Tövbe.. tövbe.. Nereden çıktı şimdi bu?”

“Hiç bildiğin yok mu yani?”

Bilgisiz bir sayılmak korkusu, merakına ağır bastığından bağırarak:

“Bir dalda iki kartal, kartal kalkar, dal tartar, dal tartar, kartal kalkar.”

“Harika.. başka?”

“Bu yoğurdu sarmısaklasakda mı saklasak, sarımsaklamasakda mı saklasak.. başka hatırlamıyorum.”

“Şimdilik bu kadar yeter. Aklına gelince yine söyle” deyip, yeni tekerlemelere çalışmaya başladım. Arkamda Andon Bar var. Ve Levent Yükselen’in Bi daha- parçası çalıyor. Bende tam o sıra Kartal kalkar dal tartar-ı söylüyorum.

Dal tartar kartal kalkar

Tövbe..tövbe..

Kartal kalkar dal tartar.

Bi daha..

Dal tartar kartar kalkal..

Bi daha.. bi daha.l..

Tövbe..tövbe...

Dal tartar

Ele güne oh dedirtme.

Kartal kalkar.. bi daha..

Bi daha.. dedim ki, ne yapmakta olduğumu fark ettim. O kadar dikkat etmeme rağmen, bir bilgisayar virüsü gibi nasıl da girmişti bu şarkı sözleri tekerlemenin içine. Daha trajik olan şeyse, tekerlemeyi müziğin ritmine göre söylüyor olmamdı. Kelimeleri beynim çabucak besteleyivermişti. “Bidaha” dedikten sonra “dal tartar”ı aynı bi daha-notalarıyla söylüyordum.

Uzunca bir süre tekerlemelerden ve tekerlemeleri bestelenmiş haliyle söylemekten kurtulmak için uğraştım. Bu uğraşımın sırasında bir kartal iki kartal üç kartal diye sayma hastalığına ve aynı harfle başlayan kelimelerden tekerleme üretme alışkanlığına yakalansam da, yeni çıkan şarkıları olur olmaz her yerde söyleme alışkanlığından kurtulamadım. Ama nasılsa günler akıp gidiyordu ve benim gibi insanlar azımsanmayacak kadar çoktu. Sonuçta ben normal bir vatandaştım.

ZANGALIK BİLİNCİ

-“Nüfus cüzdanında 1951 İstanbul doğumlu olduğun yazıyor. Fındıkzade kütüğüne kayıtlıymışsın.”

-“Babam 1940 da gelmiş İstanbul’a.. Aslen Niğde’liyim efendim.”

-“Ne iş yapıyorsun?”

-“Mobilyacıyım efendim.”

“Pek de terbiyeli birine benziyor” diye düşünen komiser, sesini biraz sertleştirerek:

-“İkide bir “efendim” deyip durma!. Ne tür mobilyalar satıyorsun?”

-“Ev mobilyaları. Marangozlar sitesinde bir atölyem var. Üç de satış mağazam.”

-“Gelirin fena sayılmaz yani..”

-“Allah’a şükür efendim.”

-“Seni neden gözaltına aldığımızı biliyorsun tabii..”

-“Anlayamadım efendim?!”

-“Biz de anlayamadık zaten! Tam on çocuğu birden evlat edinmek istemişsin.”

-“Bunda anlaşılmayacak ne var efendim?!”

-“Bunda anlaşılmayacak bir şey yok ama Yakacık Yetiştirme Yurdundan da aynı talepte bulunmuşsun.. Yalan mı?”

-“Değil efendim..Doğru..”

-Alıcı noktadaki düğüm sorusunu öne doğru eğilip, kısık sesle sordu komiser,

-“Neden?”

-“Neden olacak efendim! Yirmi tane çocuğum olmasını istediğim için.”

Komiser bağırdı:

-“Neden? Neden..? bir, iki, üç değil de yirmi be adam! Üstelik onu kız, onu erkek. Üstelik beş ila on yaş arası. Bu biraz garip değil mi?”

-“Nesi garip efendim?”

-Şu efendimi- kes.. Hem soruları ben sorarım. Söyle bu çocukları neden istedin?”

-“Söyledim ya efendim!.”

“Hay bu mesleğin içine..” diye düşünen komiser Yalçın, nedenli niçinli sorularla bu adama bir şey söyletemeyeceğini anlayınca taktik değiştirerek yumuşak sordu:

-“Çok mu istiyorsun evlat?”

-“İstemesem başıma bu durumları getirir miydim?”

-“İlk kez doğru dürüst bir şey söyledin. Sen akıllı başında bir adama benziyorsun aslında. Sana yardım bile edebilirim belki. Gel sen şu yirmi çocuk isteme inadından vazgeç, ne bileyim ben iki iste üç iste.. Ben de sana yardım edeyim.”

Selami Bey başını öne eğdi. Düşündü mü bilinmez, kestirdi attı:

-“Olmaz..”

Komiser hışımla yerinden fırladı.

-“Tabi yirmi istiyorsun. Yirmi istiyorsun ki onların kolunu bacağını kırıp, sokaklarda dilendiresin değil mi? hatta büyümelerini bekleyip kızları orospu yapacaksın.. Erkekleri de pezevenk mi? Bir erkek yetmez mi lan pezevenkliğe.?”

Selami Bey de ayağa kalktı. Nefesi kesiliyormuş gibi göğsü inip kalkarak:

-“Aman Allah göstermesin komiserim.. Bu ne biçim sözler?! İnsan hiç çocuklarına böyle şeyler yapar mı? Ama yanımda çalışabilirler tabi ki.. İşim güzel bir iştir benim.”

“Kendine gel Yalçın, bu adam çocuk taciri değil ki. üstelik iyi bir işi var” diye düşündü komiser. Yorgun bir sesle:

-“Kaç kişi çalışıyor yanında?”

-“Yirmi sekiz kişi efendim.”

Hay aksi! Gene başa dönmüşlerdi. Komiser son bir gayretle:

-“Bakın Selami beyciğim, ben aslında o çocukları evlat edinme isteğinizin arkasında kötü bir niyet olduğunu sanmıyorum. Hatta bence sizin kadar efendi, terbiyeli biri belki çok kutsal, ulvi bir amaçla bu kadar çocuğu evlat edinmek istiyordur. Ne bileyim, tam yirmi çocuğu

kimsesizlikten, sefillikten kurtarıp, onlara güzel yarınlar hazırlamaya çalışmak her baba yiğindin harcı değildir kuşkusuz. Ama sizde takdir edersiniz ki bu memlekette kanun var hukuk var. Devlet o çocuklardan sorumlu. Devlet sorumluluğunu yüklediği çocukların geleceklerini emanet edeceği kişilerin de niyetlerini, emel ve amaçlarını öğrenmek zorundadır şüphesiz. Ben size neden bu çocukları evlat edinmek istiyorsunuz diye sormaktan vazgeçiyorum artık! Lakin sizi böyle bir isteğe sürükleyen dürtüleri de merak etmiyorum değil hani! Benimkisi sade temiz bir merak. Olaki davranışınız çok güzeldir de, ben de sizin destekçiniz, sizi takdir eden bir dostunuz, bir ağabeyiniz ve belki de dava arkadaşınız olurum. Kim bilir.. yarının ne getireceğini kim bilebilir ki? Akıl akıldan üstündür dememişler mi büyüklerimiz....

Komiser, Selami beyin gözlerinin yaşardığını görünce, “oğlum Yalçın bu fırsatı kaçırma” diye düşünüp, sesini, en içe dokunan vurgulama olduğuna inandığı, son heceler üzerine yoğunlaştırarak, sözlerini tamamladı.

-“Ne olur bana yardım edinn. Benim bu temizz ince merakımı giderinn. Olaki ben de size yardım edeyim!”

-“Sayın komiserim, aslında beni anlamayacağınızdan korkmuştum ama şansım varmış ki siz çok ince nazik birisiniz. Doğru tahmin ettiniz. Bu davranışımın arkasında çok yüce bir dava var. Ama anlatması uzun. Bilmem sıkılır mısınız?

-“Hayır..hayır. Anlatın lütfen.”

Selami bey arkasına yaslanıp derin bir nefes aldı.

-“Her şey yirmi beş yıl önce başladı. Fındıkzade’de Niyazi’nin yeri vardır. Bilmem bilir misiniz?

-“Hayır. Eeee..”

-“Mahallelilerin toplandığı bir kahve işte.. Akşam altı, yediden sonra toplanıp birkaç saat okey oynardık. O gün günlerden neydi hatırlamıyorum ama soğuk, yağmurlu bir gündü. İnsanın iliklerini donduran cinsten bir soğuk. Kahve tıklım tıklım dolu. Biz birkaç arkadaş, okeyi bitirmiş, sıkı kapışmış iki tavla oyuncusunu seyrediyorduk. Derken kahvenin ocağa yakın bölümündeki bezik masasından bir şangırtıdır koptu. Cemşit ayağa kalkmış Seyfi ağabeye bağıırıyordu. “Ulan çalışırh, çalışırh neye bir hohğ

olamiriğh.. sizsiniz bunun sebebi..” Seyfi abi doğma büyüme Fatih’li. “Niye geldiniz lan buralara, buraları da bokladınız. Cibilliyetlerini şeyttiklerim!..” diye bağırdı. “Soyuma küfredersin ha!” diye bağırmasıyla Seyfi’nin üzerine atılması bir oldu Cemşid’in. Öyle bir daldılar ki birbirlerine iki masa, on-onbeş sandalye devrildi, sayısız bardak kırıldı da sayısız kişi ayıramadı onları. Kahvenin

içinde koca bir insan hengamesi başak gibi oyana bu yana savruluyorduk sadece iki insanın yeliyle. Bir ara telefona gitti Niyazi. Polis çağırmak için herhalde. Cemşit hızla telefonu alıp Seyfi’nin başına fırlattı. Ocakta ne kadar bardak çanak varsa, hepsi şangırrr.. Niyazi baktı olacak gibi değil, kahve elden gidiyor, “etmeyin eylemeyin.. bunca yılın arkadaşısınız siz. Kardeş sayılırsınız” diye yalvarmaya başladı. İlk Cemşit durdu. “Ne kardeşi be” dedi. “yere batsın böyle kardeş.”

Seyfi altta kalır mı?

“Ona kardeş olacağıma ite olurum daha iyi.” Dedi.

Bir an karşılıklı birbirlerine baktılar. Sonra Seyfi abi ayağını yere elini de masaya vurarak:

“Türküm ulan ben.. Senin ananı...” dedi.

Cemşit de ayağını yere vurdu. Elinde tuttuğu sandalyeyi masaya vurup kırdı.

“Ben de Kürdüm ulan. Senin geçmişini...” dedi. sonra arkasını dönüp kahveden çıktı. Seyfi abi taş gibi duruyordu öyle. Bizde... sonra o da çıktı. Biz hala öyle taş gibi ayakta duruyorduk. İlk Niyazi abi kendine geldi. “Yandım anam” deyip, yere çöktü. Kahve hareketlendiğinde, ben tir tir titrediğimi fark ettim. Niyazi’nin haline acıyanlar, yerden örtüleri toplarken, masaları düzeltirken, cam kırıklarını süpürürken, ben donmuş kalmıştım.

Eve doğru yürürken beynimde bir ses sürekli,

“Türküm ulan ben ananı...” derken, öbürü

”Kürdüm ulan ben geçmişini” diyordu.

Kapıyı annem açtı.

“Aaa.. Neyin var oğlum? Betin benzin atmış..” Aynaya baktım ki bende renk menk kalmamış. Hala da titremekteyim. Neyse...Ertesi gün kalktığımda, o sözlerin beni neden o kadar çok etkilediğini düşünmeye başladım. Alt tarafı birbirlerine küfretmişlerdi. “Ne vardı bunda o kadar sararıp solacak a salak Selami..” diye düşününe düşününe akşamı ettim. Yavaş yavaş ayırtına vardım ki aslında sözler değildi beni bu kadar etkileyen. Sözleri söylerken takındıkları tavır, seslerindeki o tok haşmet beni etkilemişti. Öyle bir vurmuşlardı ki masaya kahvenin zangır zangırlığı bana geçmişti adeta. Bir gün anam

çarşıya babam da atölyeye gidince aynanın karşısına geçip ayağımı yere vurdum.

“Kürdüm ulan ben..”

l-h.. olmuyordu.

İki ayağımın üzerinde var gücümle zıplayarak,

“Türküm ulan ben..” dedim.

Olmuyordu. Bir türlü o tok haşmeti yakalayamıyordum. “Neden olmuyordu biliyor musunuz komserciğim?”

-“Neden?”

-“Çünkü benim babam Türk anam Kürt.. Yaa komiser beyciğim..

Komiser silkelenip,

-“hadi yaa!” dedi.

-“Yaa.. komiser beyciğim, benim babam Türk, anam da Kürt. Akşama kadar aynanın karşısında tepindim durdum. Bir türlü istediğim haşmeti yakalayamadım.”

Selami Beyin yüzündeki hüzünden etkilenen komiser:

-“Canım ne var bunda böyle üzülecek!.. Biliyorsun baba asıl sayılır. Sen bal gibi Türk oğlu Türksün” dedi.

-“Bunu bende düşündüm ama şu tıp yok mu şu tıp! Hani kromozomlar falan, yarı yarıya geçiyormuş ya! Her ne kadar ayna karşısında Türküm Türküm desem de içimde başka bir taraf Kürdüm Kürdüm diyordu sanki. Neyse gene de ben Türklüğümü ezici bir otoriteyle kendime kabullendirip, bu meseleyi unuttum. Taa ki beş-altı ay sonrasında annemle babam arasındaki bir kavgaya şahit olana kadar.. Sofradaydık. Konuşma geldi, mal mülk meselelerine dayandı. Babam “senin o katır inatlı baban, çekip gitmeseydi şimdi o arazilerin hepsi bizimdi.” dedi.

Anam:

-“Katma günahsız... şerefim dedi de başka bir şey demedi adam. Ortalığı amcam karıştırdı.”

Babam:

“Ha amcan ha baban.. onlar birbirini yedi. Olan mallara oldu. Akıl ne gezer sizin sülalede..”

Anam:

“Sende çok var sanki akıl. Neden sen de peşine düşmüyorsun. Hala var biliyorum. Kardeşlerim, amcamın oğulları nasıl geçiyorlar sanıyorsun? Sen adam olup ilgilenmiyorsun ki!”

Babam:

“Ulan sizin gibi eşkiyalarla uğraşılır mı be? Hepsi eşkiya.. adamı keserler valla!”

Anam:

“Sülaleme laf söyleme moskof dölü!..” diyince ben önce basit bir küfür sandım ama babam elektrik çarpmış gibi yerinden kalkıp elindeki çatalı “anamı karıştırma” diyerek anama fırlatınca şaşkırdım. Atölyede babama sordum:

“Anam niye sana moskof dölü dedi?”

“Babaannen Kırım’dan göçme ya ondan diyor.”

“Bunu biliyorum ama sen niye o kadar çok sinirlendin?”

Babam başını sağa sola sallayarak:

“Canım annemin babası evlat edinilmiş ya, göya onu kastediyor.”

“Peki ne var bunda?”

“Annemin dedesi Kırım’da zabıtmış. Son Osmanlı Rus savaşında annemin babasını devşirmiş.”

İşte şimdi apışmıştım. Kafam da karışmıştı. Türk olduğunu bildiğim babamın anası, Rumsuydu, Çerkez miydi, Abaz mıydı, Gürcü müydü belli değildi.

Komiser Yalçın:

-“Canım, babanın babası Türk mü? Sen ona bak.” dedi.

-“Ah komiserçiğim, zaten iş burada karıştı. Keşke bakmaz olaydım.”

-“Nasıl?”

-“Şöyle ki, bende bunu düşündüm. Canım benim babam Niğde eşrafından İsmet Beyin oğlu değil mi nasılsa, -diye düşünüp pek aldırmadım. Lakin İsmet beyin durumu çok daha karışıkmiş. Bir-iki ay sonraydı sanırım. Niğde’den halam geldi. Yemek masasındayız.

Babam halama sordu:

“Rüstem’lere gidiyor musunuz?”

“Aman yok!.. Eskileri açıp açıp moralimi bozuyor Emine karısı...”

“Ne diyor?”

“Göya babam onların hakkını yemişte!. Neymiş, göya anasının Rüstem’i çok sevdiğini bilmesine rağmen, kardeşini kayırmışta.. Kanuni hakkı olmasa bile, Rüstem’ide anası doğurmamış mıymışta.. O kadar maldan kardeşine vermemişte... falan filan!”

Rüstem dedikleri, anne bir baba ayrı dedemin kardeşi. Yani babamın üvey amcası.

Babam:

“Mal da çok bir şey olsa gam yemem hani. Bize ne kalmış ki.. Ben bir atölye açabildim, sen bir ev alabildin ancak.. Deli mi bunlar!”

“Aman abii.. bilmez misin adamın adı eşrafa çıkınca paranın topu onda bilir herkes. Bilmezler bizim ne sıkıntılar çektiğimizi..” vb. vb. konuşuyorlarken, ben, Rüstem’in ana bir baba ayrı kardeş olmasına taktım.

“Baba senin nenen iki evlilik mi yapmış? diye sordum.

“Evet” dedi babam. “Nenem çok güzelmiş. Dedemin önceden de gözü varmış. İlk kocası ölünce dedem almış.”

“Vay be.. Adı neymiş nenenin?”

“Şinor” dedi babam.

“Şinor mu? bu ne biçim isim?”

“Canım Müslüman yapmış ama ismini değiştirmemiş ilk kocası. Adete uyup dedem de değiştirmemiş.”

“Ne yani Müslüman değil miymiş?” dedim heyecanla.

Babam gayet sakin ağzındaki lokmayla birlikte geveleyerek,

“Ermeniymiş” demez mi?

Ben:

“Ne ermeni miymiş? diye bağırdım.

Babam şaşkın yüzüme bakıp,

“Canım Müslüman olmuş, ne var bunda?.” dedi.

Halama dönüp o makus kader sorusunu sordum:

“Hala beni Niğde’ye götürür müsün?”

Bir hafta sonra Niğde’ye gitmek üzere otobüse bindiğimizde, “iyi oldu, değişik hava iyi gelir çocuğa. Son günlerde benzi sarardı oğlumun..” derken, bir yandan da tembihliyordu anam, “Oğlana iyi bak” diye.

Halam onbeş yıldır Niğde’de oturuyor ama Aksaray’la ilişkileri kesilmemiş. Akrabaların çoğu da Aksaray’da. Niğde’yi dolaştıktan sonra Aksaray’a gittik. Her gün bir eve davet ediliyoruz. Ne çok akraba varmış. Gez gez bitmiyor.

Bir gün de Emine’lere gittik. Rüstem öleli çok olmuş. Büyük oğlu da ölünce kalan beş çocuğu Emine büyütmüş. Bizim geleceğimizi öğrenince onlar da gelmiş eve. Evde ondört-onbeş kişi var. Rüstem’in karısı Fadime nene ise sağ. Kaç yaşında olduğunu sordum, kendileri de bilmiyorlar.

Emine:

“Bak ana” dedi. “İsmet ağanın torunu bu, Mehmet’in oğlu.”

“Öpeyim nene” deyip, eline atıldım. Fadime nene isteksizce uzattığı elini çektikten sonra, yüzüme bakmaya başladı. Sofra kuruldu, yemekler yendi, Fadime nene yüzüme

bakıyor. Çaylar geldi, içildi bitti, Fadime nene yüzüme bakıyor. Dayanamayıp sordum,

“Nene yüzüme de çok baktın..”

Fadime nene kızına döndü,

“Emine bunun gözleri de akır.” dedi.

Sonra yüzüme bakmaya devam etti.

“Ne var ki bunda” dedim. “Babamın gözleri de akır.”

“Senin dedenin gözleri de akırdı” dedi Fadime nene.

“Evet yleymiş” dedim.

“Ama Rüstem’in gözleri akır değildi” dedi Fadime nene.

Ben omuz silkip,

“Ne var ki bunda” dedim.

“Senin dedenin babasının gözleri de akırmış” dedi Fadime nene.

“Olabilir..” dedim gene omuz silkerek.

Ve Fadime nene bombayı patlattı.

“nku senin dedenin babası Urummuş..”

Halam bağırdı:

“Ben size demedim mi eskileri deşmeyin diye? El kadar sabiden ne istersiniz?”

Emine:

“Kusura bakma bacım, bunadı o bunadı..” dese de, halamın hışımla yerinden kalkıp, kolumu tutmasına mani olamadı.

“Kalk oğul kalk.. burası bize göre değil. Bizde hata, adam bildik geldik.” derken halam, çıkış kapısına gelmiştik bile. Dönüşte halamı sıkıştırınca anlatmak zorunda kaldı.

Dedem İsmet beyin dedesi Süleyman bey, savaşa gitmiş. Tam  sene eve gelmemiş. Döndüğünde karısı hamileymiş. Dedemin dedesi Rum asıllı kahyayı öldürmüş. Söylentileri ise birkaç kişi döverek, bir ev ve birkaç tarla kundaklayarak, örtbas etmiş ama aslında bunların hepsi rivayetmiş tabi. Asılsız sylentilermiş halama göre.

“Ne olacak, bizi çekemezler bunlar oğlum. Ondan eskileri deşerler.” Diyordu demesine ya, koca Aksaray’da yalnız bizim akır gözlü olmamız, içimi bulandırmıyor değildi hani! Artık Trklğme mrklğme güvenim kalmamıştı. Ah canım anam, güzel anam diyor, ardından “Kürdüm ulan ben” diyordum.

Altı-yedi ay sonra dayımla birlikte Batman’a gittim. Annemin bir sürü kardeşleri, dayıları, halaları, amcaları, teyzeleri vardı. Nasılsa Krttm ya, slalemin çokluğu göğsümü kabartıyordu. Batman küçük biryer. Kürtçe anlamasam da ayırımını yapmaya başladım ki burada başka diller de konuşuluyor.

“Dayı..” dedim, “Bunlar nece konuşuyor?”

“Arap oğlum onlar” dedi.

“Size de çok benziyorlar” dedim.

Dayım:

“Birçok arap Kürtçe konuşur aslında” dedi.

Şaşırdım.

“Nasıl yani?”

“Senin Kürt sandıkların aslında Kürt değil Arap. Kürtler bu bölgede çoğalınca Kürtçe konuşılmaya başlamış.

“Peki neden Kürtler Arapça konuşmamışlar?” dedim.

“Arapça konuşan Kürtler de var ama Kürtler Araplardan ve Acemlerden daha çok kız almış. Burada erkek evi asıldır.

“Haydaa.. Yani bizde de Arap var mı dayı?” dedim.

“Olmaz olur mu oğlum?” dedi. “Birinci Cihan Harbinin sonlarına doğru karışıklık başlayınca, kimin kimi kestiği belli değil, herkes korkudan cinsini saklamış. Ermeni Kürdüm demiş, Kürt Arabım, Arapsa Türk olduğunu söylemiş. Türkler Acem’im demiş. Burada aslen kimin ne olduğu belli değildir. Dillerinden de anlayamazsın. Acemce Arapça karışık Kürtçe konuşan Araplar olduğu gibi, Türkçe konuşan Acem’ler de vardır.

“Haydaa.. bu ne karışık iş dayı. Peki bizim sülaleyi araştırdın mı?”

“Araştırmaz olur muyum evladım? Araştırdım ama işin içinden çıkamadım. Burada 30-40 yıl öncesine kadar her adam, üç-dört karı almış. Bu her adamın aldığı birçok kadının da başından iki-üç bilemedin dört evlilik geçmiş. İşin ilginç bir kadının doğurduğu çocuğu, daha sonra evlendiği adamın büyütmesi pek sıkça görülmüştür. Kıyımdan dolayı ortada kalan çocukları evlat gibi büyütme gelenek biçiminde bir alışkanlıkmiş. Yani bu öyle şey ki, bu gün diyelim adamın üçüncü karısından olan çocuğun, nüfusta anası resmi nikahlı olan birinci karı gözükürken, aslında çocuk üçüncü karının ilk kocasından, o ilk kocaysa pek ala evlat gibi büyütülmüş, asıl anası babası Ermeni mi, Türk mü, Arap mı olduğu belli olmayan birinin oğlu olabilir

Anladın mı şimdi?”

Bir bok anladıysam Arap olaydım.

Dayım sürdürdü:

“Mesela annen, babamın birinci hanımından. Ben babamın ikinci hanımındanım ama nüfusta senin nenenin çocuğu olarak görünüyorum. Senin nenenin babasıysa aslen Arapmış.”

Haydaa gene başlamıştı. Dayımın şaşkın bakışları arasında, “sus dayı.. sus..” diye bağırıp evden dışarı fırladım. Artık hiçbir şey duymak istemiyordum. Bir manastıra kapanıp ömrümün sonuna kadar integral problemleri çözmeye bile razıyordum. Çok korkmuştum çok!.. Sülalede bir Çinli veya bir Hintli çıkma ihtimali bile vardı. Bu arada sormayı unuttum komiserim, siz nerelisiniz?

-“Tırabzon'luyum.”

-“Ah siz daha şanslısınız. Sizde Çerkez, Rus, Rum olur da, Arap, Ermeni olma olasılığı pek yoktur.”

Komiser:

-“Laz'ım ben yahu!” Dedi kasılarak.

-“Hayret, konuşmanız pek düzgün.”

-“Eee.. ne de olsa uzun yıllardır İstanbul'dayım.”

-“Aklıma gelmişken komiserim, hep merak ederim.. bu Lazlar ayrı bir ırk mı? Kökenleri belli mi?”

Komiser Yalçın kızardı.

-“Türküm yahu ben.. hem Türküm hem Lazım.”

-“Hem Laz hem Türk nasıl oluyor yani?!”

-“Canım mesela Kırgız Türkleri, Uygur Türkleri denmiyor mu? Ben de Laz Türk'üyüm.”

Selami beyin gözlerindeki alayı okuyan komiser, diklendi.

-“Yaa sana ne bundan!. Ha Laz Türk'ü, ha Türk Laz'ı.. hem benim kökenimi bırak.. Asıl seninle neyi konuşuyorduk.. Bütün bunların şu çocukları evlat edinme işiyle ne ilgisi var? Sen asıl bunu söyle bakalım!”

Selami Bey derin bir iç geçirdi. Sonra ayağa kalkıp, sanki kendi kendine konuşuyormuş gibi, başı yerde aşağı yukarı dolaşarak konuşmasını sürdürdü.

-“Ah ah, işte baktım ki ben nesebi belirsiz biriyim. Ne Türk'üm ne Kürt'üm, ne Arap'ım diyemiyorum, askere gidince tam iki sene hem ağladım hem düşündüm. “peki bu ırklar nasıl oldular” diye. “Ben Kürdüm” diyen bir ilk Kürt vardı mutlaka. “Ben Türküm” diyen bir de ilk Türk ve o muhteşem fikir bir gece ansızın flaş gibi patladı beynimde. Neden ben de bir ilk olmaydım?!”

-“Anlamadım!” dedi komiser.

Selami Bey komiseri dinlemiyordu artık. Odanın içi Selami bey doluydu. Yüzü kızarmış.. Göğsü inip kalkıyor.. odanın ortasında elini kolunu sallayarak dolaşıyor, bağırarak anlatıyordu.

-“Evet.. Ben.. Selami Zanga.. Kendi ırkını kurmaya karar vermiş muhteşem ZANGAA.. Tam yirmi çocuk alacağım. Az mı uğraştım, az mı didindim. Çocuklarımın hayaliyle az mı hırslanıp işe saldırdım. Evet.. tam yirmi çocuk.. Onları Zangalık bilinciyle yetiştireceğim. Aralarında birbirini sevip evlenenler olacak. Safkan zangalar doğacak.. Yirmi iken kırk, kırkden yüz kırk olacaklar. “Zanga’sın sen..” “Zanga olduğunu unutma..” diyeceğim onlara. “Bir Zanga’ya da bu yakışır ancak.” diyeceğim. Her birinin torunu, ayağını, “ZANGAYIM ULAN BENNİ!” diye yere vurduğunda yer gök titreyecek...”

Selami Bey bu son sözü ayağını yere vurarak öyle bir söylemişti ki ağzı hayret içinde ¼ karış açılmış onu seyreden komiser, sıçradı. Bu göğsünü yumruklayarak, ağzından salyalar saçarak bağırarak, yere güm güm vuran adam, az önceki sessiz, sakin adam olabilir miydi?

-“...Çok zenginim artık... Tam yirmi sene uğraştım. Tam yirmi sene.. Belki bir on sene daha çalışırsam elli çocuk. Elli Zanga.. Elli sene sonra elli bin eder. İşte muhteşem ZANGA İRKİ!!!. Ben en büyük Zanga olacağım.. Öyle bir Zangalık Bilinci aşılacağım ki onlara, -Baş Zanga, Kök Zanga- diye saygıyla anacaklar beni torunlarım.. Torunlarına “Kök Zangamız öyle bir Zangaymış ki, -Ben Zanga’yım ulan- diye ayağını yere vurdu mu taşlar çatır çatır çatlar, yer yarım yarım yarılırmışış” diye anlatacaklaarr...

Verdiği emirle Selami Bey apar topar arabaya atılıp, Bakırköy’e götürülürken, Komiser Yalçın, masa başından hiç kalkmamış, adı şaşkınlık- olan görünmez ipe koltuğuna bağlanmıştı.

Komiser Hüseyin’in,

-“Ooo.. bu gün çok çalışmışsın Yalçın’cığım!” Sözleriyle kendini topladı.

İştahı da yoktu ya hani, çorbaya kaşığı daldırırken sordu:

-“Ya aklımdayken, sen Bolu’luydun değil mi hatun?”

-“Evet.. ne oldu ki?”

-“Hiiç... acaba baban da mı Bolu’luydu?”

-“Aaa.. Bilmez misin bey? Kaç kere söyledim Trakya’dan gelmişler- diye!”

-“Peki Trakya’ya nereden gelmişler?”

Balkanlardan geldiklerinden adı gibi emindi aslında.

-“Ne bileyim bey! Hem nerden çıktı şimdi bu?!”

-“Boş veer..” dedi Komiser Yalçın, tabağına konan etli yaprak sarmalarına bakıyorken “Yeter...yeter.. Suyundan koy biraz..”

HİKAYE

Henüz hiçbir hikayem, herhangi bir yayın organında yayınlanmamış, görücüye çıkmamıştı. Bense bunları defalarca okuyup, düzeltmekten fenalık geçirmek üzereydim.

Bir gün cesaretimi hikayelerimle birlikte toplayıp, tuttum Cağaloğlu'nun yolunu. Zühtüyet gazetesinin taşındığını söylediler. İstanbul'da, Ortaköyden Cağaloğluna gitmek körük gibi bir yürek istediğinden, biraz yorgun olsam da yılmadım. Eh, kitlelere en çok ulaşan gazete de değildi artık yani. Bu bayrağı şimdi Sabiha gazetesinin taşıdığı gerçeği Merter'e gitmemi sağlayan itici bir güç oldu.

Binanın büyüklüğü beni ürkütse de yılmamaya kararlı olduğumdan, çekingen bir insan olmama rağmen adımımı koca binadan içeriye atabilmişim ya, yolun yarısını tamamlamış sayılırdım. Neler oldu, nereleri dolaştım kulaklarımın uğultusundan, gözlerimi perdeleyen sıkıntı terlerinden pek duyup, göremiyordum ama: İşte sarı saçlı, frapan giyimli ciddi görünüşlü bir bayanın karşısında oturuyordum ve hayret benim yazdığımı mı okuyordu ne?

Ölüp ölüp dirildiğim, birkaç ömür kadar süren 3-5 dakika sonra sayın bayan okuduklarından başını kaldırıp bana baktı.

-Anlatımınız pek fena değil ama konularınız biraz çağ dışı. Çok soyut şeyler. Neden daha güncel şeyler yazmıyorsunuz deyip, yazdıklarımı elime tutuşturdu.

Hikayelerim elimde, banliyo trenini beklerken, ikide bir iki ayağımın üzerinde havaya sıçırıyordum. Kulaklarımda hatun kişinin

“anlatımınız pek fena değil” sözleri. Sağımdaki solumdaki insanlar bana bakıyordu gerçi ama umurumda bile değildi.

O gün coşku içinde yazacağım hikayeyi düşündüm. Kendimi bir ilah gibi hissediyordum. Çünkü bana çok büyük bir gazetede önemli, ciddi bir gazeteci “anlatımınız pek fena değil” demişti. Tarih 15 Mart 1997 idi ve kocaman bir kamyon memleketin gündemine fena toslamış, 4-5 aydır da yerinden kıpırdamamıştı. “Anlatımınız fena değil” sözlerinin teşvikiyle şu aşağıda okuyacağınız hikayeyi yazdım ve bayağı keyiflendim. Çünkü “cuk” gününde yazıldığından güp günceldi ve kıpkısa olması da yayınlanma umutlarıyla dop-doluydu.

“SUSURLUK”

Haberci melek, baş meleğe,

-Efendim üç kişi sizden önemli bir talepte bulunuyorlar dedi.

-Neymiş?

-Sadece onbeş günlüğüne dünyaya geri dönmek istiyorlar, efendim.

-Peki gerekçeleri nedir?

-Ülke çapında yapılan bir eyleme katılarak destek vermiş amaçları. Gerçi eylem başlayalı 15 gün olmuş ama, 15 gün daha sürecekmış.

-Nasıl bir eylemiş bu?

-Hergün 21 de sadece 1 dakika ışık kapama eylemi. Ek olarak tencere tava gürültüsü yapıyorlmuş.

-Hangi ülkede yahu bu komedi?

-Doğu ile batı arasındaki “kimin eli kimin cebinde belli olmayanlar, ülkesi efendim.

-Haa orası mı? Normaldir. Peki izni isteyenler kim? Nasıl ölmüşler?

-Trafik kazasından efendim. Otoya kamyon çarpmış. Ölenlerin kimlikleri ise biraz karışık.

-Nasıl karışık?

-Kimlik arayışı sendromları mı varmış neymiş? Tabip melek “asıl kimliklerini bulmak için zamana ihtiyacım var” diyor.

-Peki eyleme katılma isteklerinin sebebi neymiş.

-Katılım gittikçe artıyormuş. Öyle ki eş, dost ve yandaşlarının hepsi katılmış. Hatta iş o kadar ilerlemiş ki kimin kimi protesto ettiği belli değilmiş. Kendilerini bayağı yalnız hissetmeye başlamışlar. İçlerinden biri “ben abalı olmak istemiyorum yahu” diye bağırıyor.

Baş melek biraz düşündükten sonra ciddi bir ses tonuyla

-Tamam verin izni. Çünkü ben o memlekette olanları pek

anlayamam ama insanların iyi tanırım. Hayat memmat meselesi gibi çok önemli nedenleri olmadıkça asla o ülkeye geri dönmek istemezler” dedi.

15 Mart 1997

Eğer okuduysanız, sizin de fark ettiğiniz gibi günün anlam ve önemine pek müsaitti. Hikayemi bitirdiğimde tüm enerjim tükenmiş olduğundan bir günü dinlenerek geçirdim. Ertesi gün gene sarı saçlı, frapan giyimli bayanın karşısındaydım. Bayan sanki oltaya gelmiş balık gibi canı sıkkın şöyle bir baktı yazdıklarım ve;

-Suat beye götürün dedi.

Hay Allah, bu gazetecilerin insana yaptıkları eziyet, Çin işkencesinden beterdi

ama olsun bir isim vardı şimdi hikayemin yanında yıldız gibi parlayan. “Suat bey”

Suat bey:

-Güzel ama bu şekliyle gazetede yayınlamayız dedi.

-Nasıl efendim?

-Başmelek “hangi ülkede bu komedi” diyor. Yani siz bu eylemi komedi olarak mı değerlendiriyorsunuz?

-Ben değil baş melek öyle söylüyor efendim, dedikten sonra ukala biri olarak algılanacağı mı hissederek lafı hemen değiştirdim.

-İsterseniz o cümleyi kaldırırız efendim.

Ama Suat bey kıl kapmıştı bir kere.

-Hem ne demek “kimin eli kimin cebinde belli değil” yani şimdi siz bu sözlerle herkesi zan altında bırakmıyor musunuz?

Haksız da sayılmazdı. Sabiha gazetesinin ne gibi kredilerle bu koca binayı diktiği biraz dedi kodu konusu değil miydi. Çok büyük bir herzeydi benim yediğim.

-Haklısınız efendim dedim.

Suat bey.

-Yeniden düzenleyip getirin “diyerek kağıtları elime tutuşturdu. Dönerken kendi kendime söyleniyordum. “Yeniden düzenleyip getirmiş. İşim yoktu sanki. Ben bir ünleneyim bak o zaman sen” falan gibi. İnsanlar bana bakıyordu. Umurumda da değildi. Sinirliydim çünkü. Sinirli olmamın nedeni ilk kez biri benim yazdıklarımı olumsuzda olsa eleştirecek kadar önemseydiğinden dolayı bende oluşan büyüklük duygusuydu galiba. Evet ben büyük bir yazardım ve Sabiha gazetesine hikayemi bir daha götürmeyecek kadar da saygın bir kişiydim.

Her ne kadar bu duyguların sarhoşluğuna kendimi kaptırsam da Zühtüyet gazetesine giderken Suat beyin istemediği yerleri hikayemden çıkarmayı kabul edecek kadar kendimdeydim.

Bu kez Murat Bey okudu hikayemi.

-İlginç dedi ama biraz düzeltmeniz gerek.

-Tabi efendim dedim. Ee ne de olsa biraz pişmişim.

“Siz ne önerirsiniz?” diye de ekledim.

-Gereksiz yerleri çıkararak hikayeyi biraz kısaltın.

-Nasıl yani?

-Örneğin “Saat her gün yirmibirde sadece bir dakika...” cümlesine ne gerek var. Üstteki cümlede eylemden bahsediyorsunuz zaten. Millet enayimi ki nasıl bir eylem

olduğunu bilmeyecek.

“Ama belki bundan 50-60 yıl sonra da okunur bu hikaye.” Diye düşünsem de tabii ki düşüncelerimi asla söylemedim. Sadece,

-Siz nasıl uygun görürseniz efendim dedim.

Murat Bey havaya girmişti bir kere. Devam etti.

-Sonra nerede, nasıl ölmüşler sorusuna ve cevabına da gerek yok. Zaten hikayenin başlığı bunu bangır bangır bağıyor.

“Ve 50-60 yıl içinde belki buna benzer daha ne kazalar olacak kim bilir” diye düşünmeye devam etsem de sadece

-Haklısınız efendim dedim.

-Sonra “ben abalı olmak istemiyorum” sözünü de çıkarın.

Bu son emri neden vermişti anlamamıştım ama emir emirdi.

-Peki efendim deyip kalktım. Kağıtlarım elimde otobüs beklerken düşünüyordum. Ben yanlış bir yol izliyorum galiba. Benim yaptığım “tereciye tere satmakla-kutupta buzdolabı satmak” karışımı bir şeydi ve tencere tava promosyonuna hiç uymuyordu.

Ben ne kadar salaktım. Salak olduğumu fark edince 180 derece çark edip, 180 derece değişik imajlı gazetelere gitmeye karar verdim. İlk gazete Akide Gazetesi idi. Hanım olduğumdan dolayı beni bayağı saygılı karşıladılar.

Esmer siyah sakallı Esat beyin karşısındaydım bu kez.

-Fena sayılmaz dedi Esat Bey.

“Yalnız bu konuşmanın melekler katında olması beni biraz düşündürüyor.”

-Nasıl efendim dedim.

-Meleklerle saygısızlık yapmışsınız. Hiç baş melek nerede, nasıl, neden, kim diye sorar mı? Adeta cahil konumuna düşürmüşsünüz onu dedi.

-“Peki öneriniz nedir efendim” dedim

-“Bu konuşmalar melekler katında olmasın” dedi.

-Başka bir değişiklik yapayım mı? dedim.

Aslında alay etmek için söylemiştim, bu sözleri ama hayret Esat Bey anlamamıştı.

-Hayır hayır. Hepsi tamamen kalsın ama melekler konuşmasında kim konuşursa konuşsun dedi.

O geceyi, bu hikayeyi meleksiz nasıl yazacağımı düşünerek geçirmeme rağmen bir çıkış yolu bulamadığımdan ertesi gün daha ılımlı olduğuna inandığım yeni Seher Gazetesi'ne gittim.

Bu kez Fuat Bey'in karşısındaydım. Fuat beyde sakallıydı ama sakalı kumraldı. O

da;

-Fena sayılmaz dedi ve ekledi "Tamam verin izni..." -diye başlayan cümleyi beğenmedim. Bu durumda sanki o taraftan bu tarafa tekrar dönüş oluyormuş gibi bir izlenim doğuyor. Bu da Reenkarnasyonun reklamı olmuyor mu?

-O cümleyi kaldırınız efendim dedim. Baş melek izin vermesin isterseniz diye ekledim.

-Hah o zaman olur. Aslında eylemden de pek uzun uzun bahsetmişsiniz. Bu da reklama giriyor dedi.

Bense iyice pişmiştim.

-Peki efendim. Siz çok daha tecrübelisiniz. İsterseniz siz düzeltin dedim.

-Neden olmasın dedi. Zile bastı. Gelen beye "Hüsnü Bey şu hikayeyi gerektiği gibi düzeltip yayına hazırlayın" dedi.

Ben yolda zıplaya, zıplaya yürüyordum. Sevinçten yerimde duramıyordum ki otobüs bekleyeyim. İnsanlar bana bakıyormuş umurumda mıydı? Sonunda bir hikayem yayınlanacaktı işte. Biraz değiştirilecekse de ne vardı bunda? Hele bir yığınlarla tanışaydım, hele ünüm artsındı, o zaman hikayelerimi değiştirip meğıştirebiliyorlar mıydı bakalım.

Artık bana sabırla beklemek kalıyordu. Her gün Yeni Seher Gazetesi alıyor, didik didik okuyor, hikayeyi bulamayınca umudumu bir sonraki güne erteliyordum ama sabrım taşı, Fuat Bey'e telefon ettim. Utana sıkıla sordum.

-Şey... hikaye... ben... falan filan diye.

Fuat Bey nice sonra ayılıp,

-Haa O mu? dedi ama o yayınlandı galiba.

Hüsnü Bey'e bağlandım.

Hüsnü Bey:

-İki gün önce yayınlandı dedi.

-Bulamadım dedim.

-Biraz bekleyin, deyip gazete hışırtilarıyla,

-Beşinci sayfa sağ alt köşeye bakın dedi. Telefonu kapadı.

Üst üste yığılmış gazeteler arasında aradığımı buldum. Titreyen ellerimle beşinci sayfayı açtım. Sağ alt köşede ölüm ilanları gibi siyah çerçeveyle çevrilmiş bir yazı buldum. Aynen şöyle yazıyordu:

BİR HİKAYE

SUSURLUK

Haberci melek, baş meleğe;

-“Efendim üç kişi onbeş günlüğüne dünyaya dönmek istiyorlar” dedi.

Baş melek biraz düşündükten sonra ciddi bir ses tonuyla,

Hayır olmaz dedi.”

TARZ

Yayıncı Kemal Bey, son yazdığım üç adet hikayeyi incelerken, elim ayağım buz kesilmiş, kalbimin gümbürtüsünü dinleyerek karşısında oturmaktaydım. Nice sonra kağıtlardan kaldırdı başını:

-“Olmuyor Haticanım.. olmuyor. Size kaç kez söyledim. Konular fena değil ama anlatımınız çok kuruuu.. çok süssüüz... Üstelik kadınsınız. Hiç mi gençliğinizde roman okumadınız? Eskilerde ne kadar güzel betimlemeler, tamlamalar, benzetmeler, gösterişli cümleler var. Değil mi ama?! Diyelim ki beceremiyorsunuz, açıp bakın biraz.. Nasıl yazmışlar bir fikir edinirsiniz hiç olmazsa!. Bakın bir örnek vereyim:

Biraz kel biraz göbekli temiz pak giyimli adama bakan komiser, sordu cümlesiyle başlayan hikayenizi ele alalım mesela:

Saçları ön taraftan biraz seyrelmiş, karnındaki katmanlar biraz fazlalaşmış, kahverengi takım elbiseli, pantolonu ve gömleği jilet gibi ütülü, yaşı ortadan biraz geçgince adama şöyle bir kaş altından göz atan komiser Şerafettin, ciddi ve sert bir sesle sordu denemez mi?..”

-“Ama boş yere uzatmış olmaz mıyız?” dedim.

-“İnsanlar neden roman okuyorlar, hikaye okuyorlar o zaman. Makale okusunlar, felsefeyle ilgilensinler.. değil mi ama?! yok Haticânım olmuyor. Böyle zort zort kelimelerle, kuru gösterişsiz cümlelerle edebiyat yaparsanız kimseye okutturamazsınıız... Hem hiç kafanızı çalıştırmıyorsunuz. Ne bileyim!. Bir yazar öncekileri inceler, ne tür cümleler kurmuşlar bir bakar.. Ne bileyim? Aynısını olmasa bile beğendiği cümleleri biraz değiştirerek kendisine uyarlar. Değil mi ama?”

-“Ama o zaman taklitçilik yapmış olmaz mı?”

-“Ah, sizde pek safsınız. Koca bir hikayeye serpiştirilen ölmüş ünlü bir yazarın birkaç cümlesini kim tanıyacak Allah aşkına?! Hem merak etmeyin, tecrübeme dayanarak söylüyorum ki, okuyucu bir süre sonra okuduğunu unuttur. Önceden okuduğu bir eserdeki bir cümleyle başka bir eserde karşılaşsa onu tanımaz. Olsa olsa tasdik eder. Beğenir. “Yahu ben de böyle düşünüyorum” der en fazla. Tanıdık bulur bulmasına ya, insanoğlu

kendini çok beğendiğinden, tanıdık bulduğu cümleyi kendisinin düşündüğünü sanır. Size verdiğim bu tiyoyu da inanın hiç kimse vermez. Uyanın artık.. uyanın!”

Dönüş yolunda kafam karman çormandı. Eve gelir gelmez, kitaplığın karşısına geçtim. Az sayıdaki romanları masanın üzerine indirdim. Rasgele açıp incelemeye başladım.

Sue bunları anlatırken, her zamanki, serbest, rahat tavırlarıyla konuşuyordu ama hikayenin sonu yaklaştıkça pembe dudakları titremeye başladı. Ağlamamak için kendini zor tutuyordu.

Pembe dudaklar.. Bir benzetme yakalamıştım. Birkaç sayfa atladım.

Merdivende hafif bir hışırtı duydu.

Ben olsam, bu cümleyi - merdivende bir ses duydu- biçiminde yazardım. Ama Kemal Bey haklıydı galiba -merdivende hafif bir hışırtı duydu- kulağa daha hafif geliyordu. Birkaç sayfa daha atladım.

Jude'nin heyecandan yüreği fırlayacak gibiydi.

Ah, ah.. yüreği fırlamak da fena değildi. Ve bir cümle daha:

İncecik, narin bu kız öylesine üzgün, öylesine kimsesiz görünüyordu ki, yüreği parçalandı.

Sonra pırıl pırıl gözlü, geniş alnı üzerinde koyu saçları yükselen o canlı kızın ne kadar yakında bulunduğunu hatırlayınca içini ılık bir duygu kapladı. Ateş parçası gibi bakışları zaman zaman insana cesaret verecek kadar yumuşayan bu kız, Jude'a İspanyol ressamlarının yaptığı resimlerdeki kadınları hatırlatıyordu.

Bu kitaptan bu kadar yeterdi

Bir kitap daha açtım.

Larissa içinden yükselen bir alevin göğsünü erittiğini duydu. Sevdiği adam onu güneşin sıcaklığına yaklaşıtıyordu.

Birkaç sayfa sonra:

Heyecan dalgası gene bedenini kapladı. Oda dönmeye başladı. Göklere çıkıyorlardı sanki. Genç kızın gözleri parlıyor, dudakları alev alev yanıyordu.

Bu kitaptan da bu kadar yeterdi.

Bir kitap daha açtım.

Hildebranda bir yılgınlık ürpertisiyle sarsıldı.

O zaman kendisinin olmayan, yalnızca kendi yerine oturmayı sürdüren birinin bedeni içinde olmanın büyüleyici duygusuyla ayağa kalktı.

Her yanından tazelik fışkırıyordu.

Suyun taşın üstünde tıp tıp damlayışı arasından denizin ıssız soluğu duyuluyordu.

Kenarlarına dantel geçirilmiş, uçuk mavi geceliğini ateşli gözlerini, omuzlarından sarkan uzun gür saçlarını anımsıyordu.

Yere sürünmesin diye, ayak bileklerine dek kaldırdığı fırfırlı eteğiyle ayak parmaklarının ucunda yürüyerek pencereye yöneldi.

Bir kitap daha açtım.

Yolun iki tarafında yapraklarını dökmüş yalnız ağaçlar vardı.

Birden gri ve yorgun bir göl belirdi. Durgun ve sessizdi. Sazlıklarda bulutların rengini alıp kımıltısız bir kurşuniliğin içine hareketsiz duruyorlardı.

Eşyaları bir mobilyacı dükkanındaki henüz sahibini bulamamış eşyalar gibi soğuk ve kişiliksiz duran bir otel odasında tek başına oturup beklemek tahmin ettiğimden daha da sıkıcıydı.

Kendimi her zamankinden başka hissetmem bütün sesleri ve renkleri benimle birlikte değiştirmişti sanki. Kız ise benim nasıl olsa hareket edeceğime inanarak bilmediği bir ülkede gezintiye çıkmış bir gezgin gibi dolaşıyordu evin içinde.

Yüzünün rüzgarı dinmiş, çizgileri ortaokulu yeni bitirmiş liseli bir kızda duraklamıştı.

Sabahın berrak aydınlığının vurduğu yüzü ışıktan çizilmiş bir resim gibiydi. İri ama çekik gözleri, kalın ama biçimli kaşları, küçük ama etli dudaklarıyla hem şefkat hem de şehvet uyandıran o tuhaf kadınlardandı.

Şimdilik bu kadar yeterdi. Gerçi rasgele açıp, çok kısa sürede toparlamıştım bu cümleleri. Dikkatli bir araştırmayla çok daha iyi örnekler bulacağımı biliyordum. Ama hikayemi yazmak için sabırsızlandığımdan, araştırmama son verip, toparladıklarına bir göz gezdirdim. Eh.. Şimdi bu cümlelerin ışığıyla yeni hikayemi yazabilirdim. Toparladığım cümlelerde kadın- ögesi ağır bastığından, kahraman bir kadın olmalıydı. Günlük olayları anlat- demişti Kemal Bey. Rasgele seçtiğim bir ev kadını bakalım beni nerelere götürecekti.

Kaybolan Hayaller

Sabahın mahur ışıkları yastığına düşünce, siyah kıvrıcık ve uzun

kirpikleri nazlı nazlı aralandı. Küçük ama etli ve pembe dudakları titreyerek kirpiklerine eşlik etti. Sabahın berrak aydınlığının vurduğu yüzü ışıktan çizilmiş bir resim gibi hatta daha da ötedeydi. Aynı İspanyol ressamlarının belki de Hollandalı ressamların yaptığı resimlerdeki kadınlara benziyordu. Her yanından tazelik fışkırıyordu. Merdivende hafif bir hışırtı duydu. İri ama çekik gözleri ateş parçası gibi bakışlarla etrafı araştırdı. Kocasının onu uyandırmadan işe gidiyor olduğunu anlayınca heyecandan yüreği

yerinden fırlayacakmış gibi oldu. Kısa bir süre sonra yüzünün rüzgarı dindi. İncecik narin bedenini yılan gibi bükerek gerindi. Yataktan nazlı bir gelin edasıyla kalktı. Kenarlarına dantel geçirilmiş uçuk mavi geceliğini yere sürünmesin diye ayak bileklerine kadar kaldırarak, ayak parmaklarının ucunda kapağa kadar yürüdü.

Ah bu gün çok önemli bir gündü onun için. Sevdiği adama kazak örmeye başlayacaktı. Mutluluktan adeta uçarcasına keklik gibi sekerek, oturma odasına koştu. Numara numara örgü şişlerini sıraladığı çekmeceyi açtı. “Kaç numara şişle örsem acaba?” diye düşündü. “Üçbuçukla örsem seyrek olur.” En iyisi üç numarayla örmektir. Aradığının bir tekini buldu. Diğer teki aramaya başladı. Bulamıyordu. Büyük bir heyecan dalgası tüm bedenini kapladı. Aman Allah’ım! Kaybolmuş muydu yoksa? Yüzünün dingin güzelliği hüznün esrik bulutlarıyla dalgalandı. “Ah nasıl olur?” diye düşündü. Başka bir yerde bulabilme ihtimali, içine bir umut kıvılcımının ateşlenmesine sebep oldu. Evin içinde sanki kendisinin olmayan bir başka bedenle ökseye yakalanmış bir kuşun çırpınması gibi koşmaya başladı. Eşyalar bir mobilyacı dükkanındaki henüz sahibini bulamamış eşyalar gibi soğuk ve kişiliksiz gözüküyordu gözüne. Bulamıyordu, bulamıyordu. Üstelik Fransız malı kaliteli bir şişti. Bir yılgınlık ürpertiyle sarsıldı. Çaresizlik içinde balkondaki yayvan bambu koltuğa oturdu. Gri ve yorgun denize baktı. Bu gün durgun ve sessizdi. Denizin ıssız soluğunu dinledi. Kımıltısız kurşunilik, kurşun gibi ağır olan sinirlerini iyice bozdu. Yüzüne derin bir hüznün bulutunun kurşuni izleri çöktü. Ateşli gözlerinden düşen iki inci tanesi önce kadife yanaklarında yayılıp, sonra küçük çenesinin altında yeniden incileşip, tıp tıp beyaz narin parmaklarına döküldü. İçinde ise volkanlar patlıyordu. Kazağı örememenin hüznü, yüreğini parçalıyor, “sevgilim, sevgilim, Avrupa şişimin tekini kaybettim” diye sayıklıyordu. Hayalleri sönmüştü.

Bitirdikten sonra yazdıklarımı okudum. Biraz tuhaf, biraz abartılı buldum. “Kemal Bey vur dedi. Ben öldürdüm galiba.” diye düşündüm. Ama bu tarzda yazdığım ilk hikayeydi ve kim bilir yazdıkça nasıl

ustalaşıp, nice daha güzellerini yazacağımı varsayarak, kendimi yüreklendirdim.

Ertesi gün Kemal Beyin yanındaydım. Yazdıklarımı dikkatle okuyor, arada bir “vay be” diyordu. Nihayet gözleri ışıldayarak yüzüme baktı.

-“Müthiş..” dedi. “İnanamıyorum Haticânım!. Bu ne değişiklik, bu ne büyük aşama!. Bu ne muhteşem cümleler!. Nasıl buldunuz bu cümleleri?..”

-“Tavsiyenize uydum. Kitaplardan topladım.” dedim.

-“Vay be!. Hangi kitaplardan?”

-“Romanlardan. İki tanesi sizin yayınevi tarafından yayınlanmış.”

-“Öylemi?..” dedi hayretle sonra omuz silkti. “Neyse önemli değil. Tamam bu tarzda 15-20 hikaye daha yazacaksınız. Hemen basacağız.”

Eve dönerken sevinçliydim. “Ne diye şimdiye kadar kendimi paralamışım sanki” diye söyleniyordum. Tarzımı değiştirerek yazdığım bu ilk hikayeyi ne kadar da kolay yazmışım. O kelimelerin zort zort olduğu hikayeleri yazarken neler çektiğimi ise bir ben bilirdim.

Gerçi Mehmet Akif:

-Sözüm odun gibi olsun yeter ki gerçek olsun-

demişti ama, okunmadıktan sonra gerçeklerin yazılmasının ne önemi vardı ki! Hem bu hikayenin neresi gerçeğe aykırıydı. Ne yani kim bilir günde kaç kadın örgü şişlerinin tekini kaybetmiyor muydu? Üstelik kalite bir şişin kaybolması olayı pek ala yazılmaya değerdi. Ben sosyal bir yaraya bal gibi parmağımı basmışım. Asıl gerçekten daha gerçek olansa beğenilmiş olmasıydı. “Başarı” 15-20 hikayenin arkasında dimdik durmuş, kendisini kucaklamamı bekliyordu ya, gerisi vız gelir, tırıs giderdi.

AŞKTA GURUR

İstanbul sinemalarında vizyona giren film; birinci hafta oynadı, ikinci hafta oynadı, üçüncü hafta oynadı.

Filmin ismi Salak Aşıklar, türü komedi, konusu ise özetle şöyleydi.

Bir kadın vardır ismi Zeynep. Bir de erkek, adı Mehmet. Bir gün bir panelde karşılaşırlar. İlk tanışma. Bir süre sonra ikinci karşılaşma, biraz samimiyet. Üçüncü karşılaşmada, her iki tarafın da birbirinden hoşlandıklarını biz seyirciler bilmekteyizdir artık. Ama birbirlerine açılmamaktadırlar. Bizim Türk filmlerinde olan biten tüm aksilikler bu filmde de olur. Yanlış anlamalar, yanlış anlaşılmalarda... Medeni cesaretimizin göstergesi olan “ilk adım ondan gelsin” beklentileri... Geleneksel alışkanlığımız -mecliste olmayı çekiştirme- huyumuzun türettiği; hem Mehmet’i, hem Zeynep’i “acaba sevgime layık mı?” şüphesine meylettiren saf arabozucular... Yaşamı, bir türlü geldiği gibi yaşamayı beceremeyişimizden dolayı, hep boş umutlarla, boş beklentilerle yaşamaya

alıştığımızdan; çıkar kaygılarının doğurduğu,

“Evlensek iyi koca olur mu, evine bakabilir mi, cinsel gücü nasıl?”

“El değmemiş, saf ve temiz mi, pasaklı mı, gömleklerimi iyi yıkar, iyi ütüler mi?”
kuruntuları...

Artı gurur kırılmaları vs... Hesap kitap meseleleriyle günler geçip gidiyordu. Aksilikler öyle devam eder ki gel zaman git zaman birbirlerinin izlerini kaybederler. Asıl festival de bundan sonra başlar.

Önce kendilerini karşı tarafa buldurmak için gayret sarf ederler. Akıllarına göre her türlü “iz”i belirgin olarak bırakırlar. Birlikte buldukları yerlerde dolaşırlar. Karşılaştıkları zaman ne tür tavır takınacaklarının provasını yaparlar.

Zeynep aynanın karşısında defalarca:

-“A-a sen miydin? Ne tesadüf.” Falan der.

Mehmet’in kafası ise,

-“A-a sizinle tanışmıştık biz mi desem, yoksa, hiç sesimi çıkarmayıp anlamlı anlamlı yüzüne mi baksam” gibi taktik, teknik hesaplarla meşguldür.

Bu biçimde bir sonuca varılmayacağı ilk Mehmet’in kafasına dank eder. harekete geçer. Şahlanan gururunu ezici bir otoriteyle bastırıp Zeynep’in evine gider. Ama Zeynep taşınmıştır. Nereye taşındığını da kimse bilmemektedir. Gerçi kaçmamıştır. Ev sahibi çıkarmıştır. Ama bunu yalnız biz seyirciler bilmekteyizdir. Mehmet ise kendisinden kaçtığını sanmış, ezilen gururu, param parça olmuştur. Kadın da üzülmemektedir ama karşı tarafa arandığından umudunu belli etmemek için gittiği yerin adresini hiçbir komşusuna bırakmamıştır. Hem “nasıl olsa aramaz” yargısı baskın olduğundan, hiçbir beklentiye girmek istememekte ve beklenti sonucu doğacak hayal kırıklığına dayanamayacağını düşünmektedir.

Eee ne de olsa aşkta gurur; hayal kırıklıklarından korunmak için yok mudur?!

Artık her ikisi de işi tamamen Allah’a havale ederler. “Elbet bir gün bulurum” boş umuduyla yaşamaktadır Mehmet. Zeynep’se “elbet bir gün buluşacağız, bu böyle yarım kalmayacak” nakaratlı boş şarkıyı söylemektedir.

“Bu filmin neresi komedi?” diyeceksiniz.

Şurası:

Bu hummalı aramalar sırasında tesadüfen aynı yerlerde buldukları enstantaneler olur. “İşte karşılaşacaklar” diye seyirci heyecanla nefesini tutar. Ama öylesine birbirleriyle doludurlar ki sağlarına sollarına bakmazlar.

Örneğin:

Filmin bir bölümünde kızın arkadaşı telefon eder.

“Şehir tiyatrolarına iki bilet aldım” der.

Tesadüfe bakın ki Mehmet’in arkadaşı da aynı tiyatroya iki bilet almamış mıdır?!

Seyirci heyecanlıdır. İşte karşılaşacaklardır. Ama Mehmet Zeynep’ten 3 sıra geride oturmasına rağmen göremez Zeynep’i. Görse de arkadan gördüğü için tanımaz zaten. Çünkü Zeynep saçlarını sarıya boyatmıştır. Antrakta lobiye yalnızca Mehmet ve arkadaşı çıkar. Film

seyircisi “hadi sen de çık, hadi sende çık” diye Zeynep’i teşvik eder. Ama Zeynep duymaz tabii. Dalgın dalgın önüne bakmaktadır.

Bu tesadüflerin “bu kadar olur!” dedirten türleri filmin sonuna kadar devam eder. Seyirci hop oturur hop kalkar. Aynı konferansa gittikleri olur. Aynı koridorda yürüdükleri olur. Birisi sağ kapıya girer, birisi sol kapıya. Hatta bir keresinde Beşiktaş’tan Üsküdar’a giden aynı motora bile binerler. Seyirci gene hop oturur hop kalkar. Bu kadar salaklık da fazladır hani! Zeynep içeriye oturmuştur. Mehmet dışarıya. Umudumuz Üsküdar’a yaklaştıkça artar. Ama o da ne! Mehmet motor kıyıya yaklaşır yaklaşmaz hoop diye atlar iskeleye. Zeynep ise dalgın dalgın sulara bakmaktadır. Motorda son kişi olarak kaldığını fark edince iner ama Mehmet beş on adım ileride kalabalığa karışmıştır bile. Seyirci gülsün mü, ağlasın mı, şaşkındır.

Filmin final sahnesi ise müthüştür. Film karesinde bir yaya geçidi gösterilmektedir. Geçidin iki tarafındaki merdivenlere aynı anda adım atar Mehmet ila Zeynep. Geçit, kuş bakışı bize gösterilmektedir. Heyecanla her ikisinin de merdivenleri çıkışını takip etmekteyizdir. Hepimiz ayaktayızdır. Salonda çit yoktur. Nefesler bile kesilmiştir. İşte şimdi tam geçidin üstündedirler. Birbirlerine doğru yaklaşmaktadırlar. Yaklaşırlar, yaklaşırlar... O sırada Mehmet’in mırıldanmasını duyarız.

“Hiçbir zaman bulamayacağım onu” Aynı anda Zeynep’te yalvarmaktadır “Allahım! Nedir bu çektiğim eziyet, ne olur onu bulmama yardım et.” diye. Aralarında iki üç adım mesafe kalmıştır. Ama Zeynep’in başı havaya kalkıktır. Mehmet ise elleri cebinde, başı önünde, gözleri yerde yürümektedir.

Tam aynı hizadadırlar işte.

Aralarından “bir adam geçemez” biçiminde birbirlerine yakındırlar. Ama o da ne?! Bu salaklar birbirlerini gene görememişlerdir.

Zeynep bir taraftan, Mehmet diğer taraftan merdivenleri inerken film biter.

Film beşinci hafta oynadı.

Altıncı hafta oynadı.

Yedinci hafta oynadı.

Sekizinci haftasında İstanbul'da bazı kadın ve erkekler görülmeye başlandı. Sizin bizim gibi insanlardı. Lakin yolda yürümelerinde bir tuhaflık vardı. Yürürken başlarını, aynı pinpon maçı seyrederek gibi sağa sola çeviriyorlar, bu arada gözleriyle başlarını çevirdikleri tüm alanı tarıyorlardı. Filmin dokuzuncu haftasında böyle garip yürüyüşlü insanlar çoğaldı. Hatta birbirleriyle bile karşılaşmaya başladılar. Karşılaştıklarında “sen de mi Brutus, ben de Brutus” der gibi, tuhaf,

anamlı mimiklerle birbirlerine baş selamı verdikten sonra yollarına devam ediyorlardı. Valiliğe “yeni, tuhaf bir tarikatın kurulduğu” yolunda ihbarlar gelmeye başladı. İsmininse “Radar Başlılar” olduğu söylentisi yayıldı.

Onuncu haftasında film gösterimden kaldırıldı. Ama tam o hafta da, Beşiktaş'taki Akaretler üst geçidine elinde bir pankartla bir kadın geldi. Geçit merdivenlerinin dönemecindeki köşeye, elindeki pankartı yerleştirdi. Kendisi de yanına oturdu. Gelen geçene dikkatle bakmaya başladı. Dilenciye pek benzemiyordu. Temiz-pak giyimli, eli yüzü düzgün birisiydi. Üstelik pankartın üzerinde “LÜTFEN PARA VERMEYİNİZ” yazısı bulunmaktaydı.

Tam bir sene Beşiktaşlılar kendilerini dikkatle inceleyen bu tuhaf bayana para versinler mi, vermesinler mi tereddüdüyle geçtiler üst geçitten. Pankartı okumayan çok az bir kısmı para bıraktı. Kadın verilen paraları nazikçe iade etti. Ama hemen hemen tüm Beşiktaşlılar selam vererek geçmeyi adet edindi. Kadın, nazik bir baş hareketiyle verilen tüm selamları aldı.

Radar başlılar zamanla azaldı.

Kadın da ortadan kayboldu.

ZANGALIK BİLİNCİNİN MAKUS TALİHİNİN HAYALİ

Salih Ağabey, en sıkıntılı zamanlarımda kendisine müracaat ettiğim, bir dönem yol göstericiliğimi üstlenmiş sevdiğim bir insan. Gene sıkıntılı bir dönemimde çok sıkıştırdım ki herhalde, “yahu çok bunaldığın zaman, hayal kursana.” dedi. Şaşırdım. “Ya

Salih abi, ben hayal kurmayalı kaç sene oldu.?” yani yolunu yöntemini bile unuttum. Bu hayal denilen şey nasıl kuruluyordu?” dedim.

Kışın tam ortasında, Ortaköy’ün nemli soğuşunda, sokakta tezgah başlarında, hasır iskemlelerimizde oturuyorduk. “Aaa.. ben çok kurarım” dedi ve anlatmaya başladı. “Düşünsene sahildesin. Bir hamağa uzanmışsın. Yan tarafındaki sehpanın üzerinde buz gibi bir içki kadehi ve meyve dolu kocaman bir kase. Hava sıcak. Boyunlarına çiçekler takmış iki adet bikinili fıstık. İki yanında durmuş, ellerindeki büyük bambu yelpazelerle yavaş yavaş seni yelpazeliyorlar..” “Aman Salih abi!. Bu bana göre bir hayal değilki! Ben kadını” dedim. “Eee o zaman kendine göre hayalleri yaratacaksın” dedi.

Ne kadar uğraşsam da seneler önce ölmüş yeteneğimi yeniden canlandırıp, yaratıcılık örnekleri sergileyemedim. Hayatımın bunaltıcı koşturmacasından nefes bile almaya vaktim yoktu ki hayal kurmaya vaktim olsundu.

Gerçekten de hayal kurmak, “vakit” ile pek ilintiliymiş. Kendi kendime bakmak sorumluluğumdan kurtulup, biraz rahat bir yaşantının içine cump diye düşünce, vaktin rehberliğiyle hayal kurma yaratıcılığımın yeniden filizlendiğini fark ettim. İlk kurulan hayaller biraz abuk subuktu. Aşk meşk, pembe panjurlu ev gibi klasik konular.. Hikayelerimin ilki ve ikincisi dergilerde yayınlanınca, hayal kurmadaki yaratıcı yeteneğim arttı. Nasıl olsa işim gücüm de yok. Kur kur kur!.

Hikayelerimle ilgili ilk hayalim şöyleydi:

İkisi yayınlandı ya, derken bir üçüncüsü yayınlanıyor, derken bir dördüncüsü.. dergilere hikaye yetiştiremiyorum. Derken bir yayın evi sahibi beni buluyor. Meğer kendisi ünlü Canan yayınevi sahibi değil miymiş? “Haticanım bir hikayenizi okudum bayıldım doğrusu” diyor. “Hangisi” diye soruyorum. “Federal Birliktelik.. hani kız evden kaçıyor da komşu eve sığıyor. “Aa o da bir şey mi? Siz bir de diğerlerini okusanız” diyorum. Bir de bakıyorum kitabım iki ay içinde basılmış. Aradan iki ay geçmiyor, kitap, bir satıyor bir satıyor. Baskılar dayanmıyor. Derken bir gün Kemal beyden bir telefo, “Haticanım Oscur Yayınevi bizimle görüşmek istiyor.”

Tabii sonucu tahmin ediyorsunuz. Kitap, Fransa’da basılıyor. Derken İngiltere, derken Amerika.. artık dünyaca ünlü bir yazarım. Paralar akıyor, akıyor. Yatlar, katlar, uçaklar, kucaklar.. sevgiyle açılmış kucaklar, saygıyla beni bağrılarına basıyorlar.

Ama beni bir şeyler rahatsız ediyor. Nedir..nedir? buluyorum. Bu hayal öylesine kuru ve gerçeklerden uzak ki! Beni tatmin etmiyor. “Yok kızım.. bu böyle olmaz. Şu hayali adam gibi kur. Bir kere sen nerede yaşıyorsun? Aksilikler ülkesi Türkiye’de. Aksiliksiz; bu tür bir hayalin gerçekleşme ihtimali nedir ki? Bol aksilikli, heyecanlı, kanlı canlı bir hayal

kurmalsın.” diye düşünerek, baştan başlıyorum. “İçine mantık kat be enayi. Bir kere kitabın ismi ne? Tatlı Hayaller_ I-h.. Hikayeler-.. olmadı. Bulamıyorsan takılma.. Hikayelerinden birinin ismini vermiyor mu kitaplarına ünlü yazarlar.. İkili Konuşma-.. I-h.. Müzik Sevgisi- bu da olmaz. İlginç olmalı. Buldun işte! Zangalık Bilinci-.”

“Evet.. şimdi gene başa dön. Hikayelerin dergilerde yayınlanıyor. Derken bir yayın evi sahibi seni aramaz mı? Öyle hop diye büyük bir yayın evi değil. Sen Mersin’de yaşıyorsun. Mantiğini çalıştır. İstanbul’daki ünlü bir yayınevi seni nereden tanıyacak?”

Evet Mersin’de küçük bir yayınevi bu. “Aksilikleri hemen devreye sok. Otobüsü kaçırmak, iş görüşmesine yol parası olmadığı için gidememek gibi eften püften kişiliksiz aksilikler olmamalı. Daha kalite, şöyle görkemli aksilikler..”

Çıktı çıkmadı derken kitabım Cırcır yayınevi tarafından basılıyor. Kitabın baskısı pek iyi değil. Bazı sayfalar yeniden basılmış, bazı yerler silik çıkmış, bazı kelimeler yanlış yazılmış. Ama olsun. Sabırla beklemeye koyuluyorum. Bir ay, iki ay, üç ay, dört ay geçiyor. Yayınevi sahibinden çıt yok. Oysa, “satışlar başlasın size yüzde ödeyeceğiz” demişti. Ben harıl harıl elimdeki hesap makinesiyle basılan bin adet kitaptan ne kadar kazanacağımı hesaplamaktayım.

“Bin adet üç ay içinde satarsa, ikibin adet basarlar.. o da üç ayda tükenirse, beş bin adet basarlar. Yedi-sekiz bilemedin dokuz ay sonra benim sekizbin adet kitabım satılmış olur. Yüzde on alacağıma göre, sekizbin çarpı ellisekiz.. dörtyüzaltmışdört milyon.. eh başlangıç için hiç fena değil. Bu parayı hemen dolara çevireyim.. bankaya faize mi koysam? Muhittin bey de arayacağını söyledi ama aradığı yok. Kendimi ağırdan satmalıymışım duygusuyla ben de aramıyorum. Neyse.. kötü düşünme kızım. Her şey güzel olacak.”

Cumartesi günü çarşıya indim. Bir iki saat süren şumu bumu tereddütünden sonra Martini kitap evine girdim. Kitaplara bakıyor ayağında tanıdık bir isim arıyorum. Yok. İki üç laflayıp belki samimi olabileceğim bir bayan satıcı da yok. Biraz çekinerek kasadaki beye yaklaştım.

-“Afedersiniz!. ben bir kitap soracaktım.”

-“Hangisi?”

-“Zangalık Bilinci.”

Dudak büküp başını sağa sola sallıyor.

-“Hiç duymadım.”

-“Nasıl olur. Basılalı çok oluyor. muş.”

-“Yazarı kim?”

-“Hatice Yaşar.”

Gene dudak büküyor,

-“Hiç duymadım.”

“Çok güzelmiş, yani arkadaşım okumuş..” diye kem küm edip çıktım. Mersin'deki bütün kitapçıları dolaştım. Hepsinden olumsuz yanıt almanın yarattığı buruk hisşimle Muhittin beyin bürosuna daldım.

-“Ooo..merhaba.”

-“Merhaba”

-“Çay alırmısınız?”

-“Hadi alayım bitane.”

-“Sıtkı..oğlum çay söyle.”

Zııııı telefon. Konuşuyor. Bir çay daha.. Ne diye konuya girmiyor sanki? Umursamaz görünerek soruyorum,

-“Kitap satışlarından ne haber?”

-Ah ah!. Bu işler zor. Ne kadar inanarak bastım bu kitabı oysa. Hiçbir kitapçı tanınmamış bir yayınevini kitabını almıyor. Yazar da tanınmamışsa dönüp bakmıyor bile. Tabii tanıtım gerek bu işlerde Haticeanım siz bilmezsiniz. Ne pespaye kitaplar, ne kampanyalarla nasıl tanıtılıp, ne süper satıyor. Zor iş bizim işimiz zor..”

-“Hiç satmadı mı yani?”

-“Bakın Haticeanım, işin en zor kısmı ilk senelerdir bu işlerde. Henüz tecrübesizsiniz. Seneler geçtikçe beni anlayacaksınız.”

Evde eşe dosta dağıtmak için aldığım on kitap var.

-“Muhittin bey bana yirmi tane kitap verebilir misiniz?”

-“Verdim ya!.”

-“Satmak için.”

-“Ha, o zaman işin rengi değişir. Size üç yüz binden sayarım..altı milyon eder.”

Biraz bozularak, “Peki.. hesabıma yazın” diyorum.

-“Olmaz Haticeanım zaten zor durumdayım. Hiç olmazsa yarısını verin.”

Üç gün sonra üç milyon verip, kitapları alırken, “her şey aklıma gelirdi de kendi yazdığım kitaba para vereceğim aklıma gelmezdi” diye düşünüyorum. Ama bir zamanlar pazarlamacılık yaptığımı hatırlamak göğsümü kabartıyor. Koliyi omzuma vurduğum gibi, Mersin kitapçılarını kabarık göğsüm ve havaya kalkmış burnumla dolaşmaya başlıyorum. Girdiğim her kitapçıda taa patrona kadar ulaşarak diller döktüğüm halde, küçük bir kitapçıya ancak beş adet konsinye bıraktıktan sonra, göğsüm inmiş, burnum sürtmüş,

yorgunluktan bitmiş bir vaziyette eve döndüm. Hiç siftah yapamamanın ne büyük bir hayal kırıklığı yaratacağını iyi bildiğimden, içimdeki daha az hayal kırıklığı beni sevindiriyordu. Ne de olsa bir konsinye bırakma durumu mevcuttu. “Az acı, çok acı düşünülerek insana mutluluk vermeli” diye ürettiğim bir teoriyi daha da geliştireceksen uyumuş kalmışım.

Ertesi günlerde sabırla Bolsatar kitapçısından telefon beklemeye başladım. Beklemek dayanılmaz hale gelince kitapçıya gitmeyi düşünsem de kitapların iade edilebileceği korkusu bu girişimime engel oldu ama dünya Mersin demek değildi. Adana'ya gitmeye karar verdim. Gittim gidiyorum derken beter mi beter bir aksilik kolumu kanadı mı kırdı. Cırcır yayınevi kapanmaz mı? Zaten sallantıdaymış.

Artık ölmeyi düşünüyorum ama ölme işini yüksek bir binadan atlayarak mı, denize atlayarak mı yoksa hap alarak mı yapmak konusunda kararsızım. Bu kararsızlıkla bir iki ay geçiyor. Dış dünyadan iyice kopmuşum. Çok sevdiğim yürüyüşlere bile çıkmıyorum. Annem ağlıyor. Ben kah ağlıyor kah gülüyorum. Annem daha çok ağlıyor. Son olarak anneme kim öldüğü için bu kadar çok ağladığını sorduğumu hatırlıyorum. Gerisini hatırlamıyorum.

Sonradan bana anlattıklarına göre Manisa'da hastaneye yatırılmışım. Mersin'de ise bir “öldü” dedikodusu yayılmış da yayılmış. Şimdi anlatacaklarım gene sonradan öğrendiklerim. Hani Bolsatar kitapçısı var ya, işte ondan İtalyan asıllı bir TC vatandaşı bir kitap alıyor. Kitabı beğeniyor. Bir İtalya seyahatinde karınca kararınca çevirdiği birkaç hikayeyi bir yayınevine götürüyor. Yayınevi tüm hikayeyi bu kaşife çevirtiyor. Kitap, söylenen kelimeyi alakasız bir kelimeyle bitiren beceriksiz oyuncuların oynadığı bir kulaktan kulağa oyunu talihsizliğine uğruyor. Öyle ki ben okusam neredeyse tanıyamayacağım bir biçime girdikten sonra, bir Fransız yayınevi tarafından keşfedilmez mi? Artık ismi Zorbalık Bilinci, yazarı ise Arap asıllı bir Türk vatandaşı olan Hatip Yazar.

Tabiki Fransız yayınevi kitabın tüm yayın ve satış haklarını da almak istiyor. Mersin'e bir temsilci gönderiyor. Derinlikli araştırmalardan sonra, Cırcır Yayınevi bulunuyor. Temsilci kitabın orijinalini bulduğuna karar veriyor. Zorba kelimesinin Türkçe'de Zanga olarak ifade edildiğini düşünüp, kitap ismi üzerinde pek durmasa da yazarın Hatice iken Hatip olması kafasını karıştırıyor. Muhittin bey yazarın öldüğünü, ölmeden önce telif haklarını kendisine sattığını söyleyerek Hatip ismine açıklık getiriyor. “Takma isim efendim.. takma isim. Burası Türkiye malum!. Yazar olmak zor burada..” falan deyip, epeyce bir para alarak haklarını devrediyor. “Tabii siz de yazarın bu seçimine saygı göstermelisiniz” demeyi ihmal etmiyor. Yazarın, takma ismi önceden değil de

sonradan kullanması her ne kadar kafasını karıştırırsa da “ne de olsa elimde onaylı tasdikli somut bir belge var, yazarsa ölmüş gitmiş” diye düşünen temsilci, “merak etmeyin, yazarın ruhuna asla saygısızlık edilmeyecektir” diyor.

Ablamdayım. Ablam, Sanat Dergisine hazırlanan yazıları düzeltiyor. “Bak Hatice Fransa’da oldukça sükse yapan bir kitaptan bahsediliyor. İsmi Zorbalık Bilinci imiş. Senin kitabın ismine benziyor. Yazarı da Mersinliymiş.

-“Sizin yazı neyle ilgili?”

-“Gazetede çıkan bir yazıya el cevap. Güya biz Mersinliler çok sorumsuzmuşuz da.. kendi yöremizde bulunan bir mezarı bulamıyormuşuz da.. sanata ilgisizmişiz de.. kimmiş bu Hatip Yazar? Kaç Mersinliye sormuşlarmış da.. neymiş!”

-“Cevabınız..”

-“özetle çok araştırdığımızı ama bulamadığımızı söylüyoruz.”

-“Kitap Türkçeye çevrilmiş mi?”

-“Ne gezeerr..”

Aradan birkaç ay geçti. İstanbul’da okuyan yeğenim tatile geldi. Eh çocuğun Fransızcası iyi. Elindeki kitaba kıkır kıkır gülüyor. “Nedir okuduğun” diye soruyorum.

-“Ah teyze, çok matrak bir kitap, şimdi okuduğum hikaye aynı benim durumumu anlatıyor.”

-“Merak ettim biraz tercüme etsene.”

Okumaya başlıyor. Önce şaşalıyorum, sonra beynimden vuruluyorum.

“Dur Evren!” diye bağıriyorum. “Bu benim hikayem.”

Ablam annem yeğenim öyle durmuş bana bakıyorlar. Ablam, “ben size demedim mi bunu erken çıkardınız hastaneden. Yakında kendini Balzak sanırsa şaşırmayın” diye anneme çıkışıyor.

Evren ne de olsa genç. Maceracı bir ruh taşıması normal. Dolayısıyla Zangalık Bilinci ile Zorbalık Bilincini karşılaştırmak onun için bir tür serüven. Karşılaştırdıkça heyecanlanıyor, -teyzem haklı- diye kestirip atıyor. Artık bu dava onun da davası olmuştur. Dava arkadaşımınla birlikte İstanbul’a gidiyoruz. Birkaç yayınevine girip, kovulduktan sonra, Canan Yayınevine gidiyoruz. Tabi ki bize inanmıyorlar. Kös kös çıkış kapısına yürürken, merak ya! Kemal beye, “neden bu kitabı çevirmiyorsunuz?” diye soruyorum. “Ah..Kolay mı?” diyor. Oscur yayınevi öyle astronomik bir fiyat istedi ki bu parayı vermemiz olanaksız.”

Bir koltuğa çöküp ağlamaya başlıyorum. Bu işime yarıyor. Uyandırdığım acıma duygusu söylediklerimi dinletmeme neden oluyor. Anlatıyorum anlatıyorum burnumu

eke eke.

Kemal bey, “Tamam..tamam” diyor. “Oscur yayıneviyle grŖeeđim” Uzatmayalım, Oscur yayınevinin telefonu bulunuyor. Kemal bey konuşuyor.

Telefonun karŖısındaki kiŖi neler söylüyor biz duyamıyoruz ama Kemal beyin yüzü kızarıyor, öfkeyle: “Ben de senin!” diyerek at telefonu kapatıyor.

-“Utanmaz adam! Kfretti bana. Yok efendim yüz kiŖi bu kitabın yazarı olduğunu iddia ediyormuŖ da, hepsi hakkında dava aacaklarmıŖ da, bu kiŖiler adaletin karŖısına ıkmalıymıŖ da neymiŖ..”

Daha çok ağlamaya baŖlıyorum. Ağlamakta haklıyım. Çünkü hırsızlıkla itham edilmekteyim. “ne olur bana yardım edin” diye Kemal beye yalvarmaktayım. Kemal bey iki uzman tutuyor. Uzmanlar, kitabın orijinali, İtalyancası ve Fransızcası üzerinde ince ince incelemeler yaptıktan sonra, Zorbalık Bilinci ile Zangalık Bilinci'nin aynı kitap olduğu konusunda fikir birliğine varıyorlar.

Avukat tutmamı öneriyorlar. Tutuyorum. Yirmi milyon vaad ediyorum. Avukat bizim bulamadığımız Muhittin beyi buluyor. Muhittin bey malum tepkiyi veriyor. Ŗiddetle hiçbir Ŗeyden haberi olmadığını savunuyor. Avukat bu durumda tümevarımla sonuca varılamayacağını, tümdengelim metodunu kullanmamız gerektiği gibisinden benim anlamadığım bazı açıklamalar yaptıktan sonra, araŖtırmalarını Fransa zerine yođunlaŖtırıyor. İzler onu İtalya'ya ardından TC vatandaŖı İtalyan'a getiriyor. İtalyan bulunmaz mı?

(Unutmayın ki bu bir hayal. Hayalde mantık olmaz.) ve iŖ ortaya çıkıyor. Kitabın yazarının Hatice YaŖar olduğunu ve yazarın yaŖadıđını Fransız'lar kabul ediyor ama iŖ burada bitmiyor. Daha karıŖıyor. Ŗyle ki, avukat ben iŖimi bitirdim- diyerek yirmi milyonu istiyor. Bu bir. Oscur yayınevi- tamam ama diyor, ben bu kitabın yayın hakkını almıŖım. Kapı gibi belge var elimde. Sadece yeni baskılara Hatice YaŖar ismini yazabilirim o kadar. diyor. İki.

Sizin anlayacağınız avucumu yalıyorum ama iŖi bu kadarla bitirmeye hiç niyetli değilim. Avukata yeni bir dava aacağımızı ve kendisine kırk milyon daha vereceğimi söylüyorum. Bu seferki dava Muhittin beyedir. Davayı kazanamıyorum. Çünkü Muhittin bey hakime bir belgenin fotokopisini gösteriyor. Belgede aynen Ŗyle yazmaktadır.

Hatice YaŖar, iŖ bu anlaŖma ile yazmıŖ olduğu Zangalık Bilinci adlı kitabın bütün yayın ve satıŖ haklarını Muhittin Gerger'e 30.000.000.000 TL. (Otuz milyar Türk Lirası) karŖılıđında devretmiŖtir.

Hakim: “Bu senin imzan değil mi?” diye soruyor.

İmzaya bakıyorum. Amma da güzel atmışım. “Evet benim” diyorum. Şaşkınlığım sonsuzdur. Normal zamanlarda doğru dürüst atamadığım imzayı, ne zaman ve nasıl olmuş da böylesine güzel attığımın şaşkınlığı içerisindeyimdir.

Avukatım bir sinir küpüdür. Sorgu yargıcından daha beterdir.

-Söyle ne zaman attın bu imzayı?

-Bilmiyorum.

-Yahu çıldırtma insanı! Nasıl bilmezsin_

-Belki hastanedeiken atmışımıdır.

-La havle.. Yahu hastaneye girmek hapishaneye girmekten zordur. Adam elini kolunu sallaya sallaya nasıl girdi oraya?

-Bilmiyorum.

Sonuçta avukat bu davadan para almıyor ama yirmi milyonunu istiyor. Dünyanın harcamasını yapmıştır ama ne de olsa başıma gelenler onu da duygulandırmıştır. O da insandır. Bu parayı ödemem için bana süre tanıyor.

Bu arada Zangalık Bilinci rekor satışa doğru tırmanmaktadır. Obsur yayınevi milyarlar kazanmaktadır. Kemal Bey “rica edin bizden az para istesinler de bu ülkede de yayınlayalım” demektedir. Birgün annemin çağırmasıyla uyandım. “Kalk iki bey seninle görüşmek istiyor” Takım elbiseli kravatlı iki bey.

-Hatice Yaşar.

-Evet..

-Bizimle geleceksiniz.

Mali şubedeyim. Adının Selahattin olduğunu öğrendiğim bey:

-Kitabınız on milyon satmış” diyor.

-“Gerçekten mi diyorum”

-Haticanım bilmezlikten gelmeyin lütfen, böyle saf ayaklarına yatarak bizi kandıramazsınız. Paralar nerede?

-“Ne parası?”

-“Kazandığınız paralar”

-“Ben paramara kazanmadım bu kitaptan. İsterseniz araştırma yapabilirsiniz.”

-“Yaptık zaten. Paraları nasıl sırt ettiğini de anlayamadık. Helal olsun sana.. Çok uyanıkmişsin. Konuş.. İsviçre bankalarına mı, Brezilya bankalarına mı gönderdin paraları?”

-“Yahu ben hiçbir yere para mara göndermedim.

-“Vergi kaçırmaktan hakkında suç duyurusunda bulunacağız.” dediler ki bayılmışım.

Kendime geldiğimde avukatım başucumdadır. Annem haber vermiştir. (Meğer sağa sola bol bol borçlanmak gerekirmiş. Başınız her sıkıştığında ilk yardıma koşanlar alacaklılarınız oluyor. Eğer büsbütün batarsanız hava alacaklarını çok iyi biliyorlar çünkü, neyse..) Nasıl yaptıysa yaptı dışarıya çıktık. Sevinçle:

-“Bu badireyi de atlattık dedim.

-“Atlattık. Takibe alındın. Bu kitaptan ya da başka yollardan para kazanmak zorundasın artık” dedi.

Güleyim mi ağlayayım mı vaziyetlerde İstanbul'a bilet aldım.

Kemal beyin yanındayım, ağlamaktayım.

Kemal Bey:

-“Siz kadınlar erkeklerin neler çektiğini bilemezsiniz, elinizin hamuruyla erkek işine karışırsınız sonra da böyle zırlarsınız.”

-“Ben şimdi ne yapacağım?”

-“Elinizde yayınlanmamış hikayeler var mı?”

-“Yazacak ne zamanım ne de moralim oldu iki senedir.”

-“Bakın Haticânım, size tavsiyem kısa zamanda yeni bir kitap yazmanız. Eğer yazdığınızı basarsak, Oscar yayıneviyle takas yaparız ve Zangalık Bilincini de bu ülkede yayınlıyoruz.

İçim içime sığmaz bir vaziyette Mersin'e döndüm. Her gün yataktan kalktığımda “anne gürültü yapma, bana soru sorma, televizyonu kapat telefonun fişini çek.” Diyerek masanın başına oturduğum halde, boş boş kağıtlara bakıp, akşam boş bir beyinle yatıyorum. Yazmak için azılı bir gayret sarf etmeme rağmen tık yok. Kesinlikle üretme kabızıyım. Ismarlama kitap yazılmamış meğer- diye de bir teori geliştirdim. “Oysa ben nasıl yazardım bir zamanlar. Beynimde terör estiren düşüncelerin kışkıracısından kurtulmak için her yere helaya bile kalem kağıt koyardım.” Diye nostalji takılıyorum. Nostaljinin avareliğinde avare avare dolaşırken bir gün nasıl olduysa hurdalık dediğim kapaklı dolaba bakmak geliyor aklıma. Neler yok ki hurdalıkta. Bitmiş esans kutuları, sağa sola saçılmış ataşlar, Z.Bilincinin taslakları, kitaplar, zımba, makyaj malzemeleri, notlar tutulmuş ufak ufak kağıtlar, artık hiç kullanmadığım kemer, cüzdan, eşarp, gibi aksesuarlar, bir zamanlar yaptığım işlerin demirbaşları, (gümüş tartı aleti, yüzüklükler, kadife örtü, çeşitli boyalar, fırçalar, misinalar gibi) ayakkabı bağları, pipo, kırık gözlükler,

ilaçlar, çeşitli yapıştırıcılar, vida mida gibi şeyler.. neler.. neler.

Bütün kağıtları ayıkladım. Neler yok ki kağıtlarda, yüzünü bile hatırlamadığım dostların adresleri, başlayıp bitiremediğim hikayeler, bitirdiğim ama uçuk bulduğumdan yayınevine vermeye cesaret edemediğim hikayeler, garip tuhaf denemeler..

Kağıtları toplayıp masaya oturdum. “Bir dolabın anıları” isminde ilginç bir roman yazmaya başladım. Romanda dolap baş kahraman dolaba giren tüm eşyalarda önemli önemsiz kahramanlar ve bitti ve Kemal beyin karşısındayım. Korkmaktayım. Böyle bir şey yazmanın ve onu Kemal beye getirmenin çılgınlık olduğunu düşünmekteyim. Kafasını kaldırıp deli saçması bunlar diye bağırmasını beklemekteyim.

Elbette beğeniyor yazdıklarımı. “Müthiş, muhteşem.. olağanüstü” gibi sözler söylüyor. Tabi ki kitap hemen basılıyor. İnce ayrıntılarda fazla durmayalım, Oscur yayıneviyle pazarlık masasına oturuluyor. Teklifimiz şu: onlar Bir Dolabın Anılarını yayınlayacaklar biz de karşılığında Z. Bilincini. Mırın kırın ediyorlar başlangıçta. Ne de olsa yeni kitap tanınmamıştır. Z. Bilincinin ünü malumdur. Bakalım bu kitap ilki kadar tutacak mıdır vb nazlanmalar.

Ama biz de uyanığız. Zan. Bilincinin potansiyelini doldurduğunu, Bir Dolabın Anılarınının hesaplanamaz bir potansiyeli olduğunu, yazarının artık ünlendiğini, ilk kitabının isminin ikinci kitabı daha çok sattıracağını (veya tersi) vb. gibi varsayımları masaya sürüyoruz. Oscur ikna oluyor.

Şimdi gergin bir bekleme süresi başlamıştır. Zangalık Bilinci yeniden Fransızcadan Türkçeye çevrilirken (ki Oscur’a göre aslına uygun olmalıdır, çünkü kitap bu bozulmuş haliyle tutmuştur.) Bir Dolabın Anıları da Fransızcaya çevrilmektedir. Heyecanım doruktadır. Gergin bekleyişim bir ayını doldurmadı ki annem bağırdı.

“Kalk iki bey seni görmek istiyor.”

Mali şubedeyim. Bu kez devlet daha uyanıktır. Her ne kadar benim paraların izini bulamamışsa da yeni kitabımdan haberdardır.

Ve Selahattin bey sormaktadır:

-“Söyle! Bir Dolabın Anılarından kazandığın paralar nerede?”

-“Yahu daha satışa bile çıkmadı. Oscur yayıneviyle aynı anda satacağız.

-“Yahu deme!. Neden?”

-“Çünkü onlardan Zangalık Bilinci’ni alıyoruz.

-“Zaten sizin olan bir kitabı neden alıyorsunuz?”

-“Telif hakkı onlarda.”

-“Telif hakkını ne zaman sattınız.?”

-“Ben satmadım Cırcır Yayınevi sattı.”

-“Cırcır Yayınevine kim sattı?”

-“Muhittin Bey.”

-“Muhittin Bey’e kim sattı?”

-“Cırcır Yayınevi..şey..yani.. bilmiyorum. Muhittin bey biliyor. Neden Muhittin Bey’in yakasına yapışmıyorsunuz?”

-“Yapışamıyoruz. Yurdu terk etmiş. Biraz da öbür kitaptan bahsedin. Şu Zorbalık Bilincinden.”

-“Hayda!. Yahu o kitap Zangalık Bilinci zaten.

-“Farkında mısınız Haticânım, konuştuğca batıyorsunuz. Peki bu soruyu geçelim. Dolabın Anıları’ndan hiç kazanamıyor musunuz yani?”

-“Daha satışa çıkmadı. Zangalık Bilinci ile birlikte satılacak.”

-“Neden?”

-“Anlaşma gereği.”

-“Devleti atlatmak için süre- gereği desen ya şuna! Neyse.. Peki bu ne biçim anlaşma ki hiç para almıyorsunuz?”

Hayda.. Delireceğim.. Gözlerimin önünde kitaplar uçuşuyor.. Ne, neydi ben de karıştırdım. Gözlerim kararıyor..

.....

.....

Şu anda hastanedeyim. Bir hamağa uzanmışım. Elimde buz gibi bir içki kadehi.. Sağımda solumda, avuç kadar mayolarıyla, babayiğit bademler.. Ellerinde yelpazeler...

İKİNCİ BASAMAK

Ne kokar ne bulaşır işime başladığımdan buyana dört-beş ay geçmişti. Yılbaşı yaklaşıyordu ve annemin de dediği gibi rahatlık bana batıyordu. Ben; adına -eğlence-denen kandırmacanın rehabetinde uyukluyor olacakken, bazı uyanıkların malı götürecekleri gerçeği uykularımı kaçırıyordu. Bir şeyler yapmalıydım. Ne yapıp edip o muhteşem parsa toplama- gününde tezgahın arkasında bulunmalıydım.

Böyle büyük bir günün tezgah arkasının ne gibi zorlukları olduğunu kestirebildiğimden, yalnız başıma “bir şeyler” yapamayacağımın bilincindeydim. Neyse ki Figen vardı. Almanya’da büyümüş, iki yabancı dil bilen, cıvılcıvılcı, işlek zekalı bir kız. Ama tüm meziyetleri, onu da benim gibi bir büro işinde çalışmaktan öteye götürmemişti. Bir de arkadaşı vardı Figen’in. Cemil’in maddi durumu bizimkinden daha iyiceydi ya, babasının işinde çalışıyordu ve -kendini ispatlama isteği- türünde bir gereksinimi vardı. Dolayısıyla “yılbaşında biz de bir şeyler satalım” önerisine balıklama atladılar. Günlerce ne satacağımızı düşündük. Gecelerden bir gece bir flaş çaktı beynimde. ÇEREZ!

İkna etmek için çaba sarf etmeme gerek kalmadı. Fikir onlara da cazip göründü. Ama nasıl satacağıktık? Cemil ticaretin cilvelerini az çok bildiğinden,

“Ambalaj sorununu nasıl çözeceğiz?”

“Tartı aletine gerek var mı? Varsa nereden bulacağız?”

“Nerede satacağız?”

“Tezgah mafyası denilen şeyden haberiniz var mı?”

“Belediye sorununu nasıl halledeceğiz?”

gibi gibi mantıklı sorular soruyordu.

Sorularıyla teoriyi pratiğe yaklaştırdığının farkında mıydı bilmem ama soyutla somut arasındaki karanlık koridorda yaşayan şüphencilik ve korku, tecrübeleri olmadığı

için onların payına düştüğünden, kaygan ve ağır olan cesareti yüklenmek zorunda kaldım ve “Beşiktaş’ta daha önce de tezgah açtığımı, belediyenin bir yere kadar sıkıştırabildiğini, bir süre sonra ipin ucunu kaçırdığını, tezgah mafyası denilen şeyin şişirilmiş bir balon olduğunu..” söyleyerek işin sorumluluğunu üzerime üzerime aldım.

Bu hareketli tartışmalar, ambalaj sorununu yaşama yakışır bir gerçeklikte tasarlamamıza neden oldu. Paketlemeyi önceden yapacaktık ve bu işte, fındık ağacından üretilen çerez sepetlerini kullanacaktık. Böylece hem tartı aletine gerek olmayacak, hem satış kolaylığı olacak, hem de çerezlere hediye kimliği kazandıracaktık. Özetle bir taşla üç kuş vuracaktık. Zekâmızın parlaklığına hayrandık. Sepetleri neyle sarıp paket haline getirecektik? Çerezler dışarıdan görünmeliydi kesinlikle. Renksiz jelatin kağıdı pek uygundu bu amaca. Jelâtini “bantlayacağımız mı” yoksa “zımbalayacağımız mı” soruları gündeme geldiğinde “neden rafya kullanmayalım” dedi Figen. Tamamdı bu iş! “Ama paketin bir markası olmalı” diyordu Cemil. Eh.. Figen’in işyerinde bilgisayar vardı. Etiket işini pek ala halledebilirdi.

Üçümüz eşit miktarlarda paramızı birleştirdik. Tahtakale piyasasını az çok bilen tek kişi ben olduğumdan tuttum Eminönü’nün yolunu. Hasır eşya satan bir dükkana hayallerimdeki gibi olmasa da aradığımı buldum. Üçyüzelli sepet. Yaptığım hesaplara göre beşyüz sepetlik bir mala paramız yetmiyordu.

Çerezleri almaya Figen’le birlikte gittim. Toptancı şaşkın, “bunca yıllık esnafım, kadınların bu kadar çok çerez aldıklarına şahit olmadım. Ne yapacaksınız bunca çerezi?” dedi. “Yiyeceğiz.” Bu cevap, başka soru sorulmasını engellemişti engellemesine ya, toptancının açamayacağını- söylediği leblebi kolisi, büyüklüğüyle gözümüzü korkuttu. Ama bu “iş”e soyunmuştuk bir kere. Ve bir “iş”e soyundu mu insan, cesur olmaktan başka bir seçeneği kalmıyordu.

Elli kilo leblebi, onbeş kilo fıstık, onbeş kilo fındık, beş kilo badem, beş kilo şamfıstığı..

Odanın köşesine yığıdığımız paketlere bakarken, sanıyorum üçümüzde de ortak bir duygunun gel-git leri geziniyordu o akşam. Korku

ile kıvanç duygusu arasında sallantı... gerçi bir ara kendimi esir alınmış gibi mi hissettim?.. yok, yok.. Kurbanlık koyun gibi.. Özgürlüğü çerezler tarafından kısıtlanmış kurban. Kurbanlık koyunların neler hissettiklerini de bilmem ya! Duygularımı anlatacak başka bir benzetme bulamıyorum. Sanki ben çerezlerin sahibi değilim de, onlar benim sahibimdi. Tuhaf bir duygu..

Uzun tartışmalardan sonra, şirketin isminin, -kulağa hoş geldiği için- “Taştan”

olmasına karar verdik. “Taştan San.” Pek inandırıcı gözükmedi. “Taştan Gıda San. Ltd. Şti.” Bu iyiydi işte! Etiketini şu biçimde düzenledik:

TAŞTAN GIDA SAN. LTD. ŞTİ.

DOLUM TARİHİ:

SON KULLANMA TARİHİ:

Ama üzerinde adres, telefon nosu falan bulunmaması, inandırıcılığını gölgeliyordu. Kurtköy’de bir fabrika icat ettik. O bölgenin telefon numaralarının otuz beşle mi, otuz altıyla mı başladığını kısa bir süre tartıştıktan sonra, otuz altıda karar kıldık. Etiketimizi fabrika ismi ve telefon numaralarıyla zenginleştirdik. Figen:”Ya birisi bu numaralara telefon eder de cevap alamazsa, biz de o sırada satış yapmakla meşgulsek, polisle birlikte zabıta karşımıza dikilirse” dedi. Ben, o kargaşada kimsenin böyle bir şey akıl edemeyeceğini, etse bile cevap alamamasının bizim için bir tehlike oluşturmayacağını, ancak bir paranoyağın polise gideceğini, gitse bile ne zabıta ne de polis bulamayacağını, bulsa bile ciddiye alınmayacağını, ciddiye alınsa bile kimsenin böyle ufak tefek sahtekarlıklarla uğraşmayacağını söylesem de haksız sayılmazdı. Yakalanmamak için en ufak bir iz bırakmamalıydık.

Etiketimizi yeniden;

TAŞTAN GIDA SAN. LTD. ŞTİ

KURTKÖY DOLUM TESİSLERİ

DOLUM TARİHİ:

SON KUL. TARİHİ:

NET: GR T.M

Biçiminde düzenledik. Belki de paranoyak olan bizdik.

İşin en zor kısmı etiketlerin basılması eylemiydi. Figen, fazla mesaiye kalacağı bir günü nihayet yakaladı. Cemil ile ben doğuma girmiş yakınıni bekleyen kişilerin çaresizliğindeydik. Ve printer dan dökülen etiketler geldi. Her ne kadar Figen, kaç kez yakalanmak üzere olduğunu, çektiği sıkıntıları heyecanla anlatıyorduydu da onu dinlemediyordum. Etiketlerin elle tutulur, gözle görülür somut gerçekliğine

dalmış gitmiştim.

Artık “iş”in büyük bölümünü halledilmiş sayıyorduk. Ama dolum işi, sandığımızdan zor oldu. Bir kere sepetler oldukça derindi. Çerezleri yutu yutu veriyorlardı. Bir örnek hazırladık. Bakkalda tarttırdık. Aman Allah’ım! Beşyüzelli gram!. Yüzelli-ikiyüz sepet ancak dolabilir. Üstelik maliyet yüksek. Nasıl düşürebiliriz? İlk aklımıza gelen, sepetlerin tabanına kalın çuha gibi bir malzeme sermek.. Vaktimiz yok.. Metrelerce kumaşla maliyet

daha da yükselebilir üstelik. Özetle risk. Tek çare birim fiyatı en düşük olan beyaz leblebiden bir koli daha almak.

Eminönü'ne Figen'le birlikte gittik. Cemil'in babasından izin alma sorunu ilk sıralardaydı ve daha az zgr olması içine yarıyor gibiydi.

Dnte taksiye verecek paramız bile yoktu. Otobüsten Akaretler'de indik. Eve uzaklık bir buçuk kilometre kadardı. İlk adımlarda koli oldukça hafifti. Her adımda ağırlatı. Ağırlatı... Figen durup dinlenmemizi öneriyor, bense bu mesafeyi hızla katedip bu ikenceden bir an önce kurtulmamız gerektiğini söylüyorum. Ama kolinin ağırlığına kollarımız dayanamıyor, soluğumuz kesiliyor. Durup soluklanıyor, tekrar yklendiğimizde bu soluklanmaların hiçbir ie yaramadığını anlıyorduk. Neyse...

Bu kez rnek Sepet'i hazırlayıımızdaki teknik ayrıntılar, modern laboratuvarlarda çalışan bilim adamlarını bile kısıktırarak incelikle ydi. Sepeti yarısına kadar beyaz leblebiyle doldurduk. İki buçuk çay fincanı leblebi, daha küçük bir çay fincanı fıstık, bir çay bardağı fıstık, yarım çay bardağı amfıstığı, yarım çay bardağı badem ideal llerdi. Tabi bu ölçüleri tutturabilmek için kaç deney yaptık hatırlamıyorum. Sıralamada en üstte görünen, amfıstıkla bademin i gıcıklayıcı karışımını tasvir etmeme gerek yok sanırım. Ama bu karışımın hemen altında yer yer görünen top top fıstıkları, ayırılıkta yer yer açmış papatyalara benzetebilirim. (Yani papatyalar kadar güzel görünüyorlardı demek istiyorum.) Eh... fındığın altındaki fıstığın, görünmesinde de pek mahsur yok. Ama fıstık öyle bir kapatmalı ki, en alttaki sakıncalı leblebi grnmemeli. İnce hesaplamalar gösteriyordu ki, meselenin çözümü için fıstık yeterli değil. İ yerlerimizden biraz daha para koparabildik. On kilo daha fıstık aldık.

Somut dünyanın ışığı, koridorun diğer ucunda belirmiti artık. İte yuvarlak masanın baındayız. Egemenlik, başarı duygusunu pekiştiren pratikte. Jelatinler kesildi. Çerezler büyük kaplara, tencerele konup sağa sola, masanın ortasına yerleştirildi. Rafyalar onbeş yirmi santim boyunda kesildi. Etiketlerin dolum ve son kullanma yerlerine Figen'in işyerinden getirdiği damgalarla tarihler vurulmaya balandı. Eğri vuruyordu Figen. "Böylece inandırıcılığı artıyor" diyordu. "Aynı fabrikadaki işçilerin çalışmasına benzemeli çalışmamız.. ne kadar acele basıldığı imajı uyandırmalı." diye de ekliyordu.

Akam yedi-sekiz gibi evde buluuyor, oniki-bir bazen ikiye kadar paketleme yapıyorduk. Küçük odada sağa sola dağılmış jelatinlerin, etiketlerin, büyüklü küçüklü kap kap çerezlerin arasında yer bulup da dolaamadığımızdan, hiç yerimizden kalkmadan. Ama Binnoka, büyük bir keyifle odada dolaşıyor, rafyalarla oynuyor; yere den fıstıkları yuvarlıyordu. Jelatinlere çaktırmadan yapıan kedi tüylerini flyorduk

üflemesine ya, “inşallah gözümüzden kaçan tüy olmamıştır” diye de dua ediyorduk.

Yılbaşına üç gün kala, dolum işini bitirdik. Yorgunluktan sinirlerimiz tel tel gerilmişken, hemen hemen tüm ortakların yaptığını biz de yaptık. Kavga. Kavganın konusu satış politikasıydı. Cemil satışa bir gün önceden başlamamızı söylüyor, bense vur-kaç yapmamız gerektiğini savunuyordum. Benim gerekçem, yaptığımız işin sahtekarlığa girdiği ve eğer bir gün önceden satış yapmaya başlarsak yakalanma riskimizin artacağıydı. Cemil’se bunca emeğe karşı çerezlerin elde kalmasından korkuyordu. Belki bir uzlaşmaya varabilirdik. Ama Figen beni destekledikten sonra döneklik edip Cemil’i desteklemeye başladı. Beni sinirlendiren, bu desteklemeyi ikili bir gizli görüşmeden sonra yapmasıydı. İlk kez demokrasinin dışına çıktık. Ezici bir otorite ile fikrimi benimsetme gereği duymadan dayattım. Aslında çocuklar haklıydı. Bu kadarına cesaret etmişsek daha fazlasına da cesaret etmeliydik. Ama ben onlar kadar genç değildim ki! yaşamdan daha çok korkulduğu yaşlardaydım. Kırılan gururlar, kopukluğu kıskırttı. Bir araya gelip doğru dürüst bir satış politikası planlayamadan yılbaşı arifesine geldik.

31 ARALIK.. Dünyaya geldiğime pişman uyandım. Evren zindan.. Ah.. şimdi neredesin korkak cesaret!. Asıl işe yarayacağın şu zamanda nasıl da sıvıştın. Hayret! böyle anlarda cesaret değil “çaresizlik” itici güç oluyormuş meğer. Başka çaren yok kızım... kalk... giyin... kolyi yüklen.. İşte gene o kendini kurban hissetme duygusu. Sahibim omzumda.. ağır mı ağır..

Kavgadan önce kabataslak yaptığımız plana göre, ben, bir koli çerezle gidip, balık pazarında yer tutacaktım. Cemil ile Figen gelecek, Figen’i tuttuğum yere yerleştirecek vapur iskelesine gidecektim. Cemil aramızda mekik dokuyacak ve evden koli getirecekti. Ama gene de bir kişiye daha ihtiyaç olabiliirdi. İzdiham kuyruk panik- nedense hiç aklımızdan çıkmayan olabilirliklerdi. Eh zaten Öztürk önceden haberliydi.

Balık pazarında tam balıkçıların karşısına yerleştim. Gerçi on adım yukarıda bir kuruyemişçi, otuz adım aşağıda başka bir kuruyemişçi vardı ama burası Beşiktaş’tı. Yüz kuruyemişçi olsa yüzü de iş yapardı. Elbette vapur iskelesi ana satış noktası olmalıydı ama bu yer hiç satış yapamasa bile Vapur İskelesiyle ev arasındaki orta nokta olduğundan bir istasyon görevi yapacaktı.

Öztürk geldi. Çerezleri görünce hayal kırıklığına uğradı. Alışık değildi böyle bir mala. Onun güvensizliği benim gel-gitlerimi etkiledi. İbre korku yönüne döndü. Korku “çelişki”yi dürttü ve Öztürk’ün: “Bunlar böyle satmaz, şu kuruyemişçiden yemiş alalım yanına koyalım” biçimindeki hiç de mantığa sığmayan önerisini kabul ettim. Öztürk’e para

verdim. Kuruyemişçiye gidip, yüz ve ellişer gramlık on-onbeş kesekağıdı çerez hazırlattı. Tezgaha bu kese kağıtlarını da yerleştirdik. Bu işteki saçmalığı daha iyi anlatabilmek için bir örnek vereceğim: Gül satıyorsunuz ve şöyle bir mantık yürütüyorsunuz bu böyle satmaz yanına sattırarak bir şey koyalım eh gül dikenli, o halde yanına kaktüs koyalım.- Tamam.. kabul ediyorum.. Paketlerimiz hileli ama beyaz leblebiyle abartılıp, fıstıkla kamufle edilmiş bu ince ayrıntı gözüküyordu ki göze! Göze görünen bir sanat şaheseri idi ve o caanım sanat şaheseri paketlerle, kaba şekilli eciş bücüş kesekağıtları arasındaki zıtlık, özde aynı tadı içerse bile, gülle kaktüs arasındaki zıtlıktan daha keskindi.

Bir şeylerin yanlış olduğunu hissediyor ama tezgahın ne kadar saçma göründüğünü fark edemiyordum. Beni müşterilerin garip bakışları mı uyandırdı bilemiyorum, jetonum düşüp kesekağıtlarını kaldırdığımda henüz saat erken olsa bile çok geçti..geç.. Çünkü böylesine büyük günler çok kısa olur ve de ÖSS sınavından beter. O sınavda size verilen süre içinde kaderinizden sadece siz ve önünüzdeki sorular sorumludur. Böyle bir büyük günde ise kaderiniz, siz ve önünüzdeki malınızdan başka her şey tarafından belirlenir.

Evet, bu yapılan bir hataydı kabul ediyorum ama bundan sonra olanlar hata mıydı, yoksa kaderin darbeleri, feleğin cilveleri, şeytanın hileleri miydi? Bilemiyorum. Sırasıyla anlatayım da siz karar verin:

-Zabıta anamı belledi. Tezgahı bir kaldırdım bir indirdim. Üzerime kabus gibi çöken zabıttan ancak öğleden sonra iki civarlarında kurtulabildim. Geç..

-Cemil ve Figen bir türlü gelmedi. Kendisine hasret kalınmış sevgili gibi vapur iskelesi. Gidemiyorum.. Gelmiyorlar.. o yaşlarda haklı çıkma isteği-, “yarar” ilkesini gölgeler ve o yaşlar, “gurur”un en parlak yıllarını yaşadığı yıllardır. Ve tabi ki ben o anda bunları düşünemezdim. Çünkü “bekleme”de takılmıştım. Beklemek sinirlerimi tel tel gerdi. Gerildikçe öfkelen dim. Öfkelen dikçe enerjim törpü lendi. Enerjim törpü lendikçe kolum kanadım kırıldı. Kolum kanadım kırıldıkça güvenim sarsıldı. (Zaten azdı) Güvenim sarsıldıkça umudum azaldı. (Zaten yoktu.) umudum azaldıkça negatif görüntüm belirginleşti. (Bilemiyorum da tahmin ediyorum) Tabii negatif görüntünün müşteriye nasıl yansıdığı malum. (..sirke meselesi...)

-Üstüne üstlük Figen’in babası bir aşağı bir yukarı dolaşmaya başladı. Kızının bu işi yapmasına başından beri karşı çıkmıştı. Ve şimdi her geçişte tezgahın başını müşterisiz gördükçe adam üzüleceği yerde seviniyor muydu ne?! Yoksa yanılıyor muydum? Sonuçta yer yarılı saydı da içine girseydim.

-En kahredici olan karşımdaki balıkçıların tanıdık olmasıydı. Gözlerindeki acımtırak bakış, yüreğimi parçalıyordu. Yüreklendirici sözlerle teselli etmeye çalışmaları daha da beterdi. “..olur..satar..takma kafana..” sözler sorumluluk yüklüyor, sorumluluk kaçma isteği doğuruyor. Nasıl kaçarsın? Esirsin.

-Bekleme saplantısından kurtulduğum anda satış yapmaya başladım. Satış, moral, moralse başıma esneklik verdi. Sağıma soluma baktım. Ne gördüm? Sağımın solumun başka tezgahlarla dolu olduğunu. Hiç işporta yapmamış olanlar bunun ne anlama geldiğini bilemeyecekleri için açıklayayım. Sağımın solumun dolu olması ne demek? Tezgahımı genişletmekte geç kaldığım- demek. Geç.

Haa bir de Öztürk'ün ortadan kaybolduğunu gördüm. Bu durum önce beni üzse de satışta artış olduğunu fark edince üzüntüm sevince dönüştü. Sevinç, vicdan sızısı biçiminde yüreğime indi. Ancak ve ancak izdihamlar sırasında işe yarayacak yeterlilikte olduklarını çok iyi bilen, sefil görünümlü boшта gezenler için böyle büyük günlerin ne umutlarla dolu olduğunu, kazanacakları birazcık paranın hayaliye ne uykusuz geceler geçirdiklerini biliyordum. Öztürk onca saat bana takılmakla tüm uykusuz geçen gecelerini heba etmişti.

İşte tam bu sıralarda, yani satış yapmaya başladığım hassas zamanda bir kapalı kamyonet (büyükçe) geldi ve tam tezgahın önünde durdu. “Abi tezgah!..” diye heyecanla atıldım. Kısa boylu esnaf kılıklı kamyonet sahibi: “Merak etme, mal indirip gideceğiz” deyince sakinleştim. Arkadaki muhalebeciye yumurta getirmişti. On dakika geçti. Bir sonraki on dakika içerisinde ise korkunç gerçeği fark ettik. Korkun gerçek: Araba bozulmuştu.

Bir türlü yerinden kalkmaz. Adam perişan, “bir sürü yere yumurta götürmem gerekiyor” diye söyleniyor. Ben mi? bilemiyorum. Yani biliyorum da anlatmak zor. Uyuşmak gibi bir şey veya soğudukça sıcaklığını hissetmek gibi. Yok böyle değil. Daha açık anlatmaya çalışayım. Çok teferruatlı, modern bir tesiste, eksi seksen derece içerisine birden sokulup şoklanan balıklar nasıl bir şey hissetmezlerse, aynen onların hissizliğindeki hislere sahibim. ŞOK!. Başka izah tarzı yok.

Biraz zaman geçince durumumun ne kadar içler acısı olduğunu fark ettim. Bana kalsa farkına varmayacaktım ya, kamyonet sahibi adam, öyle özürler diliyordu ki, gözlerinde öyle acıyıcı bir bakış vardı ki, farklı durumumu fark etmemem olanaksızdı. Ben şimdi ne yapacaktım?

Bu soruyu ister istemez sormak zorunda kaldığım an, konumumun çıkmaz noktadaki çaresizliğini kavrayışım, içimde bir yerdeki itici gücü harekete geçirdi. (Bu

durumu eskiler, -CAN HAVLİ- sözüyle açıklıyorlar.) ve birden bire benim içimdeki başka bir kadın, sel gibi akan kalabalığın önüne atıldı. Gerçi tecrübesizdi, daha önce hiç çığırtkanlık yapmamıştı ama nasılsa her şeyin bir ilki vardı. “Taştan gıdanın ihracat fazlası, Taştan gıda sizleri de düşündüü. Bu fırsatı kaçırmayın..” diye bağıyor, bir taraftan da sağından solundan geçen insanların yolunu kesiyordu.

Gerçi ihracat fazlası- demek, sakıncalı bir satış çığırtkanlığıydı ama o anda bunu düşünecek durumda mıydım ki! Evde üst üste yığılmış kolilerdeydi düşüncem. Düşünce yoğunlaştıkça sesim daha da yükseliyordu. Yükseliyor, yükseliyor çıkabileceği en yüksek volüme çıktığında çatlayıp, yenilgiye kırılıyordu. Bu kırılmaya bir süre sonra alıştım. Yenilgi durumunu hazmetmem, mantığımın işlemesine neden oldu. Bir paketin jelatinini yırtarak, çerezlerin ince lezzetini müşterilerin araştırmacı ve inceleyici damak zevklerine sunmayı akıl edebildim. Satış fiyatını önce kırk bine sonra otuz bine sonra yirmi bine düşürdüm.

Tanımadığım ses devamlı: “Bu fırsat kaçmaazz.. böyle indirim görülmedi.. ilk ve son keezz..” derken, “abi ne olursun bir kez tadına bak.. istemezsen alma.. ne olur abi..” diye yalvarıyordu.

Tezgahtan kopuk, enlemesine sokakta dolaşarak yapılan ilginç bir satışı bu. Adamın bir “hani... nerede?” diye sorunca (ki kamyonetin markajındaki tezgah, yoldan bir milim bile gözükmüyordu) bir an tezgahımı bulamayacağım korkusuna bile kapıldığım bir satış! Kamyonetteki tamirat hay-huyundan ayrıca bahsetmeme gerek yok sanırım.

Cemil’le Figen geldiğinde o büyük kamyonet gitmişti. “Büyük Gün”de gitmeye hazırlanıyordu. Dilimi kıpırdatamayacak kadar yılgın olduğumdan, özenle hazırladığım, temizleyip bilemediğim fırçayı çekemedim. Tam tersi Figen: “Hiç yirmibine satılır mı? En az ellibin olmalı” diyerek beni fırçaladı. Sadece, “Sat öyleyse!” dedim. Sesim kısalmış. Başka bir şey söyleyemedim. Eve doğru yürümeye başladım. Öztürk uzaklardan izliyormuş. Yanıma geldi. Teselli etmeye çalıştı. “Üzülme.. Ticaret bu..tarakta vardır börekte.. Hem ölüm var!” Güldüm ama “Acı Gülüş” dedikleri bu olsa gerekti. Beşiktaş bana hiç bu kadar karanlık görünmemişti. Hiç yılgınlığın karanlıkla bu kadar bağlantılı olduğunu duyumsamamıştım. Şoktan çıkmış ama derin dondurucuya konulmamış ölü balık gibiydim de, can acısına direnerek buzlarımın çözülmesine katlanıyordum ölmediğim için. Ne diye öldüğüm halde ölmemiştım? Hay kör talih! Yolu yarılammış mıydım, yarılammamış mıydım, film koptu. O devreyi nasıl geçirdiğimi şimdi hatırlamıyorum. İki ihtimal varsayılabilir. Ya o kadar kötüydüm ki akıllı ve bencil bir makine olan beyin, bütün devrelerini kapatarak kendini korumuştı. Ya da hiçbir şey

hissetmeyecek kadar, yani gerçek bir l kadar iyiydim. Ortası yok.

....

Cemil ve Figen eve geldiklerinde film yeniden oynamaya başlamıştı. Onları sakin görmek beni biraz rahatlattı. Yaşımıza yakışmayacak bir olgunluk ve soğuk kanlılıkla cebimizdeki parayı, yani zararımızı eşit biçimde paylaştık. Soğuk kanlılığımızdan ötürü bir birimize duyduğumuz minnet duygularıyla ayrıldık.

Ben o geceyi, bir taraftan havai fişeklerinin gmbrtsn dinlerken, bir taraftan da bedenimdeki buzların zlmesinin iime doğru ilerleyen seyrini izleyerek geçirdim. Bu seyir sırasında, tek tek her bir hücremin, gözle görülecek kadar gerçek bir hızla olgunlaştığını algılayarak, ben o geceyi, edimli-edimsiz “tövbe”lerle geçirdim.

SİNEKLERİN DANSI

“.....Keşke Dinçeri yanıma alsaydım. Hava da karardı. Üff... Yarım saat daha beklesem... Ya taksi bulamazsam.. Sarıyer’e gidersem otobüse binerim...”

Bir uzay gemisi ormanlık bir yerde açıklık bir alana inmiş, içinden çıkan koca kulaklı yaratık, “bekleyeceğim seni” demişti rüyasında. Uyandığında gördüğünün rüya olduğu gerçeği onu çok şaşırtmıştı. Hani gerçek gibi rüyalar vardı ya, buda o biçim bir rüyaydı işte. Basın yayın organları öyle çok bahsediyor ki uzaylılardan etkisinde kalıyoruz diye düşünmüş, üç dört gün sonra günlerin hayhuyları arasında unutmuş, ama bir hafta önce aynı rüyayı gene görmüştü. Aynı ormanlık alandaki, aynı açıklık yere aynı uzay gemisi inmiş, içinden çıkan aynı yaratık, ‘yedi-dokuz arası bekleyeceğim seni” demişti. Bu kez rüyasının etkisinden kolay kurtulamamış, hafta boyunca sersem sepelek çalışmış, Dinçer’in “Neyin var senin?” sorusuna, “uzaylılara inanıyor musun?” sorusuyla cevap vermişti ama Dinçer, “İnanıyor musun o saçmalıklara?” diye, soru-cevabına, soruyla cevap verince açamamıştı derdini ve buradaydı işte bir başına. Kalkıp gitmek istiyordu gitmek! Guu guu guu diye sesler olmasa ve fişt hişt gibileri, kalkıp gidecekti de şüphesiz. Gitmek için gerekli olan refleksi tam yapacakken, bir hışırtı, çömeldiği yerde gittikçe artan karanlığa daha çok sığınmasına neden oluyordu. Üste tükürsen bıyık, alta tükürsen sakal ve iki ucu boklu değnek karışımı bir şeydi içinde bulunduğu durum. İnsanın zor ve korkulu zamanlarda kendisiyle alay etmesi rahatlık veriyordu ya biraz, “sen koca bir aptalsın” dedi sesli. Titrek çıkan, tanıdık olmayan seninden ürktü. İçinden tekrarladı “Ne aptalı sen tam bir süzme salaksın. Gelmiyorlar işte!.. Boşver.. On dakika daha bekler sonra giderim.. unuturum gider.. Hem böyle davranmam içimde ukte kalmasından iyi.. Taş attım da kolum mu yoruldu dememişler mi böyle durumlar için büyükler...”

Hafif bir rüzgar ve vınlama sesiyle başını havaya kaldırdı. Düşüncesi dondu.

Kalkıp kaçmak istedi kaçmak! Hareket edemedi. Uçan daire yere kondu. Vinnnn kapısı açıldı. Vinn merdiven. Basamakları ağır çekim inen yaratık; yaklaştı yaklaştı beş adım mesafede durdu. Gerçek miydi bu?! Rüyardı besbelli. Böyle düşünmenin rahatlığıyla kaçmak için birkaç adım attı ki, sırtında duyduğu bir acı ve tüm bedenini saran mavi bir ışıkla öylece bir adımı önde bir adımı arkada dondu kaldı. Ekolu mekanik bir ses: “Böyle davrandığım için üzgünüm ama söyleyeceklerimi sana dinletmem gerek” dedi ve devam etti. “Korkma!.. bu ışık sana zarar vermez. Sadece konuşamaz ve hareket edemezsin. İsmim Kumaluma. Biz Oragora galaksisindeki Ustur gezegeninden geliyoruz. Amacımız dünyadan yüz insanı kendi gezegenimize götürmek. Neslinizi korumak ve soyunuzu devam ettirebilmeniz için. Sen de götürülmek için seçilmişlerden birisin. Şimdi çevrendeki dondurucu kalkını kaldıracam. Gözlerini iki kere kapatıp açarsan korkunun geçmiş olduğunu anlayacağım.”

Geçmemişti ki ama böyle bir bacağı önde bir bacağı arkada kim bilir daha ne kadar süre durulmazdı da hani! Gözlerini iki kere kapatıp açtı.

-“Ne ne..neden?” dedi kekeleyerek.

-“Ne neden?”

-“Neden götürmek istiyorsunuz”

-“Soyunuz giderek varlık nedenlerinden uzaklaşıyor.”

-“Na..Nasıl?”

-“Dünyanın dengesi bozuldu. İnsanoğlu yüzünden. Yokluğa doğru sürükleniyorsunuz. Bilmiyorsunuz. Biz dünyaya yüzotuz yılda bir geliyoruz. Bir sonraki gelişimde çok geç kalmış olabiliriz. Elimizdeki verileri bilgisayara yüklediğimizde gördük ki çok değil en fazla yetmiş seksen yıl içinde dünya çok büyük afetlere gebe olacak. Sizin dilinizle dünya isyan edecek denebilir. Bu durum insan soyunun yok olabilirliliği ihtimalini doğuracak. Biz bu soyun devamlılığını sağlamak için gerekli önlemleri almayı bir vazife sayıyoruz.”

-“Neden ben?”

-“Seni uyurken inceledik. Beyninin enerjisini temiz bulduk.

Yetkileşme planınızda araştırmanız gereken özelliklerden biri olan sizin vijdan dediğiniz ölçü aleti, henüz sende işlevini yitirmemişti.”

“Ne diyor bu?!”

-“Orada yaşam nasıl?”

-“Biz orada buradaki insan gibiyiz. Bizim yaşamımız bilgisayar ve robotlarla iç içedir. Her bireyin istediği bir işte çalışma özgürlüğü olduğu gibi belirli bir süre çalışma

zorunluluğu da yoktur. Biz uygulamalı canlı bilimi hariç her üretimde robotları kullanırız.”

“Uygulamalı canlı bilim de ne acaba?”

-“Uygulamalı canlı bilimde neden robot kullanılmıyor?”

-“Çünkü canlılarla uğraşmak sevgi ile olmalıdır. İnek sevgiyle sağılır. Bitki sevgiyle büyür.”

“Aaaa! Bunlar delil!”

-“Sizin orada da inek var mı?”

-“Evet ama buradakilere benzemez. Bizde inek altı bacaklı mamlikaton renklidir. Sütünün rengi kırmızıdır.”

-“Mamlion renk mi?”

-“Mamlkaton.”

-“Nasıl bir renk o..?”

-“Sizin bilmediğiniz bir renk.”

-“Neye benziyor?”

-“Hiç algılamadığınız bir şeyi ben nasıl anlatabilirim ki?!”

-“Anladığım kadarıyla hiç sorununuz yok.”

-“Olmaz olur mu? Biz bir çok hayvan türünün dilini anlayabiliyoruz. Şu sıra bazı hayvan türlerinin dilini çözmeye çalışıyoruz. Onların son on yıldır artan nüfuslarını kontrol edebilmek için bunu başarmak zorundayız.”

“Vay canına! Biz öldürerek kestirmeden hallederiz işi.”

-“Bizim için böyle sorunlar lüks sayılır.”

-“Sanırım doğru bir yaklaşım.”

-“Peki.. düşünmek için bana süre verecekmisiniz?”

-“Ne kadar?”

-“Ne bileyim..ımm üç gün.”

-“Cuma günü yedi sekiz arası bu alanda bizi bekle.”

x x x

Gece onbirde kıymanın başına oturabildi ancak. Zaten beş altı aydır gece ikide, üçte yatabiliyor, sabah sekizde kalkıyordu. Yorgunluk bile hissetmiyordu artık. Durumuna yorgunluğa alışmak da denebilirdi. El alışkanlığını yeterince kazandığından köfte yapımına vermiyordu dikkatini. Düşünceler.. Kurtulacaktı bu köftelerden.. Dünyadan..

İstanbul’dan.. Uğraşıp didinmekten.. İnsanlardan.. her şeyden..

“Önümde üç gün var. Sevdiğim şeyler.. birkaç kitap almalıyım. Sevdiğim bir iki üst baş.. pabuç, fotoğraf da almalı.. Bir valize bir şey demezler heralde. Hiçbir şey almasam

mı? Dinçer'e nasıl söylüycem? Hiçbir şey söylemem. Ne çok sevinir dükkan kendisine kaldı diye.. Ha ha birazda o uğraşsın. Savaşta kaçanları arkasından vururmuş subaylar. Dinçer beni vuramaazz.. Öff!..

“Ne yapacağım orada ben. Ya canım sıkılırsa? Niye sıkılsın ki?! İşe girerim. Ne işi be! Gezerim gezerim gezerim. Üff.. Hüh konferanslar veririm. Tabi yaa. Dünyayı ve insanları anlatırım. Dünya insanları ikiye ayrılır derim. Bir başarılılar iki başarısızlar. Bir çok şekil ve ebattaki kazık engelini başarıyla atladıktan sonra başarı durağında durarak başarısız insanlara öğütler veren kişilere başarılı insan denir. Başarılı insanların verdikleri öğütler şunlardır. Bir mücadele edeceksin iki direteceksin üç direneceksin dört sebat edeceksin beş yılmayacaksın altı çok çalışacaksın yedi kadere inanmayacak kendi kaderini kendin yazacaksın. Ayrıca her bir başarılı insanın kendine özgü öğütleri de bulunabilir. Mesela kimi başarılı insanlar ne yapalım kader kısmet diyebilirler ve şükretmelisin derler. Önem sıralaması başarılı insandan başarılı insana değişse de verilen öğütler genellikle bunlardır. Bu öğütleri harfi harfine yerine getirmeye çalıştıkları halde başarılı olamayan insanlara başarısız insan denir. Başarısız insanların başarısızlığının iki nedeni olabilir. Ya beceriksizdirler başarmayı beceremezler ya da başarılı insanlar yanlış öğütler vermektedir. Nitekim başarısız insanların üzerinde mutabakata vardıkları da başarılı insanların gerçek öğütleri sakladığı yönündedir. Gerçek öğütlerin şu biçimde olması gerektiği konusunda rivayetler vardır. A satacaksın anasını. B acımayacak kanmayacaksın. C üstündekine bel büküp gerdan kırarken inleteceksin altındaki pezevenki. D sisteme taviz vereceksin ama hiç vermiyormuş gibi görüneceksin ve en önemlisi E kuralına göre oynayacaksın oyunu kuralına! Yerinde ve zamanında gözlerini kapayıp, yaratana sığınıp becertmesini becereceksin bedenini ve/veya şerefini. Çok şey bilirler başarısız insanlar. Amma velakin uygulama özürdürler. Son zamanlarda bir düşünür (ki ismi bilinmiyor sözleri ise kitaplara dergilere duvarlara yazılıyor) aslında diyor, insanları başarılılar ve başarısızlar diye sınıflamak yanlıştır. Doğru sınıflama bir korkaklar iki korkak olmayanlar biçiminde olmalıdır. Başarılı veya başarısız olmak bu sınıflamanın bir alt basamağı olabilir. Başarısız insanlar korkak olduklarını kabul etmek istemezler ve korkularının üzerine namus şeref iyilik merhamet onur monur gibi soyut giysileri giydirecek bir biçimde kendilerini korurlar. Kim bilir belki de bu düşünür doğru söylemektedir. Nitekim son zamanlarda Allah'ım ne olur bana cahil cesareti ver biçimindeki duanın popüleritesinin arttığı söylentisi bu filozofun doğru söylediğini doğruluyor gibidir. Bazı filozoflar bu filozofa kızmaktadırlar. Ne o canım çıkmış ortaya tüm değerleri küçümsüyor. Evet kabul etmek gerekli ki başarılı bir filozof, sözleri

tutuluyor ama bu sözleri niye söylüyor, bunu araştırmak gerek. Kafaları karıştırmak için kimden para alıyor bakalım! Başarısız insanlara hedef saptırmak için başarılı insanların parayla tuttuğu bir şarlatandan başka bir şey değil o! Vesaire vesaire demektedirler. Her neyse, henüz düşünürler konu üzerinde düşünmelerini sürdürmektedirler. Bakalım ilerdeki yıllar ne gösterecektir. Falan filan falan..üff..boşver..”

Bıkmıştı başarısızlıktan ama alışmış tanıdığı da. Öyle ki her yeniden başladığında sıfırdan, henüz terslikler başlamasa bile kokusunu alabileceği kadar tanıdık ve alışıldık başarısızlık. “Bu kez de olmayacak. Köfteci dükkanı da işlemeyecek. Kaçmalıyım..Kısa yoldan.. hemen.. yoksa gittikçe batarım.” dedi sesli kırmızı renkli sütü düşünürken. Böğğ nasıl alışacaktı?” Şu mamli her neyse renk. Nasıl acaba? Algılayamazsam.. O zaman ineği hangi renkte görürüm? Karışık işler.. Belki onlarda merak ediyor. Neyi? Benim o rengi görüp görmeyeceğimi, göreceksin kendileri gibi mi göreceğimi? Görmeyeceksem nasıl göreceğimi? Kendileri gibi görüp görmediğimi görmeyi..üff kafam karıştı.. Boşver..”

Ah! Her santimetre karesine milim milim emek döşemişti bu dükkanın ama şapa oturmuştu gene. Emlakçı kendi kiraladığı dükkanı (ki bal gibi harabe denebilirdi) kendini mal sahibi göstererek kakalamıştı. Dükkanı adam etmek için sırtında çimento taşımış, vernik boya çamaşır suyuna batmış, yer karolarının arasındaki boyaları tırnaklarıyla kazıyordu. Köfte tezgahını (ki davlumbazlı devasa bir şeydi) taşıyabilmek için birkaç taksi şoförüne yalvarmıştı. “Abi bagaj parası veririz ne olur.” “Olmaz ceza yerim” “Abi şurdan şura ne olur be ağabeycim.” “Kamyonet tutun” “O kadar paramız yok” diyememişti şoförlere. “Yeter kes küfretmeyi” diyordu Dinçer’e arada bir, kalan birkaç damla enerjisiyle ki yaşlı bir şoför; görmüş geçirmiş; umudun bittiği yerde ağlamak isteği; neden! O şoför kimdi? Şimdi görse tanır mıydı? Kalın boruları Dinçer parti parti taşımıştı bisikletin arkasında. Mucize gibi bir şeydi yaşananlar. Dinçer’in damdan aşağıya sarkıtığı kocaman boruyu tutarken, bırakıp kaçmak istemişti biran. Hem de şiddetli. Mucizeydi canım! Kaçma isteğini gücünü aşan bir gayretle gemlemişti de ne olmuştu? Pasajda çiçek açtı demişti çevre sakinleri. Mal sahibi çıkagelmişti. Dükkandaki gelecek vaadini içine çekmişti. Emlakçıye ateş püskürmüştü. Yoksa bu oyunu birliktemi tezgahlamışlardı? Niye kendisini destekler görünmüştü? O tanıdık bildik, -bir arada bir derede kalma durumunun cump içine düşün diye mi? Ustur ile Dünya arasında kalma durumunun, emlakçı ile mal sahibi arasında kalma durumundan farkı var mıydı peki? “Hayat iki ateş arasında kalma durumlarının bileşkesidir.” dedi gülümseyerek.

“Şu Kumaluma! Ne kadar ukala! Yok Dünyalılar şöyleymiş de böyleymiş. Sana ne?! Kendini beğenmiş terbiyesiz! Yok efendim dünya isyan edecekmiş de neymiş de!

Yamyamıyız biz? Küçümsüyor. Kandırıyor da olabilir! Hıh hı.. sizi gidiler! Deneylerinizde kullanacaksınız değil mi?! Yemezler. Saçmalama salak! Kullansalar ne olacak? Nasıl görüyor ne düşünüyor falan filan. Ne güzel ilgilenecekler işte! İLGİ. Düşünsene İLGİ.”

“Ya pişman olursam, dünyayı özlersem, geri dönmek istersem?!” Oysa dünyanın bir ucuna gitse bile ayrıldığı yere dönme ihtimali hep vardı. Eğer gitmezse, bu kez gitmediğine pişman olursa ne olacaktı peki?! “Bir arkadaşıma içimi açar, keşke gitseydim diyebilirim en azından. Usturlulara ise keşke gelmeseydim diyemem ki!” İnsan evine misafir gelen birine iki gün önceki davete gitmediğine pişman olduğunu söyleyebilirdi ama evine misafir olarak gittiği birine keşke buraya gelmeseydim denebilir miydi hiç?! Üstelik dönüşü yoksa.

“İstanbul’da yaşamayı sevmiyorum ki.” Ama martıların uçuşunu seyretmeyi seviyordu ve çığlıklarını.

“Bu ülkeyi sevmiyorum” ama bu ülkede bir yerlerde ağustos böcekleri vardı ve kurbağa vıraklamaları.

“İstanbul öyle kirli ki yağın kar bile yağdığına pişman, hemen eriyor.” Ama yarım günlük mesafeydi doğduğu yerler ve üzerinde yürürken karın çıkardığı ses gırç gırçç.

“Hepsi yok olacak diyor Kumaluma” ama dur bakalım ne zaman? Hem doğru mu bakalım? Geleceği kim bilebilir?

“Yeni canlılar tanıyacağım orada, yenilikler, yeni renkler..” ama bir bakkal Hüseyin amca olmayacaktı tanıdık ve alışıldık sorusu Hüseyin amcanın: “Ne olacak bu memleketin hali?!”

Öyle ya! Ne olacaktı bu memleketin hali? Geri dönülmez bir yola gittiğinde hiçbir zaman cevabını bilemeyeceği, oysa umutla cevabını öğrenmeyi bekledikleri.

Aslında tiryakisiydi İstanbul’un, ve bu ülkenin tiryakisi.

Bakkal Hüseyin amcanın

Balıkçı Ahmet’in

Komşu Hayriye teyzenin..

Ne olacak bu memleketin hali sorusunun.. Yok kurtulacaktı tiryakiliklerinden. Kimbilir! Belki sigarayı da bırakırdı Ustur’da.

Ama ne yapardı Dinçer yalnız başına? Kumaluma’nın ölçü aleti dediği şu meret çalışmaya başlarsa Ustur’da tiki tak tiki tak sinir bozucu, uyku kaçıracı saat gibi.

x x x

İlk basamağa birlikte adım attılar. Durdu. “Konuşmamız gerek” dedi. “Tabii” dedi Kumaluma.

-“Hintlileri bilir misin?”

-“Bilirim.”

-“Dinle, Bir Hint masalı bu:

Bir ırmağın ortasındaki gölcükte üç balık yaşarmış. Birinin adı (Geleceği Gören), ikincisinin (Bugünü Düşünen), üçüncüsünün (Ne Olacaksa O Olsun Diyen)miş.

Bir gün, yoldan geçerlerken birbirlerine: “Hey, bu gölde ne çok balık var” diyen balıkçıları işitmişler.

Bunun üzerine geleceği Gören, balıkçıların gelip onları avlayacağını düşünüp, nehrin akıntısına girmiş ve oradan uzaklaşmış ama bu günü düşünen kendi kendine “dur bakalım, tehlike belirirse, gerekeni yaparız” deyip, yerinde kalmış. Ne olacaksa olsun diyen ise “görelim bakalım ne olacak” demiş ve bir şey yapmayı aklından geçirmemiş.

Sonra balıkçılar gelip, göle ağ atmışlar. Kurnaz Bu Günü Düşünen olan biteni kavrayıp, bu günkü duruma uygun olanı yapmış. Ağın içinde kımıldamadan durup kendine ölmüş gibi göstermiş. Balıkçılar onu ölü sanıp, suya atmışlar. O da hemen akıntıya dalıp hızla uzaklaşmış.

Ama sersem Ne Olacaksa Olsun diyen ağa takılınca çırpınıp didinmiş. Ne kadar çabalarsa da kurtulamamış.

Ben hayatım boyunca hiç birinci balık olamadım Kumaluma. Geleceğimi ne zaman tasarlasam, planlarım ya bozuldu ya da planladığım şey daha beter tuzak oldu. Bu günkü duruma uygun olanı bizim politikacılarımız çok iyi başarırlar. Ben hiç kurnaz olamadım. Ah! hep üçüncü balık olmaktan öyle bıktım ki! ama kanıksadım da aynı zamanda. Ağlar tanıdık oldu.”

-“Seni anlamıyorum.”

-“Peki..daha değişik bir biçimde anlatayım. Sen hiç sineklerin dansını seyrettin mi?”

-“Sinek nedir?”

-“Sinek havada uçan küçük bir canlıdır. Peki martıları bilir misin?”

-“Evet.”

-“Deniz dalgalı, rüzgarlıysa hava, martılar dans ederler. Birbirleriyle uyumlu suya ya paralel ya dikey hareketleri, ağır nazlı ve güzeldir. Seyrine doyum olmaz. Bir de sineklerin dansı var. Bazen üç bazen beş veya on sinek, sayı önemli değil, ne kadar az veya ne kadar çok olmaları danslarının ilginçliğini etkilemez. Hepsi aynı yöne dönüktür. Sanki sahnede gibi. Siyah giysiler giymiş modern dansçılara benzerler. Aynı küçük zikzakları çizerek oldukları yerde dans ederler bir süre. Ağır ağır. Çok durgun. Sanki havada donmuş gibi. Yok yok.. ağır çekim bir film gibi desek daha doğru olur. Sonra

zamanını kestiremediğin bir anda aniden birisi büyük bir zikzak çizer hızla. Bir diğerinin hareketini ne zaman yapacağını kestiremezsin. Bazen peş peşe bazen düzensiz aralıklarla bazense ikisi üçü aynı anda yarım daireler sekizler karmakarışık şekiller çizerler havada. Çıldırılmış gibi! Hareketlerinin biri bir diğerine benzemezken nasıl oluyor da birbirlerine çarpmazlar şaşarsın. Bir ara iki tanesi dalaştı sanırsın ama öyle çabuk olup biter ki bu, yoksa benim gözüm mü yanıldı? diye düşünürsün. Hareketlerin hızını gözlerin takip edemez. Kaçtırmamak için gayret sarf edersin. Daha hıza alışmadan sen, ağırlaşırlar. Bu böyle sürer gider. Hızlı yavaş. Durgunluklarının çok ağır, hareketliliklerinin çok hızlı olması hayat ve ölümü çağırıştırır. Çelişkiler!. Belki de hiçbir şeyin çelişkisi, sineklerin dansındaki çelişki kadar belirgin değil ama karmakarışıklık içerisinde her şey alabildiğine nettir. Sanki bir şeyler anlatmak istiyor gibiler. Sineklerin dansını ilk fark ettiğim zaman çok şaşardım. Son seyrettiğimden bu yana kaç yıl geçti hatırlamıyorum ama günün birinde gene seyredeceğim Dünya’da yaşadıkça ve bir gün neyi anlatmak istediklerini çözeceğim. Belki de hiçbir anlamı hiçbir önemi yoktur ama bunu anlayabilmem için bile Dünya’da bulunmama değmez mi? Bu Dünya’da ya yaşamla dans eder insanlar, ya da yaşam insanlarla dans eder. Her ne kadar yaşamın benle dans etmesine hüküm giymiş gibi görünsem de, günün birinde yaşamla dans etmeyi öğreneceğime inanıyorum. Bu yüzden sineklerin dansını anlamam çok önemli.”

-“Seni anlayamıyorum.”

-“Keşke hiç gelmeseydin Kumaluma.. Sen Godot’yu da bilmezsin. Hep beklenen ama hiç gelmeyendir Godot. Biz Godot’yu beklemeye öyle alıştık ki Kumaluma, beklemeden yaşayamayız. Sen bunu da anlayamazsın.

Durmuş burada neyle uğraşıyorum der gibi tepeden tepeden yüzüne bakıp bir süre, sonra dönerek gemisine yürüyen Kumaluma’nın arkasından seslendi.

-“Heey Kumaluma!! Şu renk?! Ben algılayabilecek miydim?

Hiçbir şey demedi Kumaluma. Gemisine bindi. Belki miydim yerine miyim deseydi! Belki! Kim bilir?! Hay Allah!! Ufak bir dil sürçmesi. Küçücük bir d fazlalığı işte! Tek bir harf bile bazen, yaşamı tamamen değiştirebilecek bir şey miydi yoksa... ”yoksa bir korkak olanlar bir de korkak olmayanlar mı var? Yoksa cehalet azaldıkça cesaretle mi azalıyor? .....üff... boş ver...”

KARABİBER TARÇIN

On üç yaşımdan bu yana seni görmüyorum. İtiraf etmeliyim ki, bunca yıl seni pek düşünmedim. Ama şu "Karabiberim" şarkısı çıkınca, karabiberim kelimesinin herkese aşına olması, seni yoğun olarak düşünmeme neden oldu. Ve binlerce görüntü, binlerce duygu bilinç altından bilincime üşüştü. Aslında sana mektup yazmak yerine, arayıp bulmak ve sarılmak ve "Hakkını helal et" deyip, yaşadığımız o tuhaf, o anlaşılmaz, ama olması gerektiği gibi olan insan ilişkisini karşılıklı tartışmak isterdim. Ama şu yaşadığım kırk yıl boyunca, senden daha iyi tanıdığım bir insan olmadı galiba. Dolayısıyla eğer karşılaşsak, neyi nasıl sorabilirim ki sana? Nedeni olmayan, niçinsiz nasılsız bir sürü yaşananı nasıl izah ederdin bana? Belki "nedeni yok" demeyi bile akıl etmezdim. "Delimi bu?" biçiminde yüzüle bakardın belki. Planlı, programlı bir karşılaşmadan çok günün birinde bir yerlerde tesadüfen karşı karşıya gelip olacakları doğal akışına bırakmak, daha çok yakışır sana da, bana da. Eğer karşılaşsak bu kartlaşmış kadına gene "Karabiberim" der misin? İhtimal demezsin. Ama bunun nedeni beni karabiberlikten azletmen değil, benim böyle bir şeyi artık sevimsiz bulacağımı düşünmenden kaynaklanır.

Dedim ya seni iyi tanıyorum. Kendimi fark etmeye başladığım yıllarda ağzını doldura doldura, söylediğin "Karabiberim, Tarçınım" sözlerini, ben büyüdükçe azalttığını daha seyrek söylediğini çok iyi hatırlıyorum. Aslında beni bir kere bile öpmediğini, abartılı sevgi gösterilerinden hep kaçtığını. Bu benden mi kaynaklanmıştı yoksa senin dikkatli gözleminden mi? Sanıyorum yüzümü öptüklerinde öpülen yeri sinirli sinirli sildiğime bir kaç kez şahit olmuştun. Senin sevgini gösterme biçimlerin çok çok farklıydı.

Başlangıcını bilmediğimiz, doğumumuzla var olan ve zamanla ayırtına vardığımız güneşi, ayı, yıldızı, suyu ve toprağı nasıl alışkanlık sonucu kanıksıyorsak, başlangıcını bilmediğimiz ilksiz bir sevgiyi de öyle kanıksıyoruz galiba. Ayırtına vardığımızda güneş hep doğuyordu ve doğacaktı nasılsa. Bu durum bizde büyük bir yanılsama doğurur.

"Olmazsa ne olur?" duygusu pekişirken, kaybetme korkusu diye bir şey kalmaz. Senin sevginde böylesine doğal ve kanıksanmış bir şeydi benim için. Kendimi bildiğimde vardı ve çok sıradan bir "hep olan" ama olmazsa da olur bir şeydi. Sonradan kazanılmamış bu ilksiz normalite bendeki kayıtsızlığın temel kaynağı oldu zamanla. Hiç bir şey yapmamıştım ki beni sevmen için. Sen zaten seviyordun. Tarafımdan kazanılmış bir şey değildi ki kaybetme korkum olsun.

Bana öyle geliyor ki en yüce sevgi, sevilme ihtiyacının doğurduğu sevgi değil de sevmek ihtiyacının doğurduğu sevgidir ve sevmek gücü, doğuştan var olan değil, zamanla oluşan, yaşadıkça edinilen bir yetenek. İstiridyenin içinde incinin oluşması gibi. Nerden geldiği belli olmayan bir kum tanesi (ki doğuştan da olabilir) yüreğimizin içine girmişte sanki, zamanla çeşitli biçimlerde beslenip bir inci olmuş. Bazen gasp edilen bazen sunduğumuz. İşte sen yüreğindeki o inciyi bana sunmuştun. Senin ihtiyacın buydu. Bense senin sunduğun bu inci sayesinde yüreğimde bir inci oluşmakta olduğunun henüz farkında değildim. Sana sunacak hiçbir şeyim yoktu. Kanıksamanın doğurduğu kayıtsızlıktan başka. Aslında herhangi birşey sunmama da gerek yoktu. Çünkü kendim tüm bütünlüğümle senin için tüm incilerden daha değerliydim. Tam da istediğin gibi bir çocuktum üstelik. Sessiz, sakın, soruldu mu cevap veren bir çocuk. Gariptir, seninle geçen senelerden elle tutulur hiçbir konuşma yok aklımda, biliyor musun? Sadece fotoğraf kareleri gibi görüntüler, görüntüler... Hep gülümseyen bir insandın. Güzel sayılmazdın. Ama içi gülen gözlerinin ve eğri dişlerinin değişik biçimlerde görüldüğü bir çok fotoğraf karelerinden oluşan görüntüler o kadar güzel gözüküyor ki şimdi gözüme. Sıcacık. Aramızda sessiz bir anlaşma var gibiydi. Saatlerce konuşmadan oturdum yanında. Senin sabırla karışık ip yumaklarını açışını seyredirdim. Senden hatırladığım tek soru:

"Kavurmalı yumurta yapayım mı?"

Bazen sorardın. Konuşmadan anlaşırđık ya bilirdin ne çok sevdiğimi, hiç sormadan yapardın çoğunlukla.

Öğle yemeklerini genellikle sende yerdim. Önlüğümün bir cebine dut kurusu diğer cebine kırık leblebi doldurup, okula gönderirdin. Sana geldiğim zaman, kapıyı açtığımda "hoşgeldin der miydin?" hatırlamıyorum ama bana bir kere bile "Neden geldin?" diye sormadın. "Neden gidiyorsun?" diye de sormazdın. Sınırsız özgürdü senin sevgin ve sınırsız özgürdüm senin yanında. Dolayısıyla hep uysal hep sessizdim.

Özellikle yaz tatillerinde dışardan oynarken sıkıştığımda senin yanına gelirdim. Kendi evime gitsem, annem "Hayır gidemezsin" diyebilir, bir daha dışarıya

çıkamayabilirdim. "Güm güm, güm" kapıyı çalardım. Sen açar, kenara çekilirdin. Ayakkabılarımı savurarak çıkarır, pat, pat diye koridoru koşar, karşıdaki tuvalete girip, kapıyı "küüt" diye kapatır, "şar, şar; şar, işer, aynı hızla geri döner, "çat" kapıyı kapatır, çıkardım. Tüm bunların hepsi iki üç dakika sürmesine rağmen oldukça sık tekrarlanırdı ve sen "Neden geldin?" diye sormadığın gibi, "Hayır gidemezsin" de demezdin. Ben istediğim zaman gelir, istediğim zaman giderdim. Bu kadar basit ve özgür bir formülü vardı ilişkimizin. O yaşlarda yalnızca bana karşı öyle davrandığını sanırdım. Şimdi düşünüyorum da kocana ve oğluna davranış biçimin de pek farklı değildi. Sen sadece kendiliğini yaşıyordun. Bu günün ölçülerine göre cahil bir insan olarak tanımlanabilirsin. Hiç okula gitmemiştin. Benim anlayışıma göre ise kişi hak ve özgürlüğüne kendiliğinden saygılı doğal - aydın bir insandın sen.

O devirlerde erkek çocukları pek kıymetliydi. Özellikle doğuda. (Şimdi de öyle ya) Erkek çocukları bizi hep döverdi. Korkardık onlardan. Oğlun benden 3-4 yaş büyüktü ama sen ilişkilerini birbirinden ayırmasını o kadar iyi becerirdin ki onun bana en ufak bir zarar verdiğini hatırlamıyorum. Uzak dururdu benden. Bu durumu beni ondan daha çok sevdiğine yorardım. Tam bir güvenlikteydim senin yanında. Bundan dolayı sık gelirdim size. Yoksa ne kara kaşlarına hayrandım, ne de içi gülen gözlerine.

Kocan bazen öğle yemeklerine gelirdi. Bana kayıtsızca şöyle bir bakardı. Sanıyorum bazen düşünürdü "Bu çocuk neden sürekli burada?" diye. "Sen burada ne arıyorsun?" der gibi, yeni görüyormuş gibi, garipseyerek baktığı olurdu arada. Sonra uzunca bir süre hiç bu biçimde bakmazdı. Şimdi düşünüyorum da sanıyorum aranızda benimle ilgili ufak bir konuşma geçiyor ve ağzının payını alıyordu Kadir Bey Amca.

O zamanlar, biz çocukların en büyük zevki ağaçlardan meyve aşırırmaktı. "Dalmak" derdik buna. Bazen hangi bahçeye dalacağımıza karar veremezdik. Ben "Sevim Teyze'nin eriklerine" derdim. "Ya kızarsa?" dediklerinde "Sevim Teyze bana bir şey demez" derdim kayıtsızca. Yıllar geçtikçe bu sözün başına kocaman bir "Amaan" kelimesini ekler olmuştum üstelik. Artık "Amaan Sevim Teyze bana bir şey demez" diyecek kadar küstahtım. Diğer çocukların da kabul ettiği bir ayrıcalıktı benimkisi. Bazen teklif onlardan gelirdi. İtiraz ederdim. "Sevim Teyze sana bir şey demez" diyerek ısrar ederlerdi. "Hayır olmaz." demek kendi gözümde kendimi önemli görmeme neden olduğundan "olmaz" derdim. Keyfiyetin tamamen bana ait olması ne güzel bir duyguydu.

Ayçiçeklerine dalmak çok zevkli olurdu. Dış kabuğu tamamen beyaz pek görülmemiş bir cinsti seninkiler. Dört gözle beklerdik olgunlaşmalarını. Koparmak için yaklaştığımızda hep yakalardın bizi. Ya odanın penceresinin önünde ya balkon kapısında

durur, "Gidi, gidi, gidi" der gibi başını sağa sola sallardın. Ne azarlardın ne de tavuk kışlar gibi kovalardın. Bir iki gün sonra kendimi affettirmek için sana gelirdim. Hiçbir şey demezdim. Sen de demezdin. Kapıyı açtıktan sonra işin neyse onun başına dönerdin. İşin genellikle karışık ip yumaklarını açmak olurdu. Para karşılığı yapardın bu işi. Bilemediğim bir yerlerden karışık ip yığınları alır, bunları açıp çile haline getirirdin. Yardım edersem beni bağışlayacağını düşünürdüm. Senin yanına otururdum. İpleri açmaya çalışırdım. Daha çok karıştırırdım. "Bırak" demezdin. Şimdi dikkat ediyorum da insanlar karışık ipleri açarken sinirleniyorlar. Hemencecik sabırları taşıyor, koparıyorlar. "Ver ben açayım" deyip ellerinden alıyorum. Elde bir tane ip ucu varsa eğer, ne kadar karışık olursa olsun, enin de sonunda açılacağını senden öğrendim. Saatlerce sabırla uğraşırdın. Genel sabrın bu sayede oluşmuştu belki de. Olumsuz olana sürekli olumlu yaklaştığında, olumluya çevrileceğini belki de iplerden öğrenmiştin sen. Belki onun için hiç kızmadın çocuklara. Belki onun için oğlun o kadar sakindi. Belki bundan dolayı kocan bu kadar dingindi. İplere elimi sürdüğüm sürece bir gün onları açmayı başaracağımı biliyor muydun? Açmayı başardıkça bu işten zevk aldığımı da görüyor muydun? Belki en çok bu zamanlar hayıflanıyordun. "keşke benim kızım olsaydı" diye geçiriyor muydun içinden? Verdiklerinin semeresini almak seni sevindireceği yerde üzüyor muydu yoksa? Yoksa ayrılığı mı düşünüyordun? Senin duygularını bilebilmek... ben büyüdükçe neler hissediyordun?..

Babam emekli oldu. İstanbul'a göç kararı alındı. O devirlerde göç büyük bir olaydı. Beş altı ay öncesinden yas tutulmaya başlanırdı. Topluca ağlama seremonileri falan yapılırdı. Ben artık onüçündeydim. Boyum uzamış, bedenim ve yeni özlemlerim şekillenmişti. İstanbul'a gidecektim. Dünyayı fethedecektim. Artık iplerde cazip değildi, ayçiçekleri de. Kavurmalı yumurtanın da bir önemi yoktu. Sana gelmeyi de iyice seyrekleştirmiştin. En son sana gelmemden bu yana beş ay mı geçmişti on ay mı? Mahallede ağaçların dallarını üzerine eğdiği yollar vardı. Her yüz yüzelli metrede bir elektrik direğinin aydınlattığı yarı aydınlık yollar. Artık favorimiz ayçiçekleri değil, bu yollarda - piyasa - yapmaktı akşam üstü ve geceleri.

Bir Temmuz akşamıydı. İki kişi miydik yoksa üç kişi mi? Köşeyi dönünce mi bizi fark ettin? Köşeden senin evine yirmi adım mıydı mesafe, otuz adım mı? Kadınlar balkonlarda otururdu geceleri. Sivri sinekler yüzünden ışıklar yakılmazdı. Evinin önünde bir erik ağacı vardı. Dallarını yola doğru uzatmıştı. Eriklerin önemi yoktu ama boyumuzu milim milim ölçerdik ya o yaşlarda. İnan ne kadar yukarıya dokunabilirim dürtüsüyle sıçramıştım. Bir de bu bölgede ne kadar ayrıcalıklı olduğumu hatırlayarak yere indikten

sonra yoluma devam etmeyi niyetim. Zıpladım. O anda elimde bir erik var mıydı yok muydu hatırlamıyorum. Ayaklarımı yere basar basmaz yoluma devam edemedim bir ses geldi evinin karanlık balkonundan buruk.

-Büyüdün... büyüdün artık.

-İçim burkuldu. Eriğin bir önemi yoktu. Belki sende biliyordun bunu. Erik bahaneydi her ikimiz içinde ama hayatımda bir daha hiç o kadar utanmadım. Keşke yer yarılrsa da içine girseydim. İnsan alıştığı davranışları nasıl da kanıksıyor. Belki senin tarafından daha önce azarlansaydım, bu kadarcık bir sitem, dokunmayacaktı bana. Aslında sözlerin değildi, sözlerinin gerisindeki söyleyiş tarzı, sesindeki tonu benim yüreğimi burkan. Neler yoktu ki bu "büyüdün, büyüdün artık" sözünün içinde. Tüm sitemler, tüm yakarışlar. Tüm keşkeler, tüm pişmanlıklar. Tüm özetler, tüm sonuçlar. Oysa hiç de azarlayıcı bir şekilde söylememiştin. Sesin bile yükselmemişti. Sertlik hiç yok, aksine olağandan öte bir yumuşaklık vardı ses tonunda. Sanki "Keşke büyümeseydin" der gibiydi sesin. "Bitti bitti artık" anlamına gelse de, "Keşke bitmeseydi" demek vardı sözün gerisinde. Tonlamadaki burukluk o kadar belirgindi ki kesin sonuç, tüm keşkelerdi.

O an senden nefret ettim. Bu nefretim sevgimi keşfettirdi bana: "Aa ben Sevim Teyze'yi ne kadar çok seviyordum meğer" olduğunu fark ettim ve artık nefretim olmadan sevginin ayırtına varamayacağımı hissettim. Yüreğimde bir şeyler çatlamış ikiye bölünmüştü sanki, yarısı nefret yarısı sevgi olan. Belki sende böyle karışık duygular yok. Belki "Sevgi sevgidir, insan sevdiğinden nefret eder mi hiç?" diyeceksin. Ah Sevim Teyze benim duygularım seninkiler gibi yalın, saf ve net değil. Sen doğal - aydınsın. Bense entelektüel şekillenmelerimin alabildiğine karmaşıklaştırdığı duygularımın etkisiyle şaşkın ve cahilim. Ben sevgiyi nefretsiz yaşayamıyorum. Önemseme kayıtsızlıkla at başı gidiyor içimde. Yabancımların her şeyi hemen kanıksıyorum. Yaşamımdaki hız alabildiğine monoton. Çağımızın normalitesiyim ben. Dolayısıyla bütün bunları düşünmem, boş vermeyi doğuruyor. O yüzden boş ver bu dediklerime. İncin hala bendemi?

Yoksa her şey bittimi? Sizler güçlü insanlardınız Sevim Teyze. Sizin için bitirmek kolaydı. Biz ise tüm bittileri yaşarken hiç bir şeyi bitiremiyoruz. Hiç bir şeyi doğru dürüst yaşamıyoruz ki bitirelim. Hayatımız yaşamamışlıkların, bitmemişliklerin bir bütünü. Yüreğimizde hep yarım yarımlık, hep bölünmüşlük. Bölünenlerden kurtulmaya çalışan keşkelerimiz. Seni kıracağıma elim kırılırdı keşke Sevim Teyze. Aramızdaki ilişkiyi kapsayan o kayıtsız, koşulsuz, kuralsız özgürlük bölünmese keşke. Keşke buruk bir hüznün doğmasa bu bölünmüşlükten. Sözündeki final haşmeti yüreğimi sıkıştırmasa,

keşke yüreğimin içi parça parça bölünmese... ah Sevim Teyze, ne büyüktü bana attığın kazık. Ne zaman koymuştun bu inciyi yüreğime? Azar, azar mı büyümüştü, yoksa o anda birden bire mi alıp fırlatmıştın? Bilemiyorum ama bir daha hiç kurtulamadım o lanet incidenten.

Sonra hoyrat inci avcıları geldi dönem dönem,

Gasp ettiler incimi.

Parçalayıp attılar. Parça parçalar battı, kanattı. Kaçmak kurtulmaksa mümkün olmadı.

Senden hatırladığım sadece üç söz:

-Karabiberim, tarçınım.

-Kavurmalı yumurta yapayım mı?

-Büyüdün.. büyüdü artık.

Ve binlerce görüntü..

DERİNLERDE DALGA YOKTUR

Gerçeği, yavaş yavaş soğukkanlılığımyı kaybetmeden hazmedebilmeliydim. Darbenin şiddetinin uyuşturucu etkisi geçtiğinde, ruh sağlığımyın daha çok bozulmaması için. İşte bu yüzden ağlamaya ihtiyacım vardı. Şöyle sular seller gibi.. ama göz yaşlarımı kimse görsün istemiyordum. İşte bu yüzden kiliseye gittim. Tam ağlamaya başladım ki, bir adam yanıma yaklaştı, “şapkanızı çıkarın” dedi ciddi sert bir ses tonuyla. Siperlikli bir şapkeydi, özellikle giymiştim. Çıkardım, göz yaşlarım çıplak kaldı. “Keşke gözlüğümü taksaydım” diye düşünüyordum ki, başka bir adam yanıma yaklaştı, bir soru sordu. Anlamadım. Anlamak kaygısıyla yüzüne baktığımda, göz yaşlarımı gördü. Tedirgin olup uzaklaştı. Küfrettim arkasından. Duymadı tabi sesli olmadığı için ama Tanrı duymuştu mutlaka. Kilise ve küfür! Korktum. Cehennemde yanma korkusu gibi dehşet verici bir korku biçimi değil de, eksikliğımyı ve kabalığımyı duyumsamanın doğurduğu utanç dolu bir korkma. “Kendimden korkuyorum Tanrım” diye mırıldandım ayağı kalkarken. Dışarıya çıkarken, “hiçbir şeyi beceremiyorum, hiçbir şeyi..” diye söylendim.

Güneş çok parlaktı. “saat kaç” diye sordum bir gence. Onbirmiş. Oysa tam onikiden vurmuş gibi yakıcı ve kızgın güneş. Çocukluğumda böyle değildi de sanki, gittikçe Dünya'ya yaklaşıyor muydu neydi? Ama güneşin yakıcılığı acıtmıyor tenimi. İçimdek bir başka güneş varmış da sanki, onun yakıcılığı daha fazlaymış da, dışarıdaki güneş de neymiş! gibi bir durum.. Kendimi yaşamın en ucuna takılmış gibi hissediyorum. İçinde bulunduğum durumu başka bir biçimde ifade edemem ama burasının sivri bir yer olduğunu söyleyebilirim ve buradan dışarıya bakıldığında, güneş ışığımyın siyah görüldüğünü.. evet, ciddi ciddi siyah. Var oluşçular içinde bulunduğum bu duruma “hiçliğe düşme” diyorlar. Ha hiçliğe düşmüşsün ha hiçliğin tepesine tünemişsin, aynı şey. Sadece bir bakış açısı meselesi. Demek ki var oluşçular hiçliğı bir kuyu gibi tasarlamışlar

bense sivri bir kazık olarak. Aynı şey. Cehennem nedir ki sonuçta güneş ışığını siyah görmekten başka!

Dostum beni ruhu olmayan şehirde aldatdı. Uzuuunn ve vadeli bir aldatışla aldatdı. Yanlış ifade ettim. Aslında senelerce aldatmış da ben hep uyumuşum da, artık durumu benim de bilmemi istemiş. Sıkılmıştı kuşkusuz. Salaklığım onu sıkılmıştı sıkmasına ya, söyleyemiyordu da. İşte bu yüzden olayları, aldandığımı ondan ayrıldıktan sonra anlamamı sağlayacak biçimde planlaması takdire şayandı. Farz edin ki valizime akrep koydu, her neyse.. sonuçta kadınlar, beklentilerine cevap veremeyen kişileri sevmiyor, “mış gibi” yapıyorlardı. DostMUŞ GİBİ, seviyorMUŞ GİBİ, ilgileniyorMUŞ GİBİ, acıyorMUŞ GİBİ, vb...

Daha bir ay önce yürüyorduk birlikte, ruhsuz şehirdeki, kişiliği olmayan okulun yolunda. Ben henüz aldanmış olduğumun farkında değilsem de, sezgi gibi bir şey... bir şeylerin kötü gittiği gibi veya gideceği, her neyse.. okuldan verdikleri kağıdı okuyordum. ”..... başarısız olduğundan dolayı 85-86 döneminde kaydı silinmiştir.” ”başarısız olduğundan dolayı” dedim alaylı gülümseyerek. ”Ver ben de okuyayım” dedi. Alayımaya içerlediğini sezdim. O bitirmişti, ben bitirememiş. Sonuçta onun başarısıyla dalga geçiyordum gibi gelmişti ona. Sahi ben 85-86 da ne yapıyordum? Ruh, kirden kaftanını taşıyamaz olmuş şehirde pislik temizliyordum. Yeni bir eve taşınmıştık. Kat kaloriferli diye sağa sola hava atıyorduk. O kış öyle bir soğuk yapmıştı ki, balkondaki tankın içindeki yakıt donmuştu. Suları ısıtıp ısıtıp yakıt tankının üzerine döküyorduk. Bana mısın demiyordu. Donuyorduk. Kombi de arızalıydı. Gaz kaçıyordu. Bazen yerdeki halının yarısına kadar gaz emdiği oluyordu. küvete taşıyıp yıkıyordum koca halıyı. Kurum da yapıyordu kombi. Havada yerlerde uçuşuyordu yağlı siyah kurumlar ve ben, çocuğa bir şey olacak diye korkuyordum. Durmadan ev temizliyordum. Her taraf ıpsıaktı. Durmadan kavga ediyorduk kocamla. Her şeyden dolayı kavga ediyorduk. Eve bir lanet çökmüştü de sanki, ikimizi de kuduz köpeklere döndürmüştü. Çocuk seyrediyordu ve sanırım en çok o acı çekiyordu. Neydi başarı? Son senelerde bunu sıkça düşündüğüm ve cevabını bulamadığım için dalga geçmişim okul yönetiminin ifade tarzıyla aslında. Sanırım dostum benim salak olduğumu düşünmekte haklıydı. Sonuçta her sene biraz daha birbirimizden uzaklaşıyorduk. ”Çok değiştin” diye serzenişte bulunuyordum her görüşmemizde. Sesini çıkarmıyordu. Bir önceki buluşmamızda ”değiştin” dedim gene. ”Sen de değiştin” dedi kızgınlıkla. Değişmiş miydim?! Belki de dostluğu devam ettirecek bütün doneleri satranç oyunundaki piyonlar gibi birer birer karşılıklı kaybetmiştik. Başaramamıştık. Gözlerim doldu. Kendimi tuttum. Göz yaşlarımı

göstermeden sesli sümüklü ağlayabileceğim bir yer vardı, biliyordum. Eve girip çantamı hazırladım, çıkarken aklıma geldi, dönüp masanın üstündeki kitabı aldım. Otobüste yanımdaki adama saati sordum, "birkırkbeş" dedi.

Kumsala dikilmiş tabeladaki "koli basili bulunduğundan denize girmek tehlikelidir" yazısı beni ürkütmedi de, deniz ürküttü. Deniz içinde öbek öbek dışkı parçaları yüzüyor. Laf olsun diye söylemiyorum. Ciddi ciddi bildiğimiz insan dışkısı. Nasıl yaptılar acaba? Başarı!. Birer birer değil, toplumca sınıfta kaldık aslında. A-aa, bu kadarı da fazla, bir prezervatif dalgalanıyor bayrak gibi suda. Çüş yani! Köpeklerden beter olduk. "Allah, pisliği ve horluğu aklını kullanmayan kullarına verir." Şükretmelisin diyor büyükler, neye şükredeceksin? Kumsala havlumu yaydım. şükür. Yan tarafta, diskoteğe benzer ne idüğü belirsiz bir yerden bangır bangır müzik sesi geliyor. Bu saatte, şükür! Cıstak cıstak müziklerden.

Kapında köleyim, cıstak cıstak cıstak cıs.

Cıstak cıs, cıstak cıs, cıstak cıstak cıstak cıs.

Delikanlıların mı kanını kaynatıyor, genç kızların mı bu ritm?

Sonuçta nedir şeytan? Müzikteki cıstak ritminden başka!

Nereden düşmüşlerse, iki yabancı kız yan tarafımda. Delikanlılar etraflarında dolanıyor, konuşmaya çalışıyorlar. "viski...bira?" Kara bir güneşin altında, koli basilli denizin yanında, izmarit döşeli kumsalda viski!! Müziğin sesi biraz daha yükseliyor, ben kitabın arka kapağındaki yazıya yoğunlaşmaya çalışıyorum. "Çürümek de yaşamaktır" diyormuş Molloy kitabın bir yerinde. Kızlara meyveli kokteyller geliyor. "Gün gelir dayanamaz, size kucak açmayan şu Dünya'da uyuz köpeklere kucak açar, onların sizi sevmelerine sizin de onları sevmenize yetecek kadar kollarınızda taşır, sonra fırlatıp atarsınız." İşte tam bu satırları okuduğumda, buraya gelene kadar boş boş anlamadan okuduğumu fark ettim. Yaşam, uyuz köpek rolünü bana mı uygun görmüştü yoksa? Kızlar kalkıp yürüdüler, diskonun içerisinde gözden kayboldular. "İyi niyetle, ağzına kadar doluydum, iyi niyetle, bütün korkaklar gibi." Derinliği mi var kitabın yoksa hislerime tercüman olduğu için ben mi derin olduğunu düşünüyorum? Hemen başlarda bir yerlerde "Çürümek de yaşamaktır" sözü. "Yaşamım dediğim şu uzun ve karışık duyguyu çürümenin dinginliği içinde anımsıyorum ve onu aynen Tanrı'nın bizi yargılayacağı gibi aynı tutarsızlıkla yargılıyorum. Çürümek de yaşamaktır biliyorum, biliyorum eziyet etmeyin bana ama insan bazen unutup."

Anlaşıldı, bu da gece okunacak kitaplardan diye düşünerek, kitabı kapadım. Denize doğru yürürken "görüyorsun Beckett içinde kolay olmamış yaşam" diye

mırıldandım. Pisliklerden sakınarak ilerlemeye çalıştım. Ayaklarımı kumluk alanlara basmaya dikkat ederek. Denizin içinde öbek öbek keskin kayalar vardı biliyordum. Dalgalar Akdeniz, Akdeniz diyerek sert ve yüsekten çarpıyor. Bir şehir magandası yan taraftan bacaklarıma sürtünüp önümde zıplıyor, yüzüme bakıyor dikkatli. Bakışlarımda korku mu kızgınlık mı, yoksa ilgi mi okuyacak? Yorumlayacak da yeni girişimini bu yoruma göre yapacak. Dikkatim dağılıyor, şükür! Sert bir dalga dengemi bozuyor şükür! Yana düşüp elimi kayaya kestiriyorum şükür! Şükür su da yutuyorum. Başka bir maganda kolumdan tutuyor, pişkin pişkin sırtarak "dikkat edin boğulacaksınız" diyor. Ya sabır çekerek ilerliyorum. İşte su belimde, artık yüzebilirim. Sırt üstü, bakalım kaç maganda takipte. İşte şu kolumdan tutan, foşur foşur geliyor. Ooo sol tarafta da sayın bay tacizci. Suyun serinlemesinden derinleştiğini anlıyorum, yüzüstü dönüp kulaçlarımı savuruyorum. Bir kulaç... Bir kulaç daha... Sırt üstü dönüyorum sahile bakmak için. Takip etmeyi bırakmışlar, bana en yakın kişiyle 20-25 m. mesafe var aramda. Tekrar dönüp kulaç atıyorum. Su daha serinleşiyor. Dalgalar azalıyor. Artık tatlı kabarıklar halindeler.

İşte denizin açıklarında yapayalnızım. Hep bu durumlarda hissettiğim o güven duygusu işte. Denizin koynunda.. İnsanlar yok.. keskin kayalar yok.. Dalgalar yok.. Derinlerdeyim. Su şap şap yanağıma vuruyor tatlı tatlı. Düzensiz kabarcıklar, şap şup ses çıkarıyor." Yaa işte böyle yaşamın en ucuna taktılar beni."

"Şıpır..şap.."

"Varlığım bana ağır geliyor."

"Şap..şup..şap.."

"Senin içinde gülünmüyor biliyor musun? Su yutuyor insan. Ama ağlayabiliyorsun, göz yaşlarını kurulamak gibi bir sorunun da olmuyor."

"Şıpır..Şup.."

"Geçer değil mi?"

"Şurp,şap.."

"Şıpır..Şıpır.."

"Şıp, Şurp.."

SAYIN BAY

Siz.. Bir röportajda “makineleri sevmiyorum” demiştiniz. “Ben de” diye düşünmüştüm. Onbeş yıl mı yirmi yıl mı geçti üzerinden? Şimdi... seviyor muyum, sevmiyor muyum? Artık böyle şeyleri düşünecek zamanımız yok. Makine işte! Teknoloji.. Alıştık. Baş döndürücü bir hızla gelişmesinden de başımız dönmüyor artık. Tüketime falan da karşı değiliz. Yani karşıyız da karşı değiliz gibi bir durum. Nasıl mı? şöyle; düşünce bazında karşıyız ama uygulamada değiliz. Kendimizi frenleyemediğimiz gibi frenleme gereği de duymuyoruz alışveriş yaparken. “Yaptığımız doğru değil” diye düşünsek bile. Sadece tüketim değil bir çok konuda böyleyiz. Yaptığımız zihniyetimize,

ahlak anlayışımıza, doğru bildiklerimize, genel doğrulara uymadığı halde yapıyoruz o anda kolayımıza öyle geldiği için. Arsız olduk anlayacağınız. O dev teknoloji şirketlerini de sizin kuşağın bakış açısıyla değerlendirmiyoruz. Size göre onlar, kapitalist emperyalist sömürücüler, bize göre ise “başarılı başarılılar”lar. Hem bu devirde öyle uzaklarda iraklarda görünmez gizemli soyut sömürücüler yok. Herkes her an sömürge olabilir. En yakınındaki aile bireyleri bile. Her dakika uyanık olacaksın. Kollayacaksın kendini, sömürmeyeceksin. Cep telefonunu öyle düşünmeden hemen her çalışmada, çırt diye açmayacaksın mesela! Herkesin her an geçirebilir olabileceği ihtimalini hiç aklından çıkartmayacaksın. Kısacası devir başka devir.

Siz, bir başka röportajda, “ne diye yazıyoruz kimse okumuyor ki” diye sitem etmişsiniz. Bu sözü söylediğiniz zaman gerçekten de kitap okunmuyordu. Televizyonun, kitabı iyice derinlere gömüp üstüne ölü toprağı attığı yıllardı. 1988 miydi 89 muydu? Her neyse.. Sizi, diktatör televizyon yenemedi. Birkaç yıl sonra bir patladı ki bu ülkede bir kitabınız, ben o kitaptaki “İğdiş edilmişler ülkesinde ayıp şeyi yerinde kalan kişi” adlı öykünüzü, mahallede sandalye masa satan bir esnaftan dinlemiştim. Sizi okuyordu halk ve birileri sizi sevmiyordu. Siz ne esrar kaçırıyor, ne kadın satıyor, ne de yalancı tanrılara başınızı eğiyordunuz. Siz yazıyordunuz, okunuyordunuz, bir kalem ucuyla para kazanıyordunuz. Üstüne üstlük kadınlar sizi beğeniyordu o kısacık boyunuza rağmen. İşte bu yüzden bu ülkede siz, yobazlar tarafından kıskanılıyordunuz. Sanatınıza ve kişiliğinize saldırıyorlardı yobazlar. Sanat yobazları, din yobazları siyaset yobazları vs.. Kısacası haset, her renge boyanıyor, her elbiseyi giyiniyordu. “Basit” diyorlardı yazdıklarınıza sanat yobazları ve beğenmiyorlardı. Yazdıkları zor anlaşılın ünlü düşünür Nietzsche, “basit olan dahiyanedir” diyordu oysa. Okumuyorlardı ki ne Nietzsche’yi ne sizi, neydi dertleri? Onların kudurganlığı yazmayı becerememişlerinden kaynaklanıyordu aslında. Din yobazlarının sizin yazdıklarınızla bir alıp verecekleri yoktu. Okumuyorlardı ki olsun! Onlar kişiliğinize takmış ve sizi yakmak istemişlerdi. Siyaset yobazları hapislere tikiyordu sizi. Niçin? Bilinmez. Okumuyorlardı ki kitaplarınızı. Neden korkuyorlardı? Siz ve sizin kuşağınız ceza evlerine bir girip bir çıkarken, ben henüz doğmamıştım, doğduğumda girip çıkıyordunuz, ben büyüdükçe gene... Sizler bir içeri bir dışarı mekik dokurken, bizlere, bizim kuşağa habire ezberletiyorlardı tavukların sindirim sistemi.. Çaldıran Meydan muhaberesi... A cümlesi... Mefailün failün. Her gün sabah okula gidiyor akşam dönüyorduk. Okulda Amerikan yardımı süt tozundan mamul süt içiyorduk. Açlık grevleri devam ediyordu. Dernekler, sendikalar kapatılıyor, bir başka isimle tekrar açılıyordu. Ben öğretmenimden korkuyordum, dövdüğüm için. Evde dayak yiyordum okulda

dayak yiyordum. Annem dayak yiyordu. Dayak, alışılmış normal bir rutindi. Her yerde... “Salaklığının cezasını çek” diye bağıyordu babam anama dayak atarken. Gerçekten de kadınlar salaktı. Salak oldukları için mi dayak yiyorlardı, yoksa dayak yedikleri için mi salaklaşıyorlardı? Gitgide salaklaşıyordum, salaklaştığının bilincinde olmadan. Siz çocukken din hocasından dayak yediğiniz için dersten kaçtığınızı yazmıştınız otobiyografinizde. O otobiyografide yokuş yukarı çıkan at arabalarını seyredişinizi de anlatmıştınız. Sürücülerin, zorlanan atların gözlerine nasıl kamçı vurduğunu ve bu görüntülerin nasıl içinizi acıttığını. At arabaları azaldı ama dayak bitmedi. Biz de modern ülkenin modern öğretmenlerinden yiyorduk ve kaçamıyorduk. Öğretmenin Kemalist, idealist komünist olması fark etmiyordu. Dayağın ne dinle ne ideolojiyle bir ilgisi yoktu. Bir gün öğretmen, “Ne yapıyorsun sen” dedi yanı başımda? Elimde, üstünde Japon bir kızın suratı bulunan vesikalık fotoğraf ebadında bir şey. Sağa sola çevirince kız, göz kırpyor. Uzatıp “bu ne” diyecektim ki, öğretmen sordu “bu ne?” diye. Elimden aldı. Tokadını suratımda patlattı. “Dersle ilgilen” deyip o şeyi çöpe attı. Oysa ben öğretmene göstermek için okula getirmiştım. Gösterecektim de nasıl olduğunu soracaktım. Nasıl oluyordu da aynı fotoğrafta olan bir kız, iki gözü açıkken oynatıldığında bir gözünü kapatıyordu? Nasıl oluyordu? Nasıl oluyordu? Soramıyorduk, öğrenemiyorduk. Belki de sorduğumuz sorulara “bilmiyorum” diye cevap vermek ağır geliyordu büyüklerimize. Öğrenemedim göz kırpmadaki teknik inceliği ve teknikteki incelik, bizim dışımızda gelişip, karşımıza dikildi. Televizyon olarak, bilgisayar ve cep telefonu olarak ve biz soru soramıyorduk. Sormamaya öyle bir alışmıştık ki, sormak aklımıza gelmiyordu.

NASIL??”

Nasıl sorusu teknolojinin asıl sorusuydu belki. “Nasıl...nasıl???” Faks mesela, nasıl oluyor, oluyor da buradan makineye sıkıştırdığım kağıt tee memleketin öbür ucunda başka bir makinedeki kağıda kopyalanıyor? Büyü gibi bir şey! Ve bizim havsalamızın almadığı bu büyü gibi şeyler karşı durulmaz bir hızla evlerimize ellerimize, bürolarımıza dolarken biz.. bu coğrafyanın insanları.. biz, günlük hayatta hiçbir işimize yaramayacak bilgileri ezberliyorduk. İlk okulda, havuz problemiyle öğretilen ne idüğü belli olmayan bilgi, lisede trigonometri olarak karşımıza dikiliyor, ne kadar okul okursak okuyalım, gereksiz bilgiden kurtulamıyorduk. Kurtulamıyorduk ama her tuttuğumuz, parça parça olup elimizden dökülüyorken, onları tamir edici bilgiden hep mahrum kalıyorduk. En yakınlarımızla bile geçinemiyor, karnımızı doyurabileceğimiz parayı kazanamıyor, bir şehirden başka bir şehre, köyden kente, savruluyor, kendimizi çaresiz hissediyorduk. Dökülüyorduk. Sevdiklerimizden ayrılıyor, sevmediklerimize mahkum oluyor, bir

başkasının sevdiğine kavuşamamasına seviniyorduk. Öldürüyor, öldürülüyor, acı çekiyorduk ama bir başkasının acı çekmesini umursamıyorduk, kanıksadığımız için. Acı, gözyaşı, sefil hayat, alışılmış oluyordu git gide, dayak gibi. “Umut, işkencenin süresini uzatır” diyordu ya Nietzsche. Umut etmiyor, televizyon seyrederek kendimizi unutuyorduk. Televizyon sultasını katmerliyordu. Şarkıyla türküyle kafayı bozdukça bozuyorduk. Hem kadın hem erkek şarkıcılara tapıyorduk. Bir şarkıcı televizyondan yüzümüze, “tanıdığım tüm hayatlar paramparça” diye haykırıyor, dinleyip dinleyip ağlıyorduk. Teknoloji gelişmeye devam ediyordu. Bir çoğumuz hala İngilizceyi kavrayamasak da, gençler kafelerde internete girmeyi kıvrabilmişlerdi. Ama “neden benim de bir bilgisayarım yok” diye bağıyorlardı babalarına ve bu ülkede yediden yetmişe herkes bu soruyu soruyordu. “Neden yok?” Birileri bizim yerimize “nasıl” diye soruyor cevabını buluyor, bulduğunu bize okutuyordu nasılsa.” Alın! “Neyimizi satıp alıyorduk? Alıyorduk yahu alıyorduk! Ne pahasına olursa olsun... birbirimizden nefret ediyor, makineleri seviyorduk. “Belki...Belki bir bilgisayarım olursa?.. Belki..bir arabam olursa?!” Ne olurdu? Mutlu olur muyduk?!

Siz öleli kaç yıl oldu? Hangi gün öldünüz? Hatırlamamıza gerek yok. Öldüğünüz güne anma bayramları düzenleyip(!), doğum yılınızı ölüm yılınızı neden ne durumda kaç yaşında öldüğünüzü, köyünüzü bucağınızı ananızı babanızı ıdığıcı cıığıcı bizim yerimize hatırlayıp anlatacak televizyon yapımcıları var nasılsa. Neyse! Siz öldükten sonra, açlık grevleri devam etti. Son dönemin açlık grevi. Konusu F tipi cezaevleri. Mahkumlar ayrı ayrı hücrelere konmak istemiyor, toplu halde hapsedilmek istiyorlar. Devletse “F tipi” diye direliyor. Mahkumlar “hep beraber, hep beraber” diye direliyor. Daha doğrusu direnemiyor, açlıktan patır patır ölüyorlar. Açlık grevinde öleceği kesinleşenlerden bir kısmını ailelerinin yanına gönderdi devlet. İşte bu eve gönderilenlerden genç bir kız haberlerde konuştu, grevin yüz mü iki yüz mü bilmem kaçınıcı gününde, “Ne istiyorsun” diye soran muhabire “Bir bilgisayarım olmasını ve onunla dünyaya açılmak istiyorum” diye cevap verdi. Şoke oldum. Aynen böyle dedi ve üç gün sonra da öldü. Ölümlere de alıştık. Biz geride kalanlar, ne ölüyor ne yaşıyoruz, şarkıcının söylediği gibi paramparça...

Hala bir cep telefonu alamadım. İhtiyacım yok diye düşünmüştüm önceleri ama herkes cep telefonuna geçince ihtiyaç olduğu gerçeği tam kafama dank etmişken, zaten bir lokma olan gelirimini dışçilere yedirdiğimden param yok. Ne biçim bir cümle oldu. Her neyse... Dışçilerle bir yıldır yaşadıklarım, bana sizin Gözünüze Lens adlı öykünüzü hatırlattı. Sizin öykülerinizi birebir yaşadığımız gerçeği yeni keşfettiğim bir şey değil. Bir

öykünüzde siz, kasabada belediye başkanı olan kişinin yaltakçılar tarafından pohpohlana pohpohlana nasıl şımartılıp arsızlaştırıldığını anlatıyordunuz. Kasabalı, doğru düzgün başkanı, ne yapıp edip, çığırdan çıkararak alaşağı ediyor, yeni seçtikleri başkanı aynı duruma getirip, “bizim günahımız ne ki hep kötüler bizi buluyor” diye yakınıyorlardı. Birkaç yıl önce köyden kente dönüyordum. Yolculuğun orta yerinde bir kasabanın belediye başkanı otobüse bindi. Yöre insanı olan yolcular, tanıdılar başkanı. Aman bir iltifat bir iltifat. Bunalttılar adeta. Bir ara adamın bu durumundan bayağı rahatsız olduğunu fark ettim. Henüz yeniydi kuşkusuz. İnsanlar, yoğun ilgileriyle adama eziyet ettiklerinin farkında değillerdi. O anda öykünüz aklıma geldi. Sanki senaryolaştırılmıştı da otobüste oynanıyordu. Ben, şaşkınlık içinde seyrediyordum. İşte o zaman ne kadar usta bir yazar olduğunuzu fark etmiştim. Bu seferse bir öykünüzü seyretmedim, doğrudan doğruya yaşadım. İki dişimden boş kalan yere diş yaptırmak için doktora gittim. Doktor iki diş daha çekti. Yaptığı diş ağrı yaptı. Baktım dayanamıyorum başka dişçiye gittim. Yeni dişçi “bu ne biçim yapılmış” deyip, “cık cık” dedi. İşe girişip iki diş çekti ve protez yaptı. Eh tam alışırken protez kırıldı. Dişçi yapıştırdı iki yerden gene kırıldı. Üç yerden kırılmasın diye başka dişçiye gittim. Yeni dişçi “vah vah bu ne biçim protez cık cık” dedi. İşe koyuldu. Yeni protez laga luga oynuyor. Öyle ki yemek yerken yerinden çıkan protezi yutmayayım diye elime alıyorum, sağa sola rezil olma durumu... baktım olacak gibi değil. Başka bir dişçiye gittim. Yeni dişçi, “dişleri yontalım tel olayı ortadan kalsın tık diye oturtacağım, ömürlük olacak, yani laf aramızda meslektaşlar gelişen teknolojiye bihaberler cık cık” dedi, ve işe koyuldu yonttu, kesti biçti, protezi tık oturttu. Şu teknoloji de başka bir şeydi canım, neyse şükür dedik, ama ıpıl ıpıl başlayan ağrılar artınca bir başka dişçiye gittim. Gözüne Lens adlı öykünüzdeki kahramanın göz doktorlarıyla yaşadığını ben dişçilerle yaşıyordum. Yeni dişçi yontulan iki diş daha çekti. Ben yeni bir dişçiye gitmiyorum. Geri kalan dişleri kurtarayım diye. Sonuçta cep telefonu alamadım. “Aman boş ver insanlar o kadar tatsızlaştı ki kiminle konuşacaksın” diye düşünerek kendimi avutuyorum. Aslında kimseyle konuşma isteği de duymuyorum desem yalan olmaz. Sizler daha renkli insanlarmışsınız. Yıllar önce okuyup da anlamadığım, ne saçma diye düşünüp daha sonra neyi anlattığını anlamaya başladığımda kendimden utandığım, adını hatırlamadığım konusunu unutmadığım kırmızı-siyah öykünüzü dün gene anlattım birilerine. Dokunsun diye: Adam, motosikletini durdurmuş bir uçurum kenarında. Yanında bir kadın. Adam kadını ikna etmeye çalışıyor. “Bin arkaya, sarıl belime.. düşmeyeceğiz.” Kadın: “Düşeriz:” “Adam: Hayır düşmeyeceğiz uçacağız.” Kadın: “Düşüp, paramparça oluruz, akıl var mantık var.” Adam: “Bana güven. Ben uçacağız

diyorsam uçacağız.” Kadın: “Peki uçacağız diyelim. Nereye? Orada ne yer ne içeriz?” Adam: “Uçacağız diyorum. Neden anlamak istemiyorsun? Yeni bir yere... Yeni bir geleceğe..” ...Öykü sonuna kadar adamın ikna çabası, kadınınsa her çabaya karşı geliştirdiği bir karşı tezle ilerliyor. Sonunda adam ikna edemeyeceğini anlıyor “gelmiyor musun yani” diyor. Kadın “gelmiyorum” diyor. Kadına son kez bakıyor adam, motoru çalıştırıyor, gaza basıyor, hızlanıyooor ve uçuyor. Sonunda adam ikna edemeyeceğini anlıyor “gelmiyor musun yani” diyor. Kadın “gelmiyorum” diyor. Kadına son kez bakıyor adam, motoru çalıştırıyor, gaza basıyor, hızlanıyooor ve uçuyor.

Öyküde neyi anlatmak istediğiniz yıllar sonra, kafama dank ettiğinde, niçin ilk okuduğumda anlamadığımı düşündüm ve fark ettim ki saçma sapan uydurma bir şey sandığım öykü, doğrudan gerçektir. Anlayamamamın nedeni, çağımız gerçeklerine uymamasıydı. Öyküdeki erkek modelinden yoktu çünkü günümüzde. Onlar eski devirlerde yaşamışlardı. Gerçekten erkekler ve motosikletlerine atlayıp birer birer uçup gittiler. Öyküyü okumasaydım eğer, belki erkeklerin ne kadar değiştiklerini de anlamayacaktım normalitenin egemenliğini, mutlak sabit sanıp. Ne acı ki, yaşam, anlamadığımız bir biçimde akarken, önlerine sınav olarak dikilen ve cesur olmayı gerektiren her olayda geriye çark ede ede, erkeği erkek yapan özelliklerini yitirip değişen dışı erkek içi kadın erkeklere de alışmışız norm olanın mutlak olduğunu sanarak ve şimdi devir başka devir. Şimdi roller değişti. Şimdi, motosiklet üstündekiler kadın ama motoru uçuracak donanımdan yoksun olduklarından patır patır dökülüyor zavallılar. Ve erkekler arkalarından bakıp “İşte bir kez daha haklı çıktım” diyor, evlerine dönerek, yataklarına yatıyor, zaten yedeklerinde tuttıkları yeni kadına sarılıp, mışıl mışıl uyuyorlar, vijdanları askıda!..

Ve kadınlar çok mutsuz sayın bay ve mutsuzluklarının nedenini yanlış adreslerde sorgulayarak birbirlerini yiyip bitiriyorlar. Belki de kadınların durumu hiçbir devirde bu kadar içler acısı olmadı. Kadın mülk olmaktan bile çıktı, biliyor musunuz?! Para bile etmiyorlar. Ne demek istediğimi siz anlarsınız biliyorum. İşte bu yüzden sizinle konuşuyorum. Sonuçta ateistmişsiniz, oruç falan tutmazmışsınız tüm bunlar Allah’la sizin aranızda. Birinin malını mı gasp ettiniz veya aldattınız mı bir başkasını, onlar cedelleşsinler ahirette sizinle. Ben, hiçbir kitabınıza para ödemedim ve kitaplığımda hiçbir kitabınız yok. Kitaplarınız elden ele dolaşan güller gibiydi hep. Teşekkür ederim size, her bir okuduğum öyküyle, bilincimde birim birim açılan idrak ve aydınlanma için. Güller için teşekkür ederim. GÜLLER için, sayın bay...

X X X

Mukadder Şimşek